

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เกศรินทร์ ศรีชนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เกศรินทร์ ศรีชนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

บทคัดย่อ
ของ
เกศรินทร์ ศรีธนะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2551

เกศรินทร์ ศรีชนะ.(2551).การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับเรียนได้ จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี. ปรินญาณินท์ กศ.ม.
(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์
โพธิสาร

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญาระดับเรียนได้ โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การศึกษา คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 –
70 และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550
โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดย
การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบบแผนการทดลองของการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบ
One-Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดประสบการณ์
เคลื่อนไหวประกอบดนตรี ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี แบบสังเกตพฤติกรรม
ก้าวร้าว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ Wilcoxon Matched - Pairs Signed – Ranks Test

ผลของการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อน
การใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับก้าวร้าวมาก (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 7.0)
และหลังการทดลอง อยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.5)
2. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ หลังการใช้
การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

A STUDY ON THE REDUCTION OF AGGRESSIVE BEHAVIORS OF STUDENTS
WITH MILD MENTAL RETARDATION USING MOVEMENT ACTIVITIES WITH MUSIC

AN ABSTRACT
BY
KETSARIN SRITANA

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Special Education
at Srinakarinwirot University
May 2008

Ketsarin Sritana.(2008).*A Study on the reduction of aggressive behaviors of students with mild mental retardation using movement activities with music*. Master thesis, M.Ed (Special Education). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee : Dr.Kullaya Kosuwan, Asst. Prof. Dr. Paitoon Pothisaan.

The purpose of this research was to study on the reduction of aggressive behaviors of students with mild mental retardation using movement activities with music.

Six students with mild mental retardation on were chosen to age 5 -10, from Chiangrai Special School participant in this study using purposive sampling . One-group pretest - posttest design was use in this study. The instrument included lesson plan, the packase of movement activities with music and observation sheets. The data were analyzed using the Wilcoxon Matched - Pairs Sight-Ranks Test.

This findings of this study were as follows;

1. The aggressive behaviors scores of students with in mild mental retardation before using movement activities with music had the median of 7.0 where as after using these activities, the aggressive behaviors of these students had the median of 2.5

2. The aggressive behaviors of students with in mild mental retardation after were signitcantly lower than these before in mild mental retardation before and after using movement activities with music has significant difference is at 0.05.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ของ
เกศรินทร์ ศรีธนะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2551

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ประพิมพ์พงศ์ วัฒนะรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.กุลยา ก่อสุวรรณ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา อาจารย์ประพิมพ์ พงศ์ วัฒนรัตน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ศักดิ์ศิริผล ที่ได้ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องจนวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ถูกต้อง ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ใจสนิท อาจารย์เอนก โคแพร่ อาจารย์อนันต์ แก้วตาดีบ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเซี่ยงรายปัญญานุกูลที่อนุเคราะห์ในการทดลอง อนุญาตและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างยิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	6
ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา.....	7
ลักษณะความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา.....	7
ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	10
ลักษณะความต้องการพิเศษและลักษณะการเรียนรู้ของ	
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	11
ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	12
ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	
ระดับเรียนได้.....	13
หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	15
ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว.....	15
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว.....	18
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว	20

สารบัญ

บทที่	หน้า
2(ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	23
การปรับพฤติกรรม.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวและดนตรี.....	30
ความหมายของการเคลื่อนไหวร่างกาย.....	31
ความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกาย	31
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว.....	32
ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี.....	37
ความหมายของดนตรี.....	39
ดนตรีกับการรับรู้และเรียนรู้.....	40
ดนตรีกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.....	41
กิจกรรมทักษะดนตรี.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและดนตรี.....	44
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	48
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี.....	50
ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี.....	50
แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	51
วิธีดำเนินการทดลอง.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	66
สมมุติฐานการวิจัย.....	66
วิธีดำเนินการทดลอง.....	66

สารบัญ

บทที่	หน้า
5(ต่อ)	
สรุปผล.....	67
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะการใช้ผลการวิจัย.....	70
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	71
 บรรณานุกรม.....	 72
 ภาคผนวก.....	 82
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	83
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการสอนและแบบสังเกตพฤติกรรม.....	85
ภาคผนวก ค ตารางแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการทดลอง.....	97
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ช พ็ญธิโยภญธิโย" ะ (สัปดาห์ที่ 1).....	57
2 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ช พญญธิ ะ ฝยพพ(สัปดาห์ที่ 2).....	58
3 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ญธิโย" ะญพชี ร ำหญฝยพพ(สัปดาห์ที่ 3).....	59
4 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ญธิโย" ะ ฝห์ ญิ ไซพพ (สัปดาห์ที่ 4).....	60
5 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ญธิโย" ะภภภ'ภ ฐพ สพพพ ช พ(สัปดาห์ที่ 5).....	61
6 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ญธิโย" ะ ญิ ะ วิโย (สัปดาห์ที่ 6).....	62
7 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี "ฟิโจ ช พ็ญธิโย" ะญพชี รญธิ ะ ฐ ฝยพพ(สัปดาห์ที่ 7).....	63
8 คำขวัญและพิสัยคอไพล์พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี	64
9 การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบ ดนตรี.....	64

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แนวทางในการจัดกิจกรรมทักษะดนตรี.....	43
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากคำกล่าวที่ว่า “เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า” เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชนของชาติ หมายความว่า ถ้าเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ดี มีการเลี้ยงดูที่อบอุ่นจากครอบครัว อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จะทำให้เด็กมีความสำนึกดีและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของประเทศชาติต่อไป (รังสิมา สีนะพงษ์พินิจ. 2540 : 1) ดังนั้นการพัฒนาเด็กจึงควรที่จะต้องมีการพัฒนาให้ครบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เช่นเดียวกับ อิริคสัน (Erikson) ที่กล่าวไว้ว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความสุขก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดีมีความเชื่อมั่นในตนเอง และเกิดความไว้วางใจผู้อื่น แต่ถ้าเด็กประสบสิ่งที่ไม่พอใจ ก็จะทำให้เด็กขาดความสุขมองโลกในแง่ร้าย หรือขาดความมั่นใจในตนเอง (พัชรา พุ่มชาติ. 2533 : 1 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1975 : 220 – 222) และเด็กอาจแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ได้

พฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อให้เกิดความเสียหาย และเป็นอันตรายต่อบุคคลและสังคม นักจิตวิทยาถือว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เป็นพฤติกรรมที่ปรับตัวไม่ได้ เห็นได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมทางสังคมอย่างหนึ่งที่มนุษย์เรียนรู้จากสังคม ดังนั้นเด็กจะมีความก้าวร้าวมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เด็กได้เรียนรู้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526: 347) สอดคล้องกับงานวิจัยของแบนดูราและคณะ ที่ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมกับความก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กที่ได้เห็นตัวอย่างการแสดงความก้าวร้าวก็มักจะทำและแสดงความก้าวร้าวต่อไปกับสิ่งที่พบเห็น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2526: 90) จากงานวิจัยและจากความคิดเห็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กที่มีการปรับตัวไม่ดีก็จะเกิดความคับข้องใจและแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา (พัชรา พุ่มชาติ. 2533 : 2) ฉะนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างความพึงพอใจ ให้ความรู้สึกสนุกสนาน เกิดความเพลิดเพลิน โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการใช้เสียงดนตรีร่วมกับกิจกรรมเคลื่อนไหว รวมทั้งการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำตามความต้องการ ความสามารถและความสนใจของตนเอง นับว่าเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ช่วยทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไปได้

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่า มีสติปัญญาดำกว่าคนปกติ เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่า บุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน (ผดุง อารยะวิญญู. 2539 : 39) รวมถึงมีความจำกัดในด้านทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ

จาก 10 ทักษะ คือ การสื่อสาร การดูแลตนเอง การใช้ชีวิตบ้าน ทักษะเชิงสังคม การใช้
 สาธารณะสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การศึกษาเล่าเรียน การรู้จักใช้
 เวลาว่าง (ดารณี ธนะภูมิ. 2542) ลักษณะดังกล่าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำ
 ให้เด็กเกิดปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ปัญหาทางอารมณ์ เด็กอาจเป็นคนที่มีความอ่อนไหวง่าย
 ควบคุมอารมณ์ ไม่ได้ ใจน้อย (ทยุ เกื้อสกุล. 2545 : 2) ดังนั้น ถ้าเด็กไม่ได้รับการฝึกให้รู้จักใช้
 ความคิดและเหตุผล มีสติรู้ทันสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือปล่อยให้อารมณ์โกรธเกิดขึ้นบ่อย ๆ เป็น
 ประจำจนติดเป็นนิสัย จะทำให้เกิดสุขภาพจิตเสียได้ (ผกา สัตยธรรม. 2540 : 34) เมื่อเด็กเกิด
 อารมณ์โกรธขึ้นเด็กอาจแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวออกมาเพื่อเป็นการเรียกร้องความสนใจ ความ
 ความก้าวร้าวมีแนวโน้มที่จะเกิดร่วมกับพฤติกรรมอื่น ๆ ได้ ซึ่งจะเกี่ยวกับปัญหาทางจิตด้วย ซึ่งเหตุ
 ความรุนแรงอาจแสดงออกโดยการ ตบ ตะ หรือ ใช้อาวุธ (Alen. 2000: 41) ดังที่ดารณี ธนะภูมิ
 กล่าวว่า เด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา จะมีลักษณะการแสดงออกที่ก้าวร้าวรุนแรง เช่น
 รังแกและทุบตี หรือ ทำร้ายคนอื่น ทำลายข้าวของ หรือชวนทะเลาะวิวาท ลักษณะดังกล่าวมี
 สาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พ่อแม่มักใช้ความรุนแรงกับลูกโดยการทุบตีหรือทำ
 โทษเด็กอย่างรุนแรง เมื่อเด็กอยู่ในโรงเรียนก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมาโดยการข่มขู่ และ
 ทำร้ายผู้อื่น หรือทำลายข้าวของ (ดารณี ธนะภูมิ. 2542 : 164)

ดนตรีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้สมองของมนุษย์ทำงานได้ดีและรับรู้ได้
 เร็วขึ้น อีกทั้งเสียงดนตรีมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด มีส่วนช่วยทำให้บุคคลมีมนุษยสัมพันธ์และ
 เข้าสังคมได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและเข้าใจตนเอง (อริยะ สุพรรณเกษฐ. 2543 : 65) สามารถ
 โน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังรู้สึกเคลิบเคลิ้มคล้อยตาม เกิดความสุนทรีย์ะ มองโลกในแง่ดี ช่วยผ่อนคลาย
 ความตึงเครียด ช่วยขจัดจิตใจให้เยือกเย็น ทำให้คลายเครียดและลดความกังวล (พิชัย ปรัชญา
 นุสรณ์. 2538 : 68) ดังที่ ทยุ เกื้อสกุล (2545 : บทคัดย่อ) นำกิจกรรมทักษะดนตรีมาช่วยลด
 ปัญหาทางด้านอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งกิจกรรมทักษะดนตรีช่วยให้เด็ก
 ได้ระบายความรู้สึกและอารมณ์ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีสมาธิขึ้น

นอกจากดนตรีแล้วการเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งเป็นความสามารถในการใช้ร่างกาย
 เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว จึงมีความสำคัญเช่นกันการเคลื่อนไหว
 ร่างกายประกอบด้วยท่าทางต่าง ๆ สามารถเคลื่อนไหวร่างกายโดยตั้งใจ เช่น การเดิน การนั่ง
 การวิ่ง หยิบจับสิ่งของ หรือเคลื่อนไหวร่างกายโดยไม่ตั้งใจ เช่น การพลิกตัวขณะหลับ เป็นต้น
 ดังที่วารสารการศึกษาปฐมวัย ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 2541 อ้างถึงใน คลีเมนต์และโคเมอร์ (Clement
 และ Schiemer, 1993) ได้เสนอแนะว่าสิ่งที่ทำลายเด็กคือการให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยจัด
 กิจกรรมเพื่อแสดงออกหลาย ๆ อารมณ์ เช่น ความเป็นมิตร อำนาจ บาตใหญ่ ความภูมิใจ ความ
 ยากเล่น ความขี้เกียจ ความเสียใจ ความกลัวหาญหรือความ ห่อเหี่ยวใจ สามารถช่วยให้
 เด็กผ่อนคลายความรู้สึกและเกิดความสนุกสนานได้ ในช่วงที่ผ่านมามีการใช้ดนตรีบำบัดในหลาย
 รูปแบบด้วยกัน อาทิ ใช้ในการบำบัดเด็กที่มีสมาธิสั้น ซึ่งเป็นเด็กที่อยู่นิ่ง หรือนำไปใช้บำบัดเด็กที่

มีพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าเด็กมีอาการดีขึ้น นั่นก็คือเด็กสงบลง ไม่ก้าวร้าวและมีท่าที่เป็นมิตรกว่าเดิม (<http://learners.in.th/blog>) ! ! ! !

จากที่เหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าและมีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็ก ช่วยระบายความรู้สึกและอารมณ์ อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างและปลูกฝังพฤติกรรมอันดีงาม พฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นพฤติกรรมทางสังคม ที่สภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นสาเหตุประการสำคัญ ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จึงได้สร้างกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีขึ้นโดยนำเสียงดนตรีมาจัดประกอบสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กเกิดความพึงพอใจ มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินและสามารถทำกิจกรรมได้อย่างมีความสุขแล้วนำมาใช้ปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แล้วทำการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ได้ตามศักยภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 – 70 และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 – 70 และไม่มีควมพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเชียงรายนุญานุกูล จังหวัดเชียงราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เป็นชุดการปฏิบัติการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่วงท่าต่าง ๆ ประกอบดนตรีที่ไม่มีเนื้อร้องและมีเนื้อร้อง การเคลื่อนไหวร่างกายโดยไม่ใช้อุปกรณ์ และการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์ ลูกบอล ริบบิ้น ผ้า เชือก เครื่องเคาะจังหวะ กลอง ลูกแซก ประกอบเพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้เกิดความรู้สึกละลายความคิดที่จะทำให้บุคคลอื่นเกิดการบาดเจ็บหรือหรือรำคาญและหรือทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 5 ประเภท ได้แก่

1. การเลียนแบบการเคลื่อนไหวร่างกาย
2. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจินตนาการ
3. เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเสียงดนตรี
4. การเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้อุปกรณ์
5. การเคลื่อนไหวร่างกายตามเนื้อหาของเพลง

ตัวแปรที่ศึกษา

พฤติกรรมก้าวร้าว

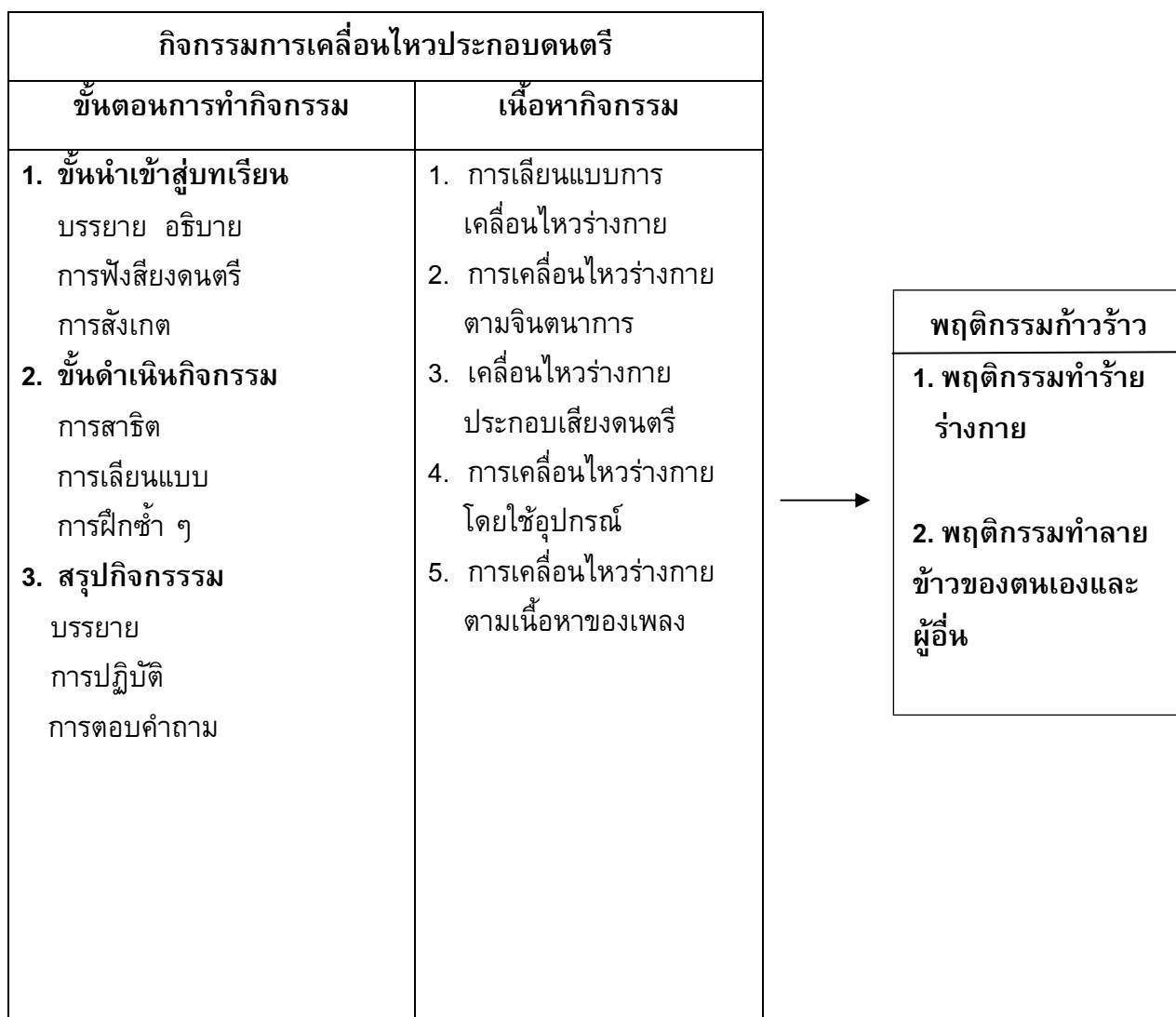
นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่ทำให้บุคคลอื่นเกิดการบาดเจ็บทางร่างกายหรือรำคาญ และหรือทำให้ข้าวของของตนเองและผู้อื่นเกิดความเสียหาย หรือมีแนวโน้มว่าจะเกิดความเสียหาย ได้แก่

1. พฤติกรรมทำร้ายร่างกาย ได้แก่ ทบตี เตะ ต่อย กระแทก ขัดขานเพื่อน เป็นต้น
2. พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การขว้างปา ทบ โยน

กระทุบ เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย
2. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ลดลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.1 ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.2 ลักษณะความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.3 ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.4 ลักษณะความต้องการพิเศษและลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.5 ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
 - 1.6 ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
 - 1.7 หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.1 ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว
 - 2.5 การปรับพฤติกรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเคลื่อนไหวและดนตรี
 - 3.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวร่างกาย
 - 3.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกาย
 - 3.3 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี
 - 3.4 ความหมายของดนตรี
 - 3.5 ดนตรีกับการรับรู้และเรียนรู้
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเคลื่อนไหวและดนตรี

1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.1 ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายตาม AAMR (American Association on Mental Retardation) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) หมายถึง เด็กมีสติปัญญาดำกว่าระดับมาตรฐานจากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐาน (IQ ระดับ 70 - 75) ร่วมกับมีขีดความสามารถในการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ คือ การสื่อสาร การดูแลตนเอง การใช้ชีวิตในบ้าน ทักษะเชิงสังคม การใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การศึกษาเล่าเรียน การรู้จักใช้เวลาว่าง และการทำงาน ทั้งนี้ลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาได้ปรากฏให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2545 : 51)

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ระดับสติปัญญาที่ด้อยหรือต่ำกว่าปกติเนื่องจากพัฒนาการของสมองหรือจิตใจหยุดชะงัก เจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีความสามารถจำกัดในด้านการเรียน ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม และมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย (ศรียานิยมธรรม. 2539: 23)

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีสติปัญญาดำกว่าคนปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่า บุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน (ผดุง อารยะวิญญู. 2539: 39)

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความผิดปกติทางสติปัญญาซึ่งเกิดขึ้นในระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้นปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี ความผิดปกติจะปรากฏในด้านต่าง ๆ คือ วุฒิภาวะ การเรียนรู้ และการปรับตัวในสังคม (เรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์. 2533)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีข้อจำกัดทางสติปัญญา ส่งผลให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ภาษา ช้ากว่าคนปกติในวัยเดียวกัน มีความจำกัดในด้านทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ คือ การสื่อสาร การดูแลตนเอง การใช้ชีวิตในบ้าน ทักษะเชิงสังคม การใช้สาธารณสมบัติ การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การศึกษาเล่าเรียน การรู้จักใช้เวลาว่าง และการทำงาน ลักษณะความบกพร่องเหล่านี้ปรากฏให้เห็นก่อนอายุ 18 ปี

1.2. ลักษณะความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา การจัดระดับความบกพร่องทางสติปัญญามีประโยชน์ในเรื่องของการมีหลักเกณฑ์สำหรับจัดการศึกษา การดูแลรักษา ให้การฝึกอบรมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้ตรงกับศักยภาพและความสามารถของเขา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถเชิงสติปัญญาและทักษะในการปรับตัวที่

เบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติ อาจแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะตามลำดับความเข้มของภาวะบกพร่อง ทางสติปัญญาดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2545: 56)

ลำดับความบกพร่องฯ	ระดับเชาว์ปัญญา (IQ)	ลักษณะเฉพาะ
1 เบาบาง	55 – 70	เชื่อกันว่าบุคคลบกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มนี้ และจะเรียนได้จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ การปรับตัวเชิงสังคมเทียบได้กับเด็กวัยรุ่น เด็กกลุ่มนี้ยังต้องการคำชี้แนะช่วยเหลือ เพราะมักมองไม่เห็นเหตุและผลของการกระทำของเขา
2 ปานกลาง	40 – 55	กลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนได้จนถึงระดับความรู้ประถมศึกษาปีที่ 2 เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ คนกลุ่มนี้มักจะมีปัญหาในด้านการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะการเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัส ถ้าได้รับการศึกษาอบรม จะดูแลตัวเองได้บ้าง และจะมีพฤติกรรมทางสังคมพอใช้ได้ในระดับหนึ่ง
3 รุนแรง	25 – 40	กลุ่มนี้มีความบกพร่องทางการเคลื่อนไหว และการใช้ภาษาพูด โดยมากมักมีความผิดปกติทางอวัยวะเคลื่อนไหวและประสาทสัมผัส เด็กอาจจะทำพฤติกรรมง่าย ๆ ธรรมดาได้ภายใต้คำแนะนำ เป็นเด็กที่ต้องพึ่งพิงบุคคลอื่นอย่างมาก
4 รุนแรงมาก	ต่ำกว่า 25	กลุ่มนี้มักพูดไม่ค่อยได้ ถ้าพูดก็จะมีเสียงซึ่งฟังไม่ค่อยเข้าใจ มักมีรูปร่างไม่สมส่วน ผิดปกติ ต้องได้รับการดูแลมากที่สุด

IQ ในที่นี้หมายถึงคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Wechsler Intelligence Scale ในปัจจุบันจุดตัดของคะแนน IQ มีความยืดหยุ่นและมักจะพิจารณาพร้อมกับแบบทดสอบอื่น ๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2545: 57)

การแบ่งระดับความบกพร่องทางสติปัญญานั้นมักแบ่งตามระดับความรุนแรง ซึ่งระดับความรุนแรงที่เป็นที่รู้จักจะมักใช้กันอยู่นั้นจะเป็นการแบ่งตามแบบ DSM IV โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตามระดับเชาว์ปัญญา ดังนี้ (ดารณี ธนะภูมิ. 2542: 21 – 23)

ระดับความบกพร่อง	ระดับเซาว์ปัญญา	อัตราความชุก ร้อยละ
ระดับน้อย (Mild)	50 – 55 ถึงประมาณ 70	85
ระดับปานกลาง (Moderate)	35 – 50 ถึง 50 – 55	10
ระดับรุนแรง (Severe)	20 – 25 ถึง 35 – 40	3 – 4
ระดับรุนแรงมาก (Profound)	ต่ำกว่า 20 หรือ 25	1 - 2

องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้แบ่งระดับภาวะบกพร่องทางสติปัญญาตาม International Classification Decease (ICD) การแบ่งระดับภาวะบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD 10 มีการใส่รหัส (code) บอกไว้พร้อมทั้งบอกภาวะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วยด้วย ดังนี้

ระดับความรุนแรง	ระดับเซาว์ปัญญา	รหัส (code)
ระดับน้อย (Mild Mental Retardation)	50 – 69	F 70
ระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation)	35 – 49	F 71
ระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation)	20 – 34	F 72
ระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation)	ต่ำกว่า 20	F 73
บกพร่องทางสติปัญญาอื่น ๆ (Other Mental Retardation)	ไม่สามารถประเมินระดับเซาว์ ปัญญาได้ เนื่องจากมีความ	F 78
บกพร่องทางสติปัญญาที่ไม่สามารถ ระบุได้ (Unspecified Mental Retardation)	พิการทางร่างกายอย่างมาก มีหลักฐานว่ามีภาวะบกพร่อง ทางสติปัญญา แต่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะจัดไว้ในข้อหนึ่งข้อใดที่ กล่าวมาแล้ว	F 79

ความรุนแรงของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากสังเกตที่ระดับเซาว์ปัญญาแล้วยังสามารถสังเกตที่รูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของการปรับตัวและความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. 2537)

สรุปว่า ระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถแบ่งตามระดับความสามารถทางสติปัญญาที่ผู้เชี่ยวชาญจะใช้คะแนนจากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานและความสามารถในการปรับตัวตามความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อมปกติเป็นตัวแบ่งระดับสติปัญญา

1.3. ประเภทของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

American Association on Mental Retardation (AAMR) ได้แบ่งกลุ่มเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา ตามการจัดของ AAMR, 1992 (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2545 : 57 อ้างอิงจาก Hallahan & Kaufman. 1994 : 121) ลักษณะที่ต้องให้ความช่วยเหลือ โดยแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม	ลักษณะการให้ความช่วยเหลือ
Intermittent	- ช่วยเหลือเมื่อจำเป็น (as needed basis) - ช่วยเหลือระยะสั้น ๆ เมื่อเป็นเหตุการณ์ที่เป็นภาวะวิกฤตในชีวิต - ช่วยเป็นครั้งคราว
Limited	- ช่วยเหลือสม่ำเสมอในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ - ให้ความช่วยเหลือเป็นระยะ ๆ
Extensive	- ให้ความช่วยเหลือเป็นทีม - ให้ความช่วยเหลือในระยะสำคัญของชีวิต เช่น การเปลี่ยนสถานภาพจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ - ช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอในกิจกรรมที่เป็นชีวิตประจำวัน และในสถานการณ์แวดล้อมบางประการ เช่น ที่บ้าน ที่ทำงาน - ไม่มีการจำกัดเวลา เช่น การดูแลที่บ้าน
Pervasive	- ต้องการได้รับความช่วยเหลือเป็นประจำอย่างมาก ในสถานการณ์ต่าง ๆ - ต้องช่วยเหลือโดยบุคลากรหลายฝ่าย - ไม่มีการจำกัดเวลา

รูปแบบการช่วยเหลือเป็นการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการปรับตัว และความสามารถในการอยู่ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลืออาจจัดเป็นระยะเวลานาน หรือตามความจำเป็นของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตลอดทั้งชีวิต

สรุปว่า AAMR ได้แบ่งประเภทความต้องการให้ความช่วยเหลือของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม Intermittent Limited Extensive Pervasive แบ่งตามลักษณะการให้ความช่วยเหลือ

1.4 ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้

นักการศึกษาได้แบ่งประเภทตามระดับทางสติปัญญา เพื่อจัดการเรียนการสอน และฝึกทักษะที่จำเป็นกับภาวะความบกพร่องตามสติปัญญา ความสามารถที่แตกต่างกัน 3 กลุ่มตามความสามารถดังนี้ (ผดุง อารยะวิญญู. 2533: 34)

กลุ่มการศึกษา	AAMR	AAMD
1. ระดับเรียนได้ (Educable)	1. Intermittent	1. Mild
2. ระดับฝึกได้ (Trainable)	2. Limit	2. Moderate
3. ระดับรุนแรงและรุนแรงมาก (Severe and Profound)	3. Extensive	3. Severe
	4. Pervasive	4. Profound

ที่มา : ผดุง อารยะวิญญู. (2534). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. หน้า 34.

ฮาริงและแมคคอร์มิก (Haring & McCormick. 1990 อ้างถึงใน สมศรี ตริทิเพนทร์. 2544: 12 - 13) กล่าวถึงการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ สรุปได้ดังนี้

1. ความแปรปรวนด้านความสนใจ จะมีความสนใจและตั้งใจยาก การวัดความสนใจประเมินได้จากระยะเวลาในการทำกิจกรรม โดยเลือกสิ่งเร้าสร้างแรงจูงใจ เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว
2. การถ่ายโยงการเรียนรู้และระลึกได้ จะมีข้อแตกต่างจากเด็กปกติเล็กน้อย การเตรียมความพร้อมจะสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยการทบทวนทักษะซ้ำ ๆ
3. ด้านความจำ มีปัญหาด้านความจำระยะสั้น แต่สมารถที่จะทำให้ดีขึ้นได้ด้วยการใช้สื่อต่าง ๆ และวางแผนการสอนที่ดี
4. การนำไปใช้ เด็กจะเรียนรู้บทเรียนหรือทักษะใหม่ได้ยาก จึงต้องแบ่งย่อยส่วนของบทเรียนอย่างละเอียด มุ่งสอนตามประสบการณ์ธรรมชาติในชีวิตประจำวันที่เด็กพบเห็นและปฏิบัติ
5. พัฒนาการทางสติปัญญาเรื่องนามธรรม จะมีความสามารถด้านความคิดเกี่ยวกับรูปธรรมมากกว่านามธรรม การสอนจึงต้องเน้นที่รูปธรรม เชื่อมโยงไปสู่ความคิดนามธรรม
6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เมื่อปฐมวัยเด็กมักล้มเหลวด้านการเรียนเกี่ยวกับเรื่องความพร้อมจึงมักหลบเลี่ยงไม่ทำกิจกรรม และประเมินความสามารถตนเองต่ำเพราะประสบการณ์จาก

สิ่งแวดล้อมภายนอกที่ผ่านมามีผลกระทบสู่จิตใจจึงต้องการรับความช่วยเหลือ ค่าของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงต่ำลงไปด้วย ต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น การเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กระทำไดดังนี้

6.1 ขั้นพัฒนาด้านสติปัญญา ผู้มีสติปัญญาดำต้องใช้วิธีเลียนแบบ

6.2 พึงพาผู้ซึ่งมีความสามารถมากกว่า โดยคาดหวังไปนอกทิศทางที่กำหนดด้วย

6.3 การจัดประสบการณ์ความสำเร็จทีละขั้นตอน โดยเฉพาะผู้ที่เคยล้มเหลวจากสภาพกดดัน เพราะสิ่งแวดล้อมจากสถานการณ์ภายนอก

7. ศักยภาพทางการเรียนรู้ ความสำเร็จเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการเรียนรู้ปัญหา ความล่าช้าและความสำเร็จ เนื่องจากประสบการณ์ที่ล้มเหลว รวมถึงระดับสติปัญญาและความสนใจที่มีความจำกัดการเรียนรู้ของเด็กจึงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจเป็นสำคัญ

ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ใช้รูปแบบการพัฒนาทั่วไปเช่นเดียวกับเพื่อนปกติ แต่แตกต่างกันในด้านอัตราและระดับของการพัฒนา โดยทั่วไปมักมีการแสดงและปรับตัวในระดับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า และมักมีความคับข้องใจเมื่อพบว่าไม่สามารถทำในสิ่งที่เพื่อนร่วมชั้นสามารถทำได้ ทำให้รู้สึกมีความยากลำบากในการเรียน ซึ่งความคับข้องใจนี้ ทำให้มีความความรู้สึกลดคุณค่าในตนเอง ขาดความมั่นใจ และความนับถือตนเองต่ำ

1.5 ลักษณะความต้องการพิเศษและลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เด่นชัดที่สุดคือ ความด้อยทางสติปัญญา เมื่อเทียบกับเด็กอายุเท่ากัน เด็กกลุ่มนี้จะไม่สามารถที่จะแสวงหาความรู้ จดจำ และใช้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น ได้ เรียนรู้สิ่งต่าง ได้อย่างเชื่องช้าหรือบางทีเรียนไม่ได้เลย หรือเรียนได้แต่มีผลสัมฤทธิ์ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าปกติทั่วไป ไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวที่เป็นนามธรรมหรือความคิดที่ต้องสื่อสารด้วยระบบสัญลักษณ์ ขาดความสามารถในการวางแผนแก้ปัญหา (ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2545 : 49 – 50) ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็กรุนแรงมากขึ้นเท่าใดความล่าช้าของพัฒนาการยิ่งปรากฏให้เห็นเร็วขึ้นเท่านั้น กลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงจะพบว่า มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าอย่างชัดเจนในช่วงวัยขวบปีแรก กลุ่มที่มีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง จะมีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวปกติ แต่พัฒนาการด้านความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษาจะล่าช้า ส่วนกลุ่มที่มีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อยอาจไม่แสดงอาการล่าช้า จนกระทั่งเข้าวัยเรียน ลักษณะบุคลิกภาพ และพฤติกรรมไม่มีลักษณะเฉพาะ บางคนจะก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ บางคนต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น (ชวลา เจริญ และกัลยา สุตบุตร. 2539) ซึ่งปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกและเกิดขึ้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแสดงออก ในปัจจุบันจะมีความรุนแรงมากขึ้นตามช่วงระดับของอายุ และเหตุการณ์ที่มักเกิดเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมคือ การตบ

เตะ บางครั้งอาจรุนแรงถึงการใช้อาวุธ (Emersion et al., 1988; Harris & Russell, 1989; Sigafoos et al. 1994) พฤติกรรมที่แสดงออกดังกล่าวนั้น โดยทั่วไปแล้วเด็กอาจแสดงพฤติกรรมออกมาเพราะเรียกร้องความสนใจจากคนรอบข้าง ดังนั้นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดที่ช่วยให้พฤติกรรมดังกล่าวลดลงคือ สมาชิกในครอบครัว

ลักษณะและความต้องการพิเศษของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระดับอายุ และระดับความรุนแรงทางภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งแยกเป็น 4 ระดับคือ ระดับน้อย (Mild) ประมาณร้อยละ 85 – 87 ระดับ ปานกลาง (Moderate) ประมาณร้อยละ 6 – 10 ระดับรุนแรง (Severe) ประมาณร้อยละ 3 - 4 ระดับรุนแรงมาก (Profound) ประมาณร้อยละ 1

1.6 ลักษณะพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกที่ก้าวร้าวรุนแรง เช่น รังแกเพื่อนและทุบตีหรือทำร้ายคนอื่น ทำลายข้าวของ หรือชวนทะเลาะวิวาท ซึ่งจะมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว พ่อแม่มักจะทุบตีหรือทำโทษเด็กอย่างรุนแรง เนื่องจากเด็กเป็นปัญหามีความเข้าใจน้อย ทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้ พ่อแม่จึงเกิดความรำคาญจึงทุบตี ดุด่าเด็กเป็นประจำ เมื่อเด็กมาโรงเรียนก็จะแสดงออกโดยการข่มขู่ และทำร้ายผู้อื่น หรือทำลายข้าวของ เนื่องจากเด็กมีความเก็บกดมาจากบ้าน (ดาร์ณี ธนะภูมิ. 2542 : 164 – 165) จะทำให้มีปัญหายุ่งยากพฤติกรรมความก้าวร้าวเป็นการเรียกร้องความสนใจทั่วไปเหมือนกับรูปแบบของพฤติกรรมที่ทำหายที่ค่อนข้างจะสับสนและตึงเครียดมากที่สุดที่แสดงออกโดยบุคคลดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นปัญหาใหญ่ที่จะเข้ากับชุมชนได้ มันเป็นข้ออ้างซึ่งค่อนข้างพูดถึงบ่อยเหมือนกับเหตุผลที่ทำให้เกิดความล้มเหลวและเพิ่มความเสี่ยงของความล้มเหลวในการจ้างงาน ความก้าวร้าวอาจจะส่งผลให้ต้องมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความก้าวร้าวจะมีแนวโน้มที่จะเป็นพฤติกรรมการทำหายที่เป็นปกติของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Allen. 2000: 41)

1.7 หลักการ สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีดังนี้คือ การสื่อสารกับเด็กควรชัดเจน การอธิบาย การสั่งงาน ตลอดจนการพูดคุยกับเด็กควรใช้ภาษาง่าย ๆ และกระชับ ต้องมั่นใจว่าเด็กเข้าใจในสิ่งที่พูด การเรียนการสอนควรสอดคล้องกับความยากง่ายของเนื้อหาวิชาก่อนลงมือสอน ควรกระจายเนื้อหาออกเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ที่เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถปฏิบัติได้ แล้วเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก วิธีอธิบาย วิธีสอนที่นำมาใช้ควรเหมาะสมกับเนื้อหาในแต่ละขั้นที่จัดไว้ ใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถและเนื้อหาวิชาที่สอนให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีการประเมินความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระบบ (ผดุง อารยะวิญญู. 2533)

โรเซ็นไชน์ และสตีเวน (Rosenshine & Stevens. 1986) ได้เสนอขั้นตอนการสอน 6 ประการคือ

1. ทบทวน ทดสอบงานที่เด็กได้ทำผ่านมาและสอนซ้ำถ้าจำเป็น
2. เสนอเนื้อหาและทักษะใหม่
3. แนะนำและฝึกฝนนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ
4. ให้ผลย้อนกลับและตรวจสอบความถูกต้องและสอนซ้ำถ้าจำเป็น
5. ให้นักเรียนทำงานอย่างอิสระ
6. ทบทวนทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน

หากในชั้นเรียนเด็กมีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงครูควรจะทำดังต่อไปนี้

1. พบผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาที่บ้าน
2. ครูให้ความรักความอบอุ่น
3. ให้ความสนใจเด็กอย่างใกล้ชิด ให้นั่งใกล้กับครู เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรม

ดังกล่าว ครูจะสามารถป้องกันได้ทันที

4. ชักจูงให้เด็กทำกิจกรรมกลุ่มโดยให้เป็นผู้นำ
5. ให้แรงเสริมเมื่อเด็กไม่แสดงพฤติกรรมดังกล่าว
6. ปรีกษาแพทย์เพื่อทำการบำบัดรักษาต่อไป (ดารณี ธนะภูมิ. 2542 :

164 – 165)

สรุปว่า การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงคือ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและความสามารถของแต่ละบุคคล สอนจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่าย ให้เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทบทวนและประเมินผลความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.8.1 การใช้กิจกรรมพลศึกษาในการพัฒนาความสามารถทางกลไกของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางกลไกของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางกลไก ด้านยืนกระโดดไกล ดันพื้น ลูกนั่ง วิ่งกลับตัว และวิ่ง 5 นาที ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ในทุกรายการทดสอบ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (นิรมัย อ่อนนุ่มดี. 2538 : บทคัดย่อ)

1.8.2 การศึกษาการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ อายุระหว่าง 5 -10 ปี มีระดับเชาว์ปัญญา 50 – 70 มีการรู้คิดและอารมณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่ากิจกรรมทักษะดนตรีเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยพัฒนาการคิดและอารมณ์ ดนตรีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างอารมณ์และนำไปสู่ความสนใจที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ทยุ เกื้อสกุล. 2545 : 61)

1.8.3 จากการศึกษาทดลองให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดทำเสียงหรือภาพ โดยแสดงสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นให้เด็กดูประมาณ 2 – 3 วินาที จากการทดลองพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำได้น้อยกว่าปกติ แต่ถ้าให้จำวัตถุสิ่งของโดยใช้เวลานาน ๆ ก็

สามารถจดจำได้ดี อาจจำได้เป็นชั่วโมง วัน หรือสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดความสามารถในการจำระยะสั้น แต่ความจำระยะยาวไม่ผิดปกติ

(Brown, Williams and Crowner. 1974 : 274)

1.8.4 เรื่องความก้าวร้าวในบุคคลที่บกพร่อง พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกภายนอกเป็นปัญหาหลักในการดูแลบุคคลเหล่านี้ บทวิเคราะห์นี้ได้กล่าวถึงพฤติกรรมปกติธรรมดาซึ่งมักพบได้ทั่วไปในบุคคลดังกล่าว และอธิบายถึงปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุดังกล่าว สถานภาพปัจจุบันของการแทรกซ้อนทั้งทางพฤติกรรมและทางการรักษาสำหรับความก้าวร้าวที่เป็นตัวกำหนดและความสำคัญของการวางแผนการจัดการการสร้างการตอบสนองสำหรับพฤติกรรมที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อจะนำไปปฏิบัติในอนาคต (Allen. 2000: 41)

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก รวมถึงความสามารถของเด็กเอง

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

2.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวและลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggression) เป็นเรื่องที่มีผู้สนใจกันมาก เพราะความก้าวร้าวเป็นเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดผลเสียหายหลายประการ เช่น ปัญหาอาชญากรรม โรคจิต โรคประสาท ตลอดจนปัญหาการปรับตัว ได้มีผู้ให้ความหมายความก้าวร้าวไว้หลายคน ดังนี้

ดอลลาร์ด (Dollard) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า “พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำ การตอบสนองเพื่อที่ประทุษร้ายต่ออินทรีย์ของผู้อื่น” (ประพันธ์ สุททาวาส. 2517: 9; อ้างอิงมาจาก Dollard. N.d.)

สำหรับมิลเลอร์ (Miller) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า “พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นส่วนหนึ่งของการตอบสนองความคับข้องใจ” (ประพันธ์ สุททาวาส. 2517: 10; อ้างอิงมาจาก Miller. N.d.) ในทำนองเดียวกับ บาร์ช (Baruch) กล่าวไว้ว่า “พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นการระบายปลดปล่อยความรู้สึกโกรธ ความกลัว และความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ ออกมา” (Baruch. 1949: 199)

ต่อมาเบอร์โควิทซ์ (Berkowitz) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า หมายถึงการกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดานแรงๆ นั่งแรงๆ กระแทกบังตาประตูแรงๆ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย (Berkowitz. 1964: 3)

เดโซ สวานานนท์ (2520:12) ได้ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวคือการกระทำที่จงเกลียดจงชัง เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความกลัวและหนีภัย ในอีกฝ่ายหนึ่งไม่หวั่นไหวก็จะนำไปสู่การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน

สำหรับฟรอยด์ (Freud) ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวในเชิงทฤษฎี สัญชาตญาณว่า “พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกมา คือ การทำลายคนอื่น มีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้รับ พฤติกรรมก้าวร้าวนั้นมีอันตรายแตกดับไป รวมถึงการทำให้คนอื่นเดือดร้อน โดยเจตนาหรือไม่ เจตนาก็ตามถือว่าเป็นความก้าวร้าวทั้งสิ้น” (Freud. 1937:14)

เครือวัลย์ ขจรพันธ์ (2524:64) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นปฏิกิริยาตอบสนองต่อความไม่ สมหวัง เด็กที่มีปฏิกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูกลดโทษ อย่างแรง มีบิดา มารดาที่มีนิสัยก้าวร้าว และไม่คงเส้นคงวา

สุชา จันท์เอม (2525:97) อธิบายว่า ความก้าวร้าวจัดเป็นพฤติกรรมของคนที่ขาด ความสุข อีกอย่างหนึ่งอาจแสดงออกทางร่างกายหรือทางวาจาก็ได้ เช่น การทำลายข้าวของ การทำ ร้ายร่างกาย การดุด่า การพูดหยาบคาย เป็นต้น การก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กเรียนรู้จากสังคม เด็กใช้ป้องกันตัวเองจากการรุกรานของผู้อื่น เช่น เมื่อถูกพ่อแม่ดุ เด็กมักจะโต้เถียง เมื่อถูกเพื่อน ล้อเลียน เด็กมักจะชกต่อย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิธีเรียกร้องความสนใจจากเพื่อนๆ อีกด้วย เพื่อให้เพื่อนๆ เกรงกลัว พฤติกรรมก้าวร้าวนี้สังคมมักจะติเตียน ทำให้พวกก้าวร้าวมักจะต่อต้าน สังคม

อัมพร โอตระกูล (2527: 64) กล่าวว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำรุนแรงกว่า ปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา

บัลส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน.2532:17; อ้างอิงจาก Buss.1961:1-7) อธิบายความหมาย ของความก้าวร้าวว่า “ความก้าวร้าวเป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น ในรูปของการกระทำอย่าง ทันที โดยมีเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด”

ฟรีดแมน และสมิท (Freedman and Smith. 1970: 101-104) มีความเห็นร่วมกันว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่อันตรายและทำความเสียหายให้ผู้อื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาและ ความมุ่งหมายของการกระทำด้วย นอกจากนี้เขายังกล่าวเสริมอีกว่า สังคมที่มั่นคงมีความผูกพัน มักจะต่อต้านและตำหนิพฤติกรรมก้าวร้าว

สุพัทธา พันธูร (2546 : 119-121) อธิบายความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงการกระทำในลักษณะที่รุนแรงผิดปกติ เพื่อ ตอบสนองหรือปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ และความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ โดย เป็นการกระทำทางกายและวาจาที่รุนแรงผิดไปจากปกติ เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด เสียหาย หรือมุ่งทำร้ายให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทั้งที่มีเจตนาและไม่มีเจตนาโดยตรง การวัดพฤติกรรม ก้าวร้าวจะใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบพฤติกรรมก้าวร้าวของ โดยเป็นแบบมาตร ประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับคะแนน	ระดับพฤติกรรมก้าวร้าว
30-70	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับต่ำ
71-110	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง
111-150	มีพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับสูง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวคือ ลักษณะของการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนทั้งด้านร่างกายและความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. เป็นการกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ
2. เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อื่นและตนเองเดือดร้อนทั้งโดยคำพูดหรือการ

กระทำ

3. เป็นการกระทำที่ทำขึ้นเพื่อปลดปล่อยความเครียด ความคับข้องใจ ความโกรธ หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่างๆ

บัส (พรทิพย์ ทรัพย์สิน.2532:1; อ้างอิงจาก Buss.1961:1-7) แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรือใช้อวัยวะทางกายรวมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น โดยใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกัน คือการปฏิเสธ ในการปฏิเสธ มักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้าแสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธ ได้แก่ คำพูด ตรงๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำลายความรู้สึกของผู้อื่นการบังคับ การพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด สำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

ในความเห็นของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz.1964:3) ความก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรงผิดปกติ เช่น เขียนกระดานแรงๆ นั่งแรงๆ กระแทกบังตาประตูแรงๆ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย มีความมุ่งหมายที่จะทำร้ายหรือทำลายบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งคล้ายคลึงกับความคิดเห็นของ สตอร์ (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี.2534:12; อ้างอิงจาก Storr. 1984:37) เห็นว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องระบายความก้าวร้าวของตน เหมือนกับระบายแรงขับทางเพศ และความก้าวร้าวเป็นความต้องการภายในของมนุษย์เช่นเดียวกับความต้องการทางเพศและความหิว

บาด (Bach.1970:279) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ลักษณะการก้าวร้าวที่แสดงความโกรธออกมา เนื่องจากเกิดความคับข้อง

ใจในการแก้ปัญหาและมีเจตนาที่จะทำให้ผู้อื่นได้รับอันตราย บาดเจ็บ หรือเดือดร้อน

2. ลักษณะการแสดงออกถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อที่จะให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ปรับปรุงพฤติกรรมของเขา แต่ทำให้มีผลกระทบกระเทือนต่อสัมพันธภาพที่เคยมีต่อกัน ทั้งๆ ที่วัตถุประสงค์จริงๆ แล้วไม่ต้องการที่จะทำลาย หรือทำร้ายผู้อื่น (Impact – type aggression)

ส่วน อัลเบอร์ตี และเอ็มมอนส์ (พรทิพย์ ทรัพย์สิน.2532:18; อ้างอิงมาจากAlberti And Emmons.1978:21-34) ก็ได้แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ เช่นกันคือ

1. ความก้าวร้าวโดยทั่วไป (General Aggression) หมายถึงลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นในทุกๆ สถานการณ์ อันเนื่องมาจากบุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) มากเกินไป จะพูดกับใครมักจะออกคำสั่งและพูดดูถูกความคิดของผู้อื่น ดังนั้น บุคคลเหล่านี้มักจะเกิดความขัดแย้งกับกลุ่มเสมอ จึงทำให้มีเพื่อนน้อยมาก และบุคคลเหล่านี้ต้องการความรัก และการยอมรับจากผู้อื่นมากแต่เขามักจะไม่รู้จะทำอย่างไร เพื่อที่จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้

2. ความก้าวร้าวตามสถานการณ์ (Situational Aggressiveness) หมายถึงลักษณะที่บุคคลแสดงความก้าวร้าวต่อผู้อื่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองใหม่ ตามที่ได้มีผู้อื่นเสนอแนะไว้

จากคำจำกัดความและแนวคิด เกี่ยวกับความก้าวร้าวที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม ถ้าเกิดขึ้นในห้องเรียนก็จะเป็นอุปสรรคขัดขวางต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ห้องเรียนขาดระเบียบวินัย นักเรียนคนอื่นๆ ขาดสมาธิในการเรียนเป็นปัญหากับตนเองและสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นอีกด้วย (เรณู ผดุงถิ่น. 2527:1)

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวหมายถึง สถานการณ์ สิ่งกระตุ้น และลักษณะบางอย่างของบุคคล ที่มีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวหรือคาดกันว่ามีผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว สามารถแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวดังต่อไปนี้

2.2.1 ความคับข้องใจ เป็นภาวะทางอารมณ์อย่างหนึ่งที่เด็กจะแสดงออกมาในรูปแบบของอารมณ์โกรธ และมุ่งไปสู่พฤติกรรมก้าวร้าว สถานการณ์ความคับข้องใจมีหลายอย่าง ขอเร่ และเทลฟอร์ด (สุภาณี สนธิรัตน์. ม.ป.ป.:491; อ้างอิงจาก Sawrey and Telford. n.d.) ได้แบ่งสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจเป็น 3 ประเภทคือ

1. ความคับข้องใจที่เกิดจากการหน่วงเหนี่ยว เช่น สิ่งของหรือรางวัลที่เคยให้หลังจากที่เด็กทำพฤติกรรมแบบนั้นแล้ว การหน่วงเหนี่ยวเพียงเล็กน้อย หรือในระยะสั้นๆ จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจและตอบโต้ค่อนข้างรุนแรง หรืออาจทำให้เกิดการต่อต้านอย่างมากมาย โดยเฉพาะในทารก ซึ่งยังช่วยตนเองไม่ได้ เด็กยังไม่ได้เรียนรู้ว่าการหน่วงเหนี่ยวเป็นเพียงชั่วคราว และเกิดขึ้นได้แต่เมื่อเด็กมีวุฒิภาวะมากขึ้น การโต้ตอบและต่อต้านการหน่วงเหนี่ยวจะค่อยๆ หายไป

2. ความคับข้องใจที่เกิดโดยมีสิ่งมาขัดขวาง เมื่อพฤติกรรมที่มีเป้าหมายถูกขัดขวาง ขัดจังหวะ หรือห้าม เด็กที่ถูกตั้งหรือรังแกร่างกายจะต่อสู้และร้องไห้ กฏระเบียบ และข้อห้ามต่างๆ ที่สังคมเป็นผู้กำหนดอาจจะขัดขวางพฤติกรรมมุ่งใจ ทำให้เกิดความคับข้องใจ

3. ความคับข้องใจที่เกิดจากความขัดแย้ง สถานการณ์การขัดแย้งรวมถึงความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกตอบสนองสิ่งที่ตรงกันข้าม 2 อย่าง ในสถานการณ์เดียวกันจะตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ความขัดแย้งเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความคับข้องใจที่มีผลมาจากความขัดแย้งจึงไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เช่นกัน การเลือกกระทำ การตัดสินใจ ค่านิยมของสังคมบางอย่างทำให้เกิดความขัดแย้ง และมีผลทำให้เกิดความคับข้องใจในที่สุด

บาร์คเกอร์ และคนอื่นๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2526:347-348; อ้างอิงจาก Barker and others. n.d.) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคับข้องใจต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยให้เด็กกลุ่มทดลองเห็นของเล่นในห้อง แต่เด็กไม่ได้รับอนุญาตให้เล่น และหลังจากนั้นระยะหนึ่งเด็กได้รับอนุญาตให้เล่นกับของเล่นเหล่านั้น ผลการวิจัยพบว่า เด็กในกลุ่มทดลองที่ถูกทำให้เกิดความคับข้องใจมีพฤติกรรมการเล่นของเล่นอย่างรุนแรงมาก ซึ่งนับเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวที่เด็กแสดงออกมา

2.2.2 การเลียนแบบ เด็กในวัยนี้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งที่บ้าน

โรงเรียน และชุมชนที่เด็กอยู่ล้วนมีอิทธิพลในการเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้ทั้งสิ้น เด็กที่ได้เห็นแบบอย่างที่แสดงความก้าวร้าวก็จะส่งเสริมให้เด็กมีความก้าวร้าวได้เช่นกัน โดยเฉพาะเด็กชายจะได้รับสถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง และถ้าเด็กเลียนแบบพฤติกรรมเหล่านั้น และได้รับการต่อต้านหรือถูกลงโทษก็จะทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และจะทำให้เด็กตอบสนองด้วยความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ดังที่ แบนดูรา และคนอื่นๆ(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2526:347-348; อ้างอิงจาก Bandura and others. n.d.) ได้ทำการวิจัย โดยให้เด็กดูตัวแบบที่ก้าวร้าว และไม่ก้าวร้าวเล่นกับตุ๊กตาล้มลุก ตัวแบบที่ก้าวร้าวเล่นกับตุ๊กตาล้มลุกโดยการชก ต่อย เตะ และโยนตุ๊กตา ส่วนตัวแบบไม่ก้าวร้าวเล่นกับของเล่นอื่นๆ โดยไม่สนใจตุ๊กตาล้มลุกเลย และเมื่อเด็กสองกลุ่มได้มีโอกาสเล่นของเล่นคล้ายกับที่มีให้ตัวแบบเล่น ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่เห็นตัวแบบก้าวร้าวมาก่อน เล่นกับตุ๊กตาโดยการเลียนแบบความก้าวร้าวของตัวแบบมาก ส่วนเด็กที่เห็นตัวแบบไม่ก้าวร้าวก็เล่นกับของเล่นโดยมีความก้าวร้าวแสดงออกมาน้อย

ดังนั้นแบบอย่างที่เด็กได้เห็นในสภาพสังคมไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ พี่น้อง ครู หรือบุคคลอื่นๆ ต่างก็มีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างมาก

2.2.3 การเสริมแรง พฤติกรรมก้าวร้าวหลายชนิดเป็นผลมาจากการ

ปฏิบัติทางสังคมซึ่งให้การเสริมแรงซึ่งไม่ได้มีสาเหตุจากอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น เมื่อเด็กเกิดความคับข้องใจ อาจจะร้องไห้ กระตืบ หรือเตะ พ่อแม่ที่ตกใจต่อพฤติกรรมในลักษณะนี้ อาจให้การเสริมแรงโดยยอมทำตามสิ่งที่เด็กเรียกร้อง เด็กที่จะเรียนรู้ว่าวิธีนี้สามารถแก้ปัญหาได้ ฉะนั้นพฤติกรรม ก้าวร้าวที่ได้รับการเสริมแรงย่อมมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคต ดังที่ แบนดูรา และ

วอลเตอร์ส (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2526:349; อ้างอิงจาก Bandura and Walters. n.d.) ได้ทำการทดลองกับเด็กอนุบาลโดยการให้รางวัลเป็นของเล่นต่อการแสดงความก้าวร้าวทางวาจา ขณะเล่นกับตุ๊กตา ส่วนเด็กในกลุ่มควบคุมได้รับรางวัลสำหรับการพูดที่ไม่แสดงความก้าวร้าว ต่อมาเด็กเหล่านี้ก็ถูกสังเกตในขณะที่เล่นกับของเล่นในสถานการณ์อื่น เด็กที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาก่อนจะนำเอาความก้าวร้าวทางวาจาเหล่านั้นไปใช้มากกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างชัดเจน นอกจากนี้เด็กที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจาก็มีการแสดงความก้าวร้าวทางกายสูงกว่าเด็กในกลุ่มควบคุม จึงนับได้ว่าการเสริมแรงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าว

2.2.4 การลงโทษ หลายคนอาจคิดว่าการลงโทษเด็กที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว จะเป็นทางที่ทำให้เด็กลดความก้าวร้าวได้ ซึ่งการลงโทษแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ.2538:159)

1. การลงโทษที่เกิดจากการได้รับสิ่งที่ไม่พอใจ เช่น เชี่ยน ดี ต่ำ หรืออยู่ เป็นต้น

2. การลงโทษที่เกิดจากการนำสิ่งที่พอใจออกไป เช่น ตัดสิทธิบางอย่าง การเอาขนมคืน เป็นต้น

การลงโทษนั้นนักจิตวิทยาส่วนใหญ่ไม่สนับสนุนให้ใช้ในการปรับพฤติกรรมเด็ก ดังที่ สกินเนอร์ (Skinner) กล่าวว่า การลงโทษเป็นการหยุดยั้งพฤติกรรมเพียงชั่วคราว แต่ไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ แต่ควรใช้การเพิกเฉยเมื่อเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ.2538:159; อ้างอิงมาจาก Skinner. n.d.)

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปสนใจกันมาก จึงทำให้มีทฤษฎีที่นักจิตวิทยา ได้ศึกษาความก้าวร้าว โดยอธิบายการพัฒนาของความก้าวร้าวและแนวคิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้ (สุพล ชัดเชื้อ.2534:17-20)

ทฤษฎีสัญชาตญาณที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Instinct Theories of Aggression) เป็นทฤษฎีที่ ฟรอยด์ เห็นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sex Instincts) คือเมื่อไม่ได้รับการบำบัดทางเพศแล้ว คนเราจะเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ฟรอยด์ ยังเชื่อว่า มนุษย์มีสัญชาตญาณ 2 อย่างคือ

1. สัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts)
2. สัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego Instincts)

ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เขาคิดว่าคนเราต้องการทำลายล้างกัน ถ้าไม่ทำลายคนอื่น ก็จะหันมาทำลายตนเอง เขาจึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงชีวิต (Life Instincts) และตั้งสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต (Death Instincts) ขึ้นมาคู่กัน ในเรื่องนี้ ฟรอยด์ ได้อ้างถึงเรื่อง มาโซคิสซึม (Masochism) และซาดีสซึม (Sadism) ว่า มาโซคิสซึม เป็นแนวโน้มที่จะเพิ่มความสุขจากการทำลายตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการทำลายหรือก้าวร้าวต่อตัวเองถือเป็น

สัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความต้องการที่จะก้าวร้าวคนอื่นนั้นไม่สามารถจะแสดงออกมาได้ง่ายจึงต้องหันกลับมาทำร้ายตัวเอง ฟรอยด์ เห็นว่า คนที่มีลักษณะนี้มีความรู้สึกผิด (Guilt) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เช่น ตอนเด็กได้รับการลงโทษจากพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหนือตน แม้ว่าการลงโทษและทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทนบ้าง แต่แสดงออกไม่ได้ จึงต้องหันมาทำร้ายตนเอง ซาดิสซึม เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น (Berkowitz. 1962 : 5-6)

ฟรอยด์ จึงเห็นว่า ถ้าคนเราไม่มีทางปลดปล่อยย่อมเกิดการก้าวร้าวกันมาก ฉะนั้นอย่าให้บุคคลเก็บความกดดัน ความก้าวร้าวไว้นานๆ ควรหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ใคร

ส่วน ลอเรนซ์ (Kaufman. 1970: 15-16; citing Lorenz. n.d.) เห็นว่าพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นเพียงวิธีการที่ทำให้มนุษย์และสัตว์บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เขากล่าวว่า ทั้งคนและสัตว์มีความก้าวร้าว สัตว์ก้าวร้าวเมื่อจำเป็น เช่น แสดงความก้าวร้าวเพื่อการมีชีวิตอยู่ เพื่อปกป้องอาหาร ที่อยู่ ลูก ฯลฯ สัตว์จะก้าวร้าวเมื่อมีศัตรูเผชิญหน้า เป็นสัญชาตญาณของการต่อสู้เท่านั้น

จากทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรมนี้ สรุปได้ว่าการที่มนุษย์แสดงความก้าวร้าวออกมานั้นก็เพื่อต้องการที่จะระบายความกดดันที่เกิดขึ้นซึ่งถือเป็นความสุขอย่างหนึ่ง แต่ควรเป็นไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

1. ทฤษฎีชีววิทยาที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Biological Theories of Aggression) จากการศึกษาของแพทย์ที่ผ่าตัดสมองของชายผู้หนึ่งชื่อวิทแมน (Whitman) ผู้เป็นอาชญากรฆ่าบุคคลในครอบครัวแล้วเขียนบันทึกไว้ก่อนฆ่าตัวตาย แพทย์ได้พบก้อนเนื้ออกขนาดใหญ่ในสมอง ซึ่งทำให้แพทย์เชื่อว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้เขามีการกระทำที่โหดร้าย และจากการที่ฟลินน์และคนอื่นๆ (Worchel and Cooper. 1979:321; citing Flynn and others. n.d.) ได้ทดลองฝังเข็มอิเล็กโทรด (Electrode) เข้าที่สมองของสัตว์และพบว่าทำให้สัตว์ดุร้ายขึ้น ในการวิจัยเชื่อว่า พันธุกรรมหรือโครโมโซมเพศที่ผิดปกติ ทำให้เกิดการกระทำก้าวร้าว

2. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เกี่ยวกับความก้าวร้าว (Personality Theories of Aggression) แมคคาร์กี้ (McGarghee. 1966:80) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของอาชญากร และแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ลักษณะประการแรกคือการที่บุคคลไม่สามารถควบคุมความก้าวร้าวของตนเองได้ หรือมีการยับยั้งการแสดงออกของความก้าวร้าวได้น้อย มีความพร้อมที่จะตอบสนองความคับข้องใจด้วยความก้าวร้าว และลักษณะประการที่สองคือ การที่บุคคลควบคุมความก้าวร้าวของตนเองมากเกินไป โดยควบคุมอย่างเข้มแข็งต่อการแสดงออกของความก้าวร้าวอย่างเรื้อรัง จากการศึกษาดังกล่าว แมคคาร์กี้ สรุปว่าอาชญากรที่ร้ายแรงมักมาจากพวกที่ควบคุมความก้าวร้าวมากเกินไป

3. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีที่เชื่อว่าความก้าวร้าวมาจากความคับข้องใจ ทฤษฎีสัญชาตญาณความก้าวร้าว และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

4. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggression

Theory) ทฤษฎีนี้มาจากความเชื่อของ ดอลลาร์ด และมิลเลอร์ (Berkowitz. 1965:304:308;citing Miller and Dokkard.n.d.) ที่เชื่อว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจสะสมอยู่ตลอดเวลา ก็จะทำให้บุคคลนั้นเกิดความก้าวร้าวในที่สุด (เพชรสุดา เพชรใส.2525:12) มิลเลอร์ (Berkowitz. 1965:313-315;citing Miller. n.d.) กล่าวว่า เมื่อคนเราถูกขัดใจจะเกิดความข้องคับใจ ความข้องคับใจนั้นจะถูกสะสมไว้ที่ละเล็กละน้อยจนในที่สุดเกิดเป็นความก้าวร้าวได้ และคนที่ถูกก้าวร้าวก็คือผู้ที่ทำให้เกิดความข้องคับใจ (Frustrator) นั้นเอง ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรหาทางระบายความคับข้องใจของเด็กไปในทางที่เหมาะสม โดยหางานให้เด็กทำอยู่เสมอ และให้เด็กได้ใช้กำลังไปในทางที่เป็นประโยชน์ เช่น ในทางกีฬา และกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้กล้ามเนื้อรวมทั้งควรหาโอกาสให้ได้ระบายความก้าวร้าวออกมาทางศิลปะ ดนตรี การปั้น การแกะสลัก (สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี.2534:9; อ้างอิงมาจากประสาร ทิพย์ธารา.2521:400)

5. ทฤษฎีสัญญาณความก้าวร้าว (Aggressive Cues Theory) มาจากแนวคิดของ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz.1964:137-142) ที่กล่าวว่ารากฐานของคนที่กำลังก้าวร้าวความคับข้องใจเป็นตัวที่ก่อให้เกิดความก้าวร้าว แต่การแสดงความก้าวร้าวจะมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม กล่าวคือ แรงขับภายในของบุคคลจะต้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มาเร้า เช่น ถ้าความคับข้องใจน้อย ถึงแม้สถานการณ์จะเร้ามาก ก็อาจเกิดความก้าวร้าว หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมากแต่มีสถานการณ์เร้าน้อยก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

จากทฤษฎีพฤติกรรมก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนี้ได้ชี้ให้เห็นว่าความคับข้องใจเป็นรากฐานที่สำคัญในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวจะมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับลักษณะภายในของแต่ละบุคคล

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม เน้นความสำคัญของการเรียนรู้โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นสิ่งที่บุคคลเรียนรู้ได้ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นเอง

กอสลิน (Goslin.1969:136) ได้กล่าวถึงการทดลองของแบนดูรา รอส และรอส (Bandura, Ross and Ross) ซึ่งได้กระทำกับเด็กอนุบาล โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่ม ได้เห็นตัวแบบต่างๆ กัน กล่าวคือ

- กลุ่มที่ 1 มีตัวแบบเป็นคนจริง
- กลุ่มที่ 2 มีตัวแบบเป็นภาพยนตร์
- กลุ่มที่ 3 มีตัวแบบเป็นการ์ตูนในหนังสือ
- กลุ่มที่ 4 ไม่มีตัวแบบ

เมื่อเด็กดูตัวแบบทั้ง 4 นี้แล้ว จะปล่อยให้เด็กให้อยู่ตามลำพังในห้องที่มีของเล่นชนิดหนึ่ง ที่คล้ายกับสิ่งที่ถูกตัวแบบแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวให้เด็กเห็นมาแล้ว ผลปรากฏว่า เด็กในกลุ่มที่ 1 เล่นของเล่นอย่างก้าวร้าวมากที่สุด และเด็กในกลุ่มที่ 4 เล่นของเล่นอย่างก้าวร้าวน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มที่ 2 และ 3 เล่นของเล่นอย่างก้าวร้าวใกล้เคียงกัน

ต่อมาเขาได้ทำการทดลองอีกโดยเด็กดูตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วถูกลงโทษ กับที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วได้รับรางวัล ผลปรากฏว่า เด็กกลุ่มที่ดูตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วถูกลงโทษ แสดงความก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง จากการทดลองนี้เมื่อเขาให้เด็กเล่าประสบการณ์ที่เด็กเห็นมา ปรากฏว่าเด็กเล่าได้ถูกต้อง เพราะเด็กจำเหตุการณ์นั้นได้แสดงว่า ความก้าวร้าวของเด็กเกิดจากการเรียนรู้จากสิ่งที่เกิดขึ้น และได้เห็นมานั่นเอง

เพนเนอร์ (Penner.1978:199) นักจิตวิทยาสังคม เชื่อว่า มนุษย์จะเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวได้เช่นเดียวกับพฤติกรรมอื่นๆ สำหรับแบนดูรา และคนอื่นๆ (Coleman.1978:164;citing Bandura and others.n.d.) เชื่อว่าเด็กไม่ได้เรียนรู้ความก้าวร้าวโดยตรงจากการให้รางวัล หรือการลงโทษจากผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว แต่เด็กจะเลียนแบบผู้ที่มีอิทธิพลต่อตนเองโดยเด็กจะสังเกตท่าทีและการกระทำของผู้ปกครองของตนเอง สำหรับการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองนั้น ผู้ปกครองมักจะบอกเด็กว่าการก้าวร้าวต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่เด็กยังคงสังเกตเห็นผู้ปกครองของตนแสดง พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่เสมอเด็กจึงกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองทำมากกว่าที่จะกระทำตามในสิ่งที่ผู้ปกครองสั่งสอนเอาไว้ ซึ่งเพชแบค (Goldstein.1975:26;citing Peshbach.1956:449-462) กล่าวว่า ความก้าวร้าวของบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้มาจากในอดีตทั้งสิ้น และเขายังพบว่า ถ้าแม่ลงโทษเด็กด้วยการเขียนตีมากเพียงใด เด็กก็จะแสดงความก้าวร้าวต่อเพื่อน พี่น้อง และผู้ปกครองมากขึ้น เท่านั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชื่อว่า องค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าว มี 2 ประการคือ แม่แบบ (Model) และแรงเสริม (Reinforcement) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าวหลายทฤษฎี มีสาเหตุที่แตกต่างกัน ทฤษฎีที่ว่าความก้าวร้าวเป็นสัญชาตญาณกล่าวว่า ความก้าวร้าวมีสาเหตุมาจากสัญชาตญาณของคนซึ่งเกิดจากจิตใจของตนเอง ส่วนทฤษฎีชีววิทยาให้เหตุผลไว้ว่า เกิดจากสภาพความผิดปกติทางชีวภาพของบุคคล ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมกล่าวถึงเหตุของสังคม สิ่งแวดล้อมที่กดดันสภาพจิตใจ รวมถึงการอบรมสั่งสอนด้วย จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีต่างๆ ได้ให้เหตุผลของการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ต่างกัน และทุกๆ ทฤษฎีต่างก็มีเหตุผลตามความคิดของตน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ เกิดจากตัวบุคคลเองและเกิดจากสิ่งแวดล้อม และการที่จะเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์นั้นจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้อาศัยทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเป็นแนวทาง

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

แพทเตอร์สัน ลิทท์แมน และบริคเตอร์ (Patterson, Littman and Bricker) ได้ศึกษาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการการแสดงออกของพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่า หลังจากที่เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ตี ผลัก หรือแย่งของเล่น เด็กมักจะได้รับสิ่งตอบแทนที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เช่น ได้ของเล่นมา สิ่งเหล่านี้นับเป็นตัวเสริมแรงที่ทำให้เกิดแนวโน้มของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวในสถานการณ์ที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอีก แต่ถ้าเด็กได้รับตัวเสริมแรงที่ได้ผลแห่งความไม่พึงพอใจ เช่น เพื่อนสู้ หรือโดนครูดุ เด็กก็มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นอีก

(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.2526: 90; อ้างอิงมาจาก Patterson, Littman and Bricker. n.d.) ในปี 1970 อัลเลน และคีธ (Allen and Keith) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่ทำร้ายผู้อื่น และก้าวร้าวรุนแรงคือไม่ให้ความสนใจกับพฤติกรรมที่ก้าวร้าวและรุนแรง ผลปรากฏว่า เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงลดลง (Allen and Keith.1970:119-127)

สำหรับ บูลลอค และบราวน์ (Bullock and Brown) ได้วิจัยสำรวจความคิดเห็นของครูที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาประเภทต่างๆ ของเด็ก จากครูจำนวน 112 คน ที่สอนเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ โดยให้ทำแบบสำรวจความคิดเห็น (Behavioral Dimension Rating Scale) ที่แบ่งพฤติกรรมของเด็กออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทชอบแสดงความก้าวร้าว ชนเกร อยู่ไม่สุข ประเภทชอบเก็บตัว ประเภทมีความวิตกกังวล และประเภทช่วงความสนใจสั้น ชาติความรับผิดชอบ ปรากฏว่า ครูร้อยละ 96 ลงความเห็นว่า พฤติกรรมก้าวร้าวชอบแสดงออก ชน เกร อยู่ไม่สุข เป็นปัญหาร้ายแรงอันดับแรก (เบญจกุล จินาพันธ์. 2517 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Bullock and Brown.n.d.)

และในปี ค.ศ. 1967 สก็อต และคนอื่นๆ (Scott and others) ได้ทำการศึกษาวิธีการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน โดยการใช้แรงเสริมต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กชายอายุ 4 ปี ในโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรมเพื่อให้เขามีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น โดยในระยะแรกครูเพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่พฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่ 2 ครูได้รับคำแนะนำให้ใช้การเสริมแรงทางสังคม คือ ให้คำชมเชยและให้ความสนใจ เมื่อเขาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พูดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ให้การเสริมแรงเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ชมชู่ และเรียกร้อง จากผลการวิจัยพบว่า ความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ลดลงและเด็กมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น (Scott and others. 1967:53-63)

สำหรับฮาร์ท และคนอื่นๆ (Hart and others) ได้ใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กหญิงอายุ 5 ปี ซึ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวคือพูดไม่สุภาพ และใช้คำพูดสบประมาท ผู้วิจัยได้เริ่มแก้ไขให้เขามีการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ในระยะแรก พบว่า เด็กผู้นี้อยู่ใกล้เคียงกับเด็กอื่นร้อยละ 4 ของเวลาทั้งหมด ในระยะนี้ครูได้ให้ความสนใจสัมพันธ์ประมาณร้อยละ 10 ต่อมาในช่วงเวลา 7 วัน หลังจากนั้นครูได้ให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ของเล่นที่ต้องการด้วย เมื่อเขาเล่นกับเพื่อนและไม่ให้ความสนใจ เมื่อเขาแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ผลปรากฏว่า การเล่นของเด็กนั้นที่เล่นรวมกับเด็กอื่น เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ในระยะเวลาต่อมา เมื่อครูไม่ให้การเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสม ผลปรากฏว่า พฤติกรรมการเล่นกับเพื่อนลดลง และในที่สุดเมื่อครูกลับไปใช้วิธีการเสริมแรงกับพฤติกรรมที่เหมาะสมใหม่ ก็ปรากฏว่า พฤติกรรมการเล่นรวมกับเด็กอื่นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75 (Hart and others. 1968 :73-76)

จากการศึกษาของ โซนิม เทียนอิง และคอลลาร์ด (Chyou Niem, Tion-Ing and Collard) ได้ศึกษาคนในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยใช้เด็กจีนไต้หวัน และเด็กอเมริกัน อายุ 4 ขวบ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า เด็กจีนก้าวร้าวน้อยกว่าเด็กอเมริกัน แต่การแสดงออกขณะ

ก้าวร้าวนั้น เด็กจีนแสดงออกรุนแรงกว่าเด็กอเมริกัน (Chyou Niem, Tion-Ing and Collard.1872:95-96)

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง อันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดความพึงพอใจโดยการให้เสียงดนตรีประกอบ อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กให้น้อยลง

โอเลียร์ และคนอื่นๆ (O'Leary and others.1969:3-13) ทดลองปรับพฤติกรรมนักเรียนเกรด 2 จำนวน 7 คน ที่มีพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน โดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการทุบตีเพื่อนร่วมชั้นเดินไปเดินมาในชั้นเรียน ส่งเสียงและคุยกับเพื่อนขณะที่มีการสอน การทดลองได้แบ่งเป็น 8 ระยะ คือ 1) ระยะเสถียร 2) คุประภาสระเบียบการในชั้นเรียน 3) จัดโปรแกรมการเรียนพิเศษ 4) ครูชมเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและทำเพิกเฉย เมื่อแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน 5) ให้เบียร์รถกรเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 6) เรียกเบียร์รถกรคืนเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียน 7) ติดตามพฤติกรรมหลังจบการทดลองแล้ว 4 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่าการประภาสระเบียบในชั้นเรียน การจัดโปรแกรมการเรียนพิเศษ การชมนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและเพิกเฉยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียน สามารถลดพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนได้เพียงเล็กน้อย แต่เมื่อให้เบียร์รถกร โดยให้นักเรียนเอาเบียร์รถกรไปแลกสิ่งของ เช่น ขนม หนังสือ ของเล่นตอนเลิกเรียนทุกวัน ทำให้พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนลดลงอย่างรวดเร็ว สำหรับการเรียกเบียร์รถกรคืน เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนนั้นพบว่า ทำให้ความถี่ของพฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนเพิ่มขึ้น เล็กน้อย เมื่อเทียบกับระยะการให้เบียร์รถกรและลดลงเมื่อให้เบียร์รถกร ครั้งที่ 2 ในระยะติดตามหลังการหยุด การทดลองแล้วพบว่า พฤติกรรมก่อกวนในชั้นเรียนยังลดลงอยู่

เดวิด อัลเลน ได้การค้นคว้าวิจัยในเรื่องความก้าวร้าวในบุคคลที่ทุพพลภาพทางสมอง ซึ่งผลการวิจัยได้สรุปลักษณะทั่วไป สาเหตุ การรักษา และการจัดการพฤติกรรมก้าวร้าว โดยนำหลักฐานอ้างอิงมาจากการค้นคว้าซึ่งนำไปสู่การใช้ Psychlit and MedLine ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้พิการทางจิต เด็กพิเศษ การพัฒนาทางจิตใจช้า ความก้าวร้าว ความรุนแรง ซึ่งจะต้องมีการดูแลเป็นพิเศษจากทางสังคม การรักษาทางการแพทย์ และจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการจัดการกับความรุนแรงดังกล่าวในระยะยาวด้วย (Allen. 2000)

เรณู ผดุงถิ่น (2517:16-17) ได้ศึกษาการให้แรงเสริมทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนประตูลี้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยคัดเลือกนักเรียนจากการเสนอแนะของครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวนนักเรียน 4 คน ซึ่งใช้หลักการปรับพฤติกรรมคือ ให้ความสนใจและชมเชย ไม่ให้ความสนใจและชมเชยพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่ให้คำชมเชย ไม่ให้ความสนใจหรือไม่เอาใจใส่กับพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า ความสนใจและคำชมเชยจากครูจะลดพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กลงได้

ในปี พ.ศ.2525 เพชรสุดา เพชรใส (2525:65-67) ได้ศึกษาการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ พรทิพย์ ทรัพย์สิน (2532:72-76) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าว โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่าการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม มีผลทำให้พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสัณฐานใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่าการเสริมแรงทางบวกและการปรับสัณฐานใหม่สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ (2539: 54) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองซำซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางและจากการได้รับข้อเสนอแนะมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว สรุปได้ว่าพฤติกรรมก้าวร้าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว นั้น ล้วนแต่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปไม่ต้องการให้เกิดขึ้น เพราะอาจเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่างๆ ได้จึงมีผู้ศึกษาหาแนวทางในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การใช้การเสริมแรง การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้เสริมทางบวก การปรับสัณฐานใหม่ เป็นต้น

2.5 การปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรมเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมที่ดำเนินการได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ โดยใช้หลักทฤษฎีและการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองมาใช้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เป็นนิสัยที่ดีของเด็กต่อไป (มาลินี จุฑะธพร. 2537 : 289) ในการปรับพฤติกรรมต้องอาศัยเทคนิคการปรับพฤติกรรมในเด็ก เทคนิคการปรับพฤติกรรมนั้นใช้หลักทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม วิธีการปรับพฤติกรรมมีเป้าหมาย 3 เรื่อง คือ

1. ลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
2. ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม
3. สร้างพฤติกรรมใหม่

ถ้าเด็กได้รับการบำบัดโดยการปรับพฤติกรรม และกระตุ้นพัฒนาการในด้านที่บกพร่องอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกและดูแลอย่างต่อเนื่อง เด็กเหล่านี้ก็สามารถที่จะพัฒนาได้อย่างเหมาะสมเต็มความสามารถที่เขา มี (รุจา เจนวีระนนท์)

2.5.1 ความหมายการปรับพฤติกรรม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ได้ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรมไว้ว่า

1. การประยุกต์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะความรู้ทางจิตวิทยาเชิงวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. กลวิธีในการใช้วิธีพฤติกรรมในการศึกษามนุษย์ โดยจะครอบคลุมพฤติกรรมภายนอกซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้
3. กลวิธีในการนำความรู้และหลักการพฤติกรรมศาสตร์และทางจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ และการจูงใจ มาประยุกต์อย่างมีระบบ
4. กลวิธีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดหรือวิจัยได้
5. การประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมของมนุษย์ในสภาพการณ์ต่างๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2527 : 1)

ความหมายของการปรับพฤติกรรมในแง่หนึ่ง เป็นการนำผลที่ได้จากการทดลองหลักการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เหมาะสมให้เหมาะสมขึ้น

การปรับพฤติกรรมหมายถึง การประยุกต์หลักพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคหรือวิธีการปรับพฤติกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือพึงประสงค์ได้ (อ้วนในกุลยา ก่อสุวรรณ. 2540 : 16)

ดังนั้น การปรับพฤติกรรมหมายถึง การนำเทคนิคและวิธีการปรับพฤติกรรมเพื่อนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กให้เป็นพฤติกรรมที่ไม่เป็นปัญหาหรือพึงประสงค์ได้

2.5.2 ลักษณะของการปรับพฤติกรรม

1. มุ่งที่พฤติกรรมโดยตรงโดยที่พฤติกรรมนั้นจะต้องสังเกตเห็นและวัดได้ตรงกัน
2. ไม่ใช่คำว่าเป็นการตีตรา เช่น คำว่า ก้าวร้าว ฉลาด โง่ เกเร ชี้เกียจ เพราะคำเหล่านี้มักจะเป็นคำที่มีความหมายกว้างๆ ที่รวมพฤติกรรมหลาย ๆ ลักษณะเข้าด้วยกัน จึงทำให้ไม่ชัดเจนยากแก่การสังเกตให้ตรงกัน
3. พฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมปกติหรือผิดปกติ ย่อมเกิดจากการเรียนรู้ในอดีตทั้งสิ้น ดังนั้นพฤติกรรมเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้
4. การปรับพฤติกรรมจะเน้นที่สภาพและเวลาในปัจจุบันเท่านั้น แม้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในอดีตก็ตาม แต่เงื่อนไขสิ่งเร้าและผลจากการกระทำในสภาพปัจจุบันเป็นตัวกำหนดว่าพฤติกรรมที่เรียนรู้ในอดีต จะมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือลดลง ดังนั้นถ้าสามารถวิเคราะห์

สิ่งเร้าและผลกรรมได้ ก็สามารถปรับสิ่งเร้าให้เหมาะสมขึ้น เพื่อจะทำให้พฤติกรรมดังกล่าวเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

5. การปรับพฤติกรรมนั้นจะเน้นวิธีการทางบวกมากกว่าที่จะใช้วิธีการลงโทษในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล

6. วิธีการปรับพฤติกรรมนั้น สามารถใช้ได้ตามลักษณะปัญหาของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละบุคคลนั้นมีความแตกต่าง ดังนั้นในการปรับพฤติกรรม ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

7. วิธีการปรับพฤติกรรม เป็นวิธีการที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีประสิทธิภาพและได้ผลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2539, 9-10) วิธีการปรับพฤติกรรม การปรับพฤติกรรมอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ โดยมีหลักการพื้นฐานว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพ เด็กต้องมีความต้องการเรียน หากผลของพฤติกรรมทำให้เกิดความพึงพอใจ เด็กก็จะกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ ในทางตรงข้าม ถ้าผลของพฤติกรรมไม่เป็นที่พอใจเด็กจะหลีกเลี่ยงไม่ทำพฤติกรรมนั้น เมื่อมีการปรับพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะเกิดการเรียนรู้จนฝังแน่นเป็นรูปแบบของพฤติกรรม วิธีการปรับพฤติกรรมมีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกพฤติกรรมที่ต้องการ ผู้ให้คำปรึกษาร่วมกับพ่อแม่เลือกพฤติกรรมเพียงพฤติกรรมเดียว เน้นพฤติกรรมที่เห็นได้ชัด มีความถี่มาก มีผลกระทบมาก ตัวอย่างเช่น กรณีของตั้ม เราเลือกการทำการบ้านเพราะสังเกตผลได้ชัด เด็กต้องทำทุกวัน หากไม่ทำการบ้านเด็กก็ไม่อยากไปโรงเรียน หรือถูกครูว่ากล่าว เกิดปฏิกิริยาต่างๆ ในเด็กตามมา (คู่มือการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับแพทย์. มาโนช หล่อตระกูล บก. กรมสุขภาพจิต 2544)

2. วิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องปรับ โดยสังเกตว่าอะไรกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ดูจากช่วงเวลา สถานที่ บุคคลที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม รวมทั้งความถี่ของการเกิดพฤติกรรม

3. ตั้งเป้าหมายในการปรับพฤติกรรมโดยแยกแยะพฤติกรรมออกเป็นพฤติกรรมย่อยๆ เริ่มฝึกจากง่ายไปยาก เช่น การฝึกการขับถ่าย ต้องเริ่มจากเด็กเข้าใจคำสั่งสั้นๆ บอกได้ว่ารู้สึกปวด นั่งกระโถน นั่งโถส้วมได้ เป็นต้น การตั้งเป้าหมายต้องไม่สูงเกินความสามารถของเด็ก ค่อยๆ ฝึกไปที่ละขั้น หากพ่อแม่มีความเข้าใจ พัฒนาการตามวัย เข้าใจธรรมชาติของลูกจะช่วยไว้วางใจตั้งเป้าหมายเป็นไปอย่างเหมาะสม

4. เลือกเทคนิคต่างๆ ในการปรับพฤติกรรมพ่อแม่ส่วนมากพยายามปรับพฤติกรรมเด็กมาระยะหนึ่งแต่ไม่ได้ผล จึงมาปรึกษาแพทย์ บ่อยครั้งวิธีที่พ่อแม่ใช้นั้นไม่ผิด เพียงแต่ไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมและความต้องการของเด็ก การให้คำปรึกษาจะเป็นการมองทางเลือกอื่นๆ เพิ่มเติมหรือปรับวิธีการบางอย่างของพ่อแม่เทคนิคที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมได้แก่

4.1 การจูงใจให้ทำพฤติกรรมที่ต้องการ การจูงใจให้เด็กลงมือทำพฤติกรรมเป็นสิ่งที่พ่อแม่ต้องพัฒนาตนเอง พ่อแม่หลายคนใช้การพูดสั่งให้เด็กทำ แต่ขาดน้ำหนั ขาดท่าทางที่ชักจูงเด็ก ทำให้เด็กไม่ทำสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ เมื่อไม่ทำตาม ทำให้พ่อแม่อารมณ์เสีย ใช้อารมณ์

บังคับเด็กทำให้เด็กมีปัญหาต่อต้าน นำไปสู่ปัญหาพฤติกรรมอื่นๆ หรือพ่อแม่เองรู้สึกเหนื่อย ผิดหวัง ในตัวเอง ผิดหวังในตัวลูก ที่ต้องใช้อารมณ์ เสียงดัง ตี บังคับลูกทุกวัน การจูงใจทำได้หลายวิธีดังนี้

4.1.1 การใช้เหตุผล โดยให้เหตุผลให้เหมาะสมตามวัย เด็กเล็กใช้เหตุผล สั้นๆ ง่ายๆ เมื่อลูกเริ่มโตขึ้นพ่อแม่ฝึกตัวเองให้พูดกับลูกอย่างมีเหตุผลมากขึ้นรับนำความคิดเห็นของ ลูกอธิบายให้เห็นผลที่เกิดตามมา การพูดบอกอธิบายควรใช้เวลาพอสมควร อาจนั่งลงพูดคุยกัน สบายๆ ขณะที่พูดด้วย ควรหลีกเลี่ยงการพร่ำบ่นไปเรื่อย ๆ

4.1.2 การใช้ท่าทางจูงใจ โดยเฉพาะในเด็กเล็กยังต้องจูงใจเด็ก ด้วยการจับ มือ ให้ลงทำ เช่น บอกให้ลูกอาบน้ำ ต้องจูงมือเข้าห้องน้ำ ถอดเสื้อผ้า ช่วยดูให้อาบน้ำ เมื่อเด็กทำได้ ดีขึ้นพ่อแม่ก็จะลดการช่วยเหลือลง

4.1.3 มีท่าทีเอาจริงเอาจัง เวลาปรับพฤติกรรม พ่อแม่ต้องมีความเวลา มีความปลอดภัย เมื่อบอกให้เด็กทำอะไรต้องมีน้ำเสียงท่าทางจริงจังอย่างที่พูด แต่ควบคุมไม่ใช่ อารมณ์ ไม่ใช่คำพูดที่รุนแรง เมื่อเด็กไม่ทำต้องมีวิธีการที่จะแก้ปัญหา

4.1.4 ทำให้สิ่งที่ทำน่าสนใจ น่าสนใจ ทำทางของพ่อแม่ที่กระฉับกระเฉง ไม่ เคร่งเครียดจะทำให้กิจกรรมที่ต้องทำน่าสนใจขึ้น แม้แต่กิจวัตรประจำวัน เช่น การอาบน้ำ แปรงฟัน หากพ่อแม่ทำให้สนุกสนานขึ้น จะจูงใจเด็กได้มากขึ้น

4.1.5 การเบนความสนใจ ใช้ในกรณีที่เด็กกำลังสนใจในบางสิ่งที่ไม่เหมาะสม การหยุดทันทีทันใด อาจทำให้เด็กรู้สึกหงุดหงิด คับข้องใจ ควรมีกิจกรรมทดแทน หลักการให้แรง เสริม ที่ช่วยให้เด็กหันมาสนใจสิ่งอื่นที่เหมาะสมกว่าแทน

4.2 การให้แรงเสริมทางบวกในการปรับพฤติกรรมเป็นการให้รางวัลเมื่อเด็กทำ พฤติกรรมที่ต้องการ เพื่อให้เด็กเกิดความพึงพอใจ อยากทำพฤติกรรมนั้นซ้ำ โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

- ควรให้แรงเสริมทันทีที่เด็กแสดงพฤติกรรม
- เลือกแรงเสริมที่เด็กชอบพึงพอใจ
- การให้คำชมเชยต้องพอเหมาะกับความจริง พูดให้ชัดเจนว่าพอใจ

พฤติกรรมใด

- ควรเลือกใช้แรงเสริมที่ไม่ใช่สิ่งของ หรือเข้ามาแทนที่แรงเสริมเดิม
- เมื่อเด็กเริ่มทำพฤติกรรมได้สม่ำเสมอ ควรลดแรงเสริมลง ให้แรงเสริมใน

พฤติกรรมใหม่ หรือพฤติกรรมที่ยากขึ้นวิธีการให้แรงเสริมทำได้ดังนี้

1. การให้ความสนใจเด็กต้องการความสนใจจากพ่อแม่ด้วยการพูดคุย ทักทายยิ้ม สัมผัส กอดรัด เป็นแรงเสริมที่ใช้ได้ผลดีมากในเด็ก โดยพ่อแม่ให้ความสนใจพฤติกรรมที่เหมาะสม จุดที่สำคัญพ่อแม่ต้องปรับมุมมองต่อปัญหาของเด็ก ซึ่งจะสามารถให้ความสนใจเด็กได้อย่างจริงจัง

2. การให้คำชมเชย คำพูดและท่าทางของพ่อแม่ที่ชื่นชมพฤติกรรมของลูกเป็นแรง เสริมที่มีประสิทธิภาพมาก การมองพฤติกรรมที่ดี เลือกให้คำชมเชย แสดงให้เห็นความยอมรับของ พ่อแม่ในตัวลูก ทำให้ลูกมีกำลังใจในการทำสิ่งที่ดี

3. การให้รางวัล มีได้หลายวิธี เช่น

- ให้สิ่งของที่เด็กชอบ เช่น ขนม ตุ๊กตา ของเล่น เป็นต้น
- ให้เป็นดาวสะสม โดยกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการ หากเด็กทำได้ จะได้ดาวมาสะสมเป็นรายวัน เมื่อได้ดาวครบจำนวนที่ตั้งเป้าไว้ ก็สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นของรางวัลได้
- ให้ทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น ลูกทำการบ้านเสร็จ จะได้รับอนุญาตไปเล่นที่สนามเด็กเล่น เป็นต้น
- ให้สิทธิพิเศษ เช่น ให้ไปงานวันเกิดที่บ้านเพื่อนโดยกลับบ้านช้านอนดึกกว่าวันปกติ

4.3 การให้แรงเสริมทางลบ การให้แรงเสริมทางลบเป็นการลงโทษ เพื่อหยุดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ การใช้การลงโทษต้องมีความระมัดระวัง ผลกระทบต่อจิตใจของเด็ก โดยเฉพาะการใช้ความรุนแรง ซึ่งอาจหยุดพฤติกรรมหรือทำให้เด็กยอมตามได้ชั่วคราว แล้วกลับไปทำพฤติกรรมเดิมอีก การให้แรงเสริมทางลบ มีวิธีการดังนี้

4.3.1 การหยุดให้ความสนใจ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม พ่อแม่จะลดให้ความสนใจในพฤติกรรมนั้น ข้อควรระวังคือ พ่อแม่ไม่ควรโกรธเด็กจนไม่สนใจไม่รับรู้เด็กไปทุกเรื่องหรือเฉยเมยกับเด็กเป็นเวลานาน เช่น โกรธไม่พูดกับลูก 3-4 วัน เป็นต้น

4.3.2 การใช้เวลานอก เลือกใช้เมื่อเด็กกวนวายมาก ควบคุมตนเองไม่ได้ ควรแยกให้เด็กไปอยู่ตามลำพังโดยหนึ่งๆ ไม่ให้ทำอะไร กำหนดเวลาให้เหมาะสม การใช้เวลานอกเพื่อการลงโทษจะไม่ได้ผล ถ้าแยกเด็กออกไปแล้วยังให้เล่นหรือทำอะไรได้

4.3.3 การงดสิทธิบางอย่างที่ควรได้ โดยเฉพาะในเด็กที่ชอบแยกตัวเอง เป็นการลงโทษโดยตัดสิทธิที่ควรได้ เช่น งดเล่นเกมในวันเสาร์ การตัดสิทธิต้องพอเหมาะกับความผิดไม่รุนแรงเกินไป และไม่ใช้กับเด็กโดยไม่สามารถตัดสิทธิเด็กได้อย่างที่คาดโทษไว้

4.3.4 การตี เป็นการลงโทษที่ต้องเลือกใช้เมื่อมีการตกลงบทลงโทษไว้ก่อน ซึ่งมีการบอกให้เด็กทราบถึงเหตุผลที่ทำให้เขาต้องถูกลงโทษด้วยการตี การตีด้วยอารมณ์เป็นสิ่งที่ พ่อแม่ต้องระมัดระวังอย่างมาก ถ้าควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ควรปล่อยให้พ่อหรือแม่เป็นผู้ลงโทษแทน (มานิช หล่อตระกูล . 2544)

2.5.3 ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม

วิธีการปรับพฤติกรรมเป็นกลวิธีที่นำหลักการแห่งพฤติกรรม (Behavior Principles) มาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ โดยการใช้หลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีต่างๆ เช่น ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory)

3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดนตรีและการเคลื่อนไหว

3.1 ความหมายของการเคลื่อนไหวร่างกาย

ความหมายของการเคลื่อนไหวร่างกาย หมายถึง การที่ร่างกายและจิตใจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อดนตรีและจังหวะ ซึ่งจังหวะนั้น หมายถึงอัตราช้า – เร็ว ของการเคลื่อนไหว ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากการตบมือ เคาะไม้ เคาะเหล็ก ตีกลอง ฉิ่ง ฉาบ (พิริฐา โพธิ์นคร อ้างอิงจาก พิชิต ภูมิจันทร์. 2546 : 31) การเคลื่อนไหวและจังหวะ หมายถึง กระบวนการและความสามารถในการควบคุมกลไกการเคลื่อนไหวของร่างกายและจิตใจให้ตอบสนองต่อดนตรี และใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกของความคิดสร้างสรรค์ แสดงออกทางอารมณ์ และการสื่อความหมาย (ลาวัญญ์ สุกกรี และ เทพวาทน์ หอมสนธิ. 2521 : คำนำ) การเคลื่อนไหวร่างกายเป็นกระบวนการของการสำรวจความสามารถของตนเอง โดยใช้การเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อค้นพบการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคน ต่างได้เข้าร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา โดยใช้ความสามารถทางร่างกายและความรู้ของตนเอง เด็กซึ่งขาดทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายควรได้รับการกระตุ้นด้วย การตั้งคำถามเพื่อให้เด็กหาคำตอบด้วยตนเอง จุดแห่งความสนใจควรอยู่ที่กิจกรรมมากกว่าผู้อื่น สอดคล้องกับ พิริฐา โพธิ์นคร ที่กล่าวว่า กิจกรรมเข้าจังหวะ คือกิจกรรมที่เด็กมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงจังหวะ เสียงดนตรีและเสียงเพลง โดยการแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายให้เข้ากับจังหวะได้อย่างอิสระและผสมกลมกลืนเกิดอารมณ์และจิตใจคล้อยตามไปกับเสียงของดนตรี การเคลื่อนไหวมีความสัมพันธ์กับชีวิตส่วนหนึ่งของเด็ก เด็กรู้จักตนเองจากการเคลื่อนไหวของร่างกาย วิธีการเคลื่อนไหวหลาย ๆ วิธี ช่วยให้เด็กเกิดทักษะในการใช้ร่างกาย ทักษะในการควบคุมกล้ามเนื้อ การหยิบจับและการแก้ปัญหาเพิ่มความรู้ และเจตคติ

การเคลื่อนไหวร่างกายเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับที่มนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นในโลกเพราะมนุษย์เรานั้นมีความเกี่ยวพันกับการเคลื่อนไหวตลอดเวลา อาจเป็นจังหวะตามธรรมชาติหรือจังหวะการประกอบกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ ที่มนุษย์เรามีปฏิกิริยาตอบสนอง

อาจกล่าวได้ว่า การเคลื่อนไหวร่างกายสามารถเคลื่อนไหวได้เองโดยไม่มีเสียงดนตรีและเสียงเพลงมาประกอบ และสามารถเคลื่อนไหวได้ทั้งที่มีเสียงดนตรีและเสียงเพลงประกอบ โดยสามารถเคลื่อนไหวร่างกายโดยการแสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างอิสระ แสดงออกทางอารมณ์ และความคิดสร้างสรรค์

3.2 ความสำคัญของการเคลื่อนไหวร่างกาย

การเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์ โดยเฉพาะในสภาพของการเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันซึ่งเต็มไปด้วยการต่อสู้ดิ้นรน ควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะจะช่วยให้บุคคลได้ระบายออกทางความรู้สึก ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ดี สามารถปรับตัวด้านสังคมดีขึ้น และพร้อมที่จะประกอบกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี (เยาวนา ดลแมน: 2535: 42)

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527:131-132) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเคลื่อนไหว พอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กเรียนรู้เทคนิคและวิธีการคิดค้นและแก้ปัญหาการเคลื่อนไหว หรือ ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กมี ประสบการณ์ ด้วยการแก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของด้านต่างๆ ของร่างกาย โดยวิธีการต่างๆ ฉะนั้น จึงเป็นโอกาสที่เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจวิธีการและเทคนิคในการคิดค้นเหล่านี้ได้ดีด้วย

2. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกาย และสามารถพัฒนาความสามารถในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนกระทั่งสามารถที่จะมีทักษะในการเคลื่อนไหวในแต่ละอย่างได้เป็นอย่างดีต่อไป

3. ช่วยให้เด็กมีความรู้และเข้าใจ ในความจำกัดของความสามารถ การเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกายของตนเองนั้น ส่วนใดมีความสามารถและมีความจำกัดในการ เคลื่อนไหวอย่างไร และในขณะเดียวกันก็จะได้รับความสามารถและความจำกัดเหล่านั้นมาใช้ให้เป็น ประโยชน์เหมาะสมต่อไป

4. ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาในทางสร้างสรรค์และรักษาไว้ในทางสร้างสรรค์นั้น ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้แบบวิธีคิดค้นการเคลื่อนไหวนั้นเป็นกิจกรรมได้แก้ปัญหาการเคลื่อนไหวของ ร่างกายได้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้มีการพัฒนาในการสร้างสรรค์และ รักษาไว้ซึ่งความสามารถเหล่านั้นในตัวเด็กได้เป็นอย่างดี

5. ช่วยให้เด็กเข้าใจประโยชน์ของการเคลื่อนไหวของส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถนำประโยชน์ในการเคลื่อนไหวเหล่านั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง ต่อไป เช่น สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางนันทนาการในเวลาว่าง เป็นต้น

6. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และมีความรู้สึกรักชอบการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกาย ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากในชีวิตความเป็นอยู่ของสังคม เมื่อสังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยเครื่องผ่อนแรง การที่จะช่วยให้เด็กมีความรักในการเคลื่อนไหว หรือออกกำลังกายส่วนต่างๆ ของร่างกาย นับว่ามีส่วนสำคัญที่สุดทำให้เด็กได้เรียนรู้ และเข้าใจลักษณะและความหมายของการ เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เป็นอย่างดี สามารถเรียกชื่อลักษณะการเคลื่อนไหวเหล่านั้นได้ ถูกต้องต่อไป

3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว

3.3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike's Law Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ที่สำคัญด้วย กฎ 3 ประการ ได้แก่

1 กฎแห่งความพร้อม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีความพร้อมทั้ง กายและใจเกี่ยวกับร่างกาย เพื่อเป็นการเตรียมการใช้กล้ามเนื้อและระบบประสาทให้สัมพันธ์กัน และ เพื่อเป็นการฝึกทักษะเกี่ยวกับทางจิตใจเป็นความพร้อมทางด้านสมองหรือสติปัญญาและควรคำนึงถึงความพร้อมในวัยต่างๆ ด้วยว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เมื่อเด็กมีความพร้อมทั้งร่างกาย และจิตใจจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2 กฎแห่งการฝึก เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำซ้ำๆ กันหลายๆ ครั้งนั่นเอง

3 กฎแห่งผล เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นถ้าผลของการกระทำนั้นเป็นไปใน

ทางบวกหรือทางที่ดี ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความสนใจเกิดทักษะทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนานและความพอใจ (เซาวลิต ภูมิภาค.2532: 109-110; อ้างอิงจาก Thorndike.n.d.)

3.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) ถือว่าการให้เด็กได้สัมผัสวัตถุต่างๆ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัย ซึ่งอาศัยการรับรู้การกระตุ้นทางความคิดของเด็กจำเป็นต้องให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหวและสัมผัสสิ่งต่างๆ ทฤษฎีนี้เป็นประโยชน์ในการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเคลื่อนไหว โดยให้เด็กได้สัมผัสกับวัตถุต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเด็กซึ่งจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.1523:69; อ้างอิงจากPiaget.1952)

การเคลื่อนไหวอาจแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ คือการเคลื่อนไหวโดยที่ร่างกายไม่ต้องเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง แต่จะเป็นการใช้ร่างกายทุกส่วนให้ตอบสนองเคลื่อนไหวของร่างกายส่วนใหญ่ๆ การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่มีดังนี้

การก้มตัว คือ การงอข้อพับต่างๆของร่างกายที่ทำให้ร่างกายส่วนบนเบนเข้าใกล้กับส่วนล่าง

การยืดเหยียดตัว คือ การเคลื่อนไหวที่ตรงกันข้ามกับการก้มตัว โดยพยายามยืดเหยียดทุกส่วนของร่างกายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การหมุนตัว คือ การหมุนตัวไปรอบๆร่างกายมากกว่าการบิดตัวซึ่งทำให้ท่าหมุนตามไปด้วยข้างใดข้างหนึ่ง

การโยกตัว คือ การย้ายน้ำหนักจากส่วนหนึ่งของร่างกายไปยังอีกส่วนหนึ่งของร่างกาย โดยส่วนทั้งสองจะต้องแตะพื้นคนละครั้งสลับกันไป

การแกว่งหรือหมุนเหวี่ยง คือ การเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่งโดนหมุนรอบจุดใดจุดหนึ่งให้เป็นรูปโค้งหรือรูปร่างกลมหรือแบบลูกตุ้มนาฬิกา เช่น การแกว่งแขน ขา ลำตัว การโหนเอน คล้ายกับการโยก ส่วนโค้งจะเป็นการโค้งเข้าหาพื้น การเอียงแบบนี้รู้สึกผ่อนคลายเหมือนการแกว่ง

การดัน การเคลื่อนไหวโดยการดัน และมักจะเป็นการดันออกจากร่างกาย เช่น การดันสิ่งของและการกดสิ่งของ

การดึง คือ การเคลื่อนไหวที่ตรงกันข้ามกับการดัน มักจะเป็นการดึงเข้าหาร่างกาย หรือดึงไปในทิศทางหนึ่งโดยเฉพาะ

การสั่น คือการเคลื่อนไหวที่มีการสั่นสะเทือนของส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือทุกส่วน เช่น ในการเต้นรำและมีการจับมือเขย่า

การตี เป็นการเคลื่อนไหวที่มาเร็วและหยุด

2. การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ มีพื้นฐานอยู่ 8 อย่าง คือ

การเดิน คือ การเคลื่อนที่ด้วยการก้าวเป็นการเปลี่ยนน้ำหนักตัวจากเท้าหนึ่งไปยังอีกเท้าหนึ่ง และขณะเปลี่ยนน้ำหนักตัวนั้น เท้าข้างหนึ่งจะอยู่ที่พื้นเสมอ

การวิ่ง เป็นการเคลื่อนที่โดยการเปลี่ยนน้ำหนักตัวจากเท้าหนึ่งไปยังอีกเท้าหนึ่ง ขณะเปลี่ยนน้ำหนักตัวนั้น เท้าทั้งสองจะไม่อยู่ที่บนพื้นเลย

การกระโดดเขย่ง คือ การกระโดดขึ้นจากพื้น แล้วกลับลงสู่พื้นด้วยเท้าข้างใดข้างหนึ่งเพียงข้างเดียว

การกระโจน คือ การเคลื่อนที่ด้วยการถ่ายน้ำหนักตัวจากเท้าหนึ่งไปยังอีกเท้าหนึ่งด้วยการกระโดดแผ่นขึ้นจากพื้น การลงสู่พื้นปลายเท้าจะลงสู่พื้นก่อน แล้วถึงฝ่าเท้าและส้นเท้า จบด้วยการงอหัวเข่า

การกระโดดสลับเท้า คือ การก้าวแล้วกระโดดเขย่งด้วยเท้าเดิม

การสไลด์ คือ การก้าวไปข้างหน้า แล้วลากไปชิด

การควมมำ การเคลื่อนที่ไปข้างหน้าด้วยการก้าวแล้วชิดเท้าอีกข้างหนึ่งเข้าไปชิดเท้าหน้าแล้วกระโดดขึ้นเมื่อลงสู่พื้นให้เท้าที่ก้าวหน้าอยู่หน้าเสมอ (สุรางค์ ศรีเมธานนท์ .2528:5-7)

การเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์หรือวัตถุเป็นการให้เด็กมีการเคลื่อนไหวโดยใช้วัตถุหรืออุปกรณ์อย่างหนึ่งอย่างใดประกอบ การใช้อุปกรณ์ประกอบนี้จะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการในการทำงานประสานกันระหว่างประสาทมือกับตา ประสาทเท้ากับตา และประสาทมือเท้าและตาดีขึ้น และตามปกติแล้วเด็กจะมีความสนุกสนานกับการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์นี้มาก ฉะนั้นครูควรจัดวัสดุอุปกรณ์หรือวัตถุอื่นๆ ที่จะสามารถให้เด็กได้ใช้ในการประกอบการเล่นหรือการเคลื่อนไหวให้มากที่สุด อุปกรณ์ที่จะจัดได้ง่าย เช่น ลูกแก้ว ลูกบอลขนาดต่างๆ เชือก ห่วงยางขนาดใหญ่ หรือ ห่วงยางขนาดธรรมดา เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้จะเป็นอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวได้อย่างดีและกว้างขวาง (วรศักดิ์ เพียรชอบ.2527:147-149)

ในการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาทั้งในด้านความรู้และความเข้าใจความรู้สึกในความสามารถของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายของตนเอง ตลอดจนการที่จะช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาในทักษะการเคลื่อนไหวร่างกายขึ้นพื้นฐานโดยทั่วไปผู้สอนควรพิจารณาหลักที่สำคัญต่อไปนี้ในการเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อสนองความต้องการของเด็กในวัยนี้เพื่อการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นให้เด็กวัยนี้ควรจัดประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ในการเคลื่อนไหวในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและให้เป็นไปตามลักษณะและธรรมชาติของการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย อย่างแท้จริง

1. การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวควรให้เป็นไปตามลักษณะของการสร้างสรรค์ให้มากที่สุด โดยควรจะต้องตั้งปัญหาให้นักเรียนคิดเองและลองทำเอง มากกว่าที่ครูจะเป็นผู้สาธิตหรือบอกให้ทำ

2. กิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้น ควรจัดเป็นกิจกรรมที่มีความหมายต่อ

เด็ก ให้เด็กมีความเข้าใจและเห็นความเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันที่ต้องใช้หรือประสบในชีวิตประจำวันด้วย

3. การจัดกิจกรรมควรจัดเป็นกิจกรรมเคลื่อนไหวเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของร่างกายโดยส่วนรวมเป็นสำคัญก่อน เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อ ลำตัว กล้ามเนื้อแขนและขา

4. ควรส่งเสริมให้เด็กรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ตนเองสามารถที่จะทำได้เป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองให้มากที่สุดควบคู่กันไปด้วย

5. ควรให้เด็กได้มีความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างความสามารถของแต่ละคน เพราะเด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเรียนรู้หรือการพัฒนาการทางด้านความสามารถในการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านี้แตกต่างกัน ฉะนั้นการเรียนรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายเหล่านี้ของแต่ละคนจะเป็นไปตามอัตราการเรียนของแต่ละคน

6. การเรียนในกิจกรรมการเคลื่อนไหวของเด็กควรเป็นไปในบรรยากาศที่มีความสนุกสนานและท้าทาย

7. การเรียนในกิจกรรมการเคลื่อนไหวของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายนั้น ควรจะเป็นไปตามความสามารถของร่างกายของนักเรียน ไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะของการบังคับ นักเรียนควรจะได้รู้ชื่อการเคลื่อนไหวเบื้องต้นเหล่านั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ต่อไปด้วย (วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2527: 146 – 147)

สามารถสรุปได้ว่าการเคลื่อนไหวเบื้องต้นมี 3 ประเภทคือ การเคลื่อนไหวแบบไม่เคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ และการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์หรือวัตถุในแนวทางเดียวกัน พัชรี ผลโยธิน (2525: 127 – 130) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว และจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ควรเริ่มจากการเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ ไม่ควรมีระเบียบ และวิธีการยุ่งยากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้อง และเคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก

2. ครูควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นไปตามความนึกคิดของเด็กเอง ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แสดงคิดความรู้สึกต่างๆ

3. ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดหาวิธีการเคลื่อนไหวทั้งแบบที่ต้องเคลื่อนที่เป็นรายบุคคล เป็นคู่ และเป็นกลุ่ม ตามลำดับ

4. ให้เด็กได้แสดง เลียนแบบในเรื่องราวต่าง ๆ เช่น

- กิจกรรมตามธรรมชาติ เช่น ตกปลา พายเรือ ว่ายน้ำ การยกแบกหาม ฯลฯ
- ชีวิตรอบๆ ตัวเด็ก เช่น ชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน
- ชีวิตสัตว์ต่าง
- ปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ลม ฝน พายุ เป็นต้น
- เครื่องเล่นต่างๆ เช่น เรือ เครื่องบิน รถไฟ ตุ๊กตา เป็นต้น

- ความรู้สึกนึกคิด เช่น หัวเราะ ร้องไห้ ตกใจ รัก ฯลฯ
- เสียงต่าง ๆ เช่น เปาะเปะ ตึกตอก ฯลฯ

กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ครูควรจัดให้เด็กได้แสดงออกเป็นท่าทางหรือการเคลื่อนไหวในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมของครู

5. พยายามใช้สิ่งของที่อยู่กับตัวเด็ก เศษวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ เศษผ้า เศษเชือก เศษท่อนไม้ เมล็ดพืชบางชนิด เข้ามาช่วยในกิจกรรม

6. ครูควรกำหนดจังหวะสัญญาณนัดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆ หรือเมื่อเปลี่ยนท่าหรือหยุด ให้เด็กได้ทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้ง

7. ควรสร้างบรรยากาศอิสระในห้องเรียนช่วยให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นเพลิดเพลิน รู้สึกสบาย และสนุกสนาน

8. ครูไม่ควรบังคับให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรม เด็กที่อยู่หนึ่งๆ ไม่ก็คนนั้นจะค่อยๆ เข้าร่วมกิจกรรมเอง

9. ครูควรจัดกิจกรรมการเล่น ซึ่งวิธีนี้ช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น

10. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมออกกำลังเคลื่อนไหวร่างกายแล้ว สิ่งสำคัญที่ครูควรให้เด็กได้เรียนรู้อีกอย่างหนึ่ง คือ ในการเล่นอาจแยกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม ผลัดกันทำกิจกรรม เด็กจะได้พักผ่อนไปในตัว การพักผ่อนหลังจากการออกกำลังกายหากพื้นสะอาดครูควรให้เด็กนอนเล่นบนพื้นภายในห้อง พักการเคลื่อนไหวร่างกายไว้ครู่หนึ่ง ครูอาจเปิดจังหวะช้าๆ เพลงให้เด็กฟัง เพื่อสร้างความรู้สึกอยากพักผ่อน

11. ครูต้องเตรียมจัดกิจกรรมทุกครั้งให้เป็นที่น่าสนใจ สนุกสนาน และทำกิจกรรมนี้ทุกวัน วันละประมาณ 15 – 20 นาที

12. การฝึกจังหวะ

การทำจังหวะนั้น มิได้หมายถึง การกำกับจังหวะด้วยการตบมือ เคาะเท้า หรือใช้เครื่องเคาะจังหวะอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น แต่หมายถึงการทำจังหวะด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง การเปล่งเสียงออกจากลำคอ การทำให้ร่างกายส่วนต่างๆ เกิดเสียงก็ได้ทั้งสิ้น การทำจังหวะแบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

12.1 การทำจังหวะด้วยการใช้ร่างกายส่วนต่างๆ เริ่มต้นด้วยการขยับเขยื้อนร่างกายตามจังหวะ เช่น พยักหน้า โคลงศีรษะ ขยับปลายจมูก เป่าแก้ม ขยับศอก ฯลฯ และฝึกให้ใช้ร่างกายที่ทำให้เกิดเสียงดังชัดเจน 4 แบบ คือ ตบมือ ตบตัก ตบเท้า ตีตมมือ ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่าสามารถทำเสียงประกอบจังหวะได้ดังชัดเจนกว่าส่วนอื่น นอกจากนี้ยังมีการแตะสัมผัสร่างกายล้วนๆ หรือสลับกับทำร่างกายให้เกิดเสียง โดยให้เด็กได้คิดเองหรือช่วยกันคิดก็ได้

12.2 การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง การทำจังหวะด้วยการเปล่งเสียง ก็คือการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการทำจังหวะได้ อาจจะเป็นพยางค์โดดๆ ทั้งที่มีความหมายและไม่มี ความหมาย เช่น อี้ออ อี้ออ ตูบปอง ฯลฯ หรือเป็นคำที่มีความหมาย อาจเป็นชื่อคน สัตว์ สิ่งของ เช่น เด็กออกเสียงคำว่า มยุรี มยุรี มยุรี ก็จะเป็นจังหวะขึ้นมาในตัวของมันเอง

12.3 การทำจังหวะด้วยการใช้เครื่องเคาะจังหวะเครื่องมือทุกชนิด ซึ่งเคาะดี ขยับเขย่า ใช้ทำจังหวะได้ ควรให้เด็กได้สำรวจและหาเครื่องเสียงจากเครื่องเคาะให้ได้เสียงมากที่สุด

12.4 การทำจังหวะด้วยการเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวที่มีเสียงประกอบหรือการเคลื่อนไหวที่ไม่มีเสียงประกอบ เช่น การก้าวเท้าพร้อมตบมือ การย่อเข้าหรือการโยกตัว สลับซ้ายขวา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำซ้ำกัน ก็จะใช้เป็นจังหวะได้

ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา (เปรมปรีดี นวลมณี. 2536: 34; อ้างอิงจากดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา. 2522: 12 – 13) ได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมพื้นฐานการเคลื่อนไหวและจังหวะ ไว้ ดังนี้

1. เด็กควรรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย การเตรียมร่างกายแต่ละส่วน ให้มีความคล่องตัว ถือเป็นการปูพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญ เด็กควรรู้ว่า ร่างกายแต่ละส่วนเคลื่อนไหวอย่างไร และได้มากน้อยเพียงใดเด็กควรได้รับการฝึกหัดให้เข้าใจลักษณะและการใช้ร่างกายของตนเองว่าสามารถเคลื่อนไหวร่างกายแต่ละส่วนอย่างไร ควรรู้ว่าอวัยวะในร่างกายชื่อว่าอะไรบ้าง อยู่ตรงไหน มีลักษณะใหญ่ เล็ก แคบ กว้าง โค้ง งอ บิด เอียง หรือขยับเขยื้อนส่วนใดได้บ้าง การฝึกหัดเช่นนี้เป็นการเตรียมตัวเด็กให้พร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การรับรู้เรื่องบริเวณและเนื้อที่ การขยับเขยื้อนหรือเคลื่อนไหวร่างกายเพียงบางส่วนก็ต้องการเนื้อที่ที่จะเคลื่อนไหวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งอยู่ตลอดเวลา เนื้อที่จึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเคลื่อนไหว บริเวณและเนื้อที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เนื้อที่รอบๆ ตัวเอง 2) บริเวณสถานที่ทั่วไป ซึ่งเด็กจะพบว่าบริเวณและเนื้อที่ที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามอิริยาบถ ครูจึงควรวางรากฐานให้เด็กเกิดความเข้าใจว่า หากการเคลื่อนไหวไปเป็นหมู่บริเวณและเนื้อที่ที่จะถูกใช้ตามใจแต่ละคน หากเคลื่อนที่โดยไม่คำนึงถึงขอบเขตก็จะเกิดความสับสนอลหม่านขึ้นได้ หากเด็กเคลื่อนตัวเป็นหมู่โดยอิสระ และขณะเดียวกันเด็กก็บังคับร่างกายของตนเองได้ดี แสดงให้เห็นว่าเด็กเกิดความเข้าใจถึงเรื่องขอบเขต บริเวณ เนื้อที่ที่มีความจำกัดได้

จะเห็นได้ว่า แนวทางในการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะนั้น นอกจากจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิด ความรู้สึกตามความต้องการของเด็กแล้ว ควรต้องส่งเสริมให้เด็กรู้ถึงความสามารถของร่างกายในการเคลื่อนไหวองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ คือ การรู้จักส่วนต่างๆ ของร่างกาย การฝึกจังหวะ การใช้เนื้อที่และบริเวณ ระดับ และทิศทาง จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการเคลื่อนไหวและจังหวะให้เกิดความสร้างสรรค์

3.4 ความสำคัญและคุณค่าของดนตรี

ดนตรีเป็นสื่อภาษาสากลที่ทั่วโลกจะเข้าใจกันได้โดยไม่มีการขัดแย้ง ไม่เลือกเชื้อชาติวรรณะ อายุ เป็นสื่อในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มนุษย์ยอมรับโดยไม่รู้ตัว (เรณู โกศินานนท์.2522:107; ราโพรพรรณ ศรีโสภาค. 2513:253;Collingwood.1982:8) จะเห็นได้ว่า ชีวิตของคนเรากลุกคลีอยู่กับเสียงดนตรีตลอดเวลา เริ่มตั้งแต่การที่ทารกตั้งแต่แรกเกิดจะรู้สึกเพลิดเพลินขึ้นชมและแสดงความพอใจจากการได้ยินเสียงขับกล่อมของมารดา ดังที่ ลินด์

(Lind) ได้กล่าวว่า ทารกในครรภ์สามารถมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี โดยมีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้นภายใน 2 นาที เมื่อให้มารดาฟังเพลงโดยใช้หูฟัง (Headphone) และถ้าให้ทารกที่อยู่ในท้อง ฟังกล่องดนตรี (Sound Box) ที่วางบนท้องของมารดา มารดาก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยมีการเพิ่มอัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้นภายใน 5 วินาที นอกจากนี้ยังพบว่าทารกในครรภ์มีการเคลื่อนไหวมากขึ้น เมื่อได้ยินเสียงดนตรี และปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงดนตรีของทารกในครรภ์ขึ้นอยู่กับความดังค่อย เสียงสูงต่ำ จังหวะของดนตรี และสภาพของทารกในครรภ์ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทรูบี้ (Truby) ที่ว่าทารกในครรภ์มีปฏิกิริยาต่อเสียงดนตรีแต่ละประเภทต่างกัน เช่น เมื่อได้ยินเสียงดนตรีบทหนึ่งของ วิวาลดี (Vivaldi) ทารกที่กำลังบิดเกร็งตัว (Most Agitated Fetus) จะค่อยๆสงบลง และถ้าได้ยินเสียงดนตรีบางตอนของ บีโธเฟน (Beethoven) หรือเพลงร็อคต่างๆ ทารกในครรภ์จะดิ้นรุนแรงขึ้น (มณี เผือกวิไล.2529:39; อ้างอิงมาจาก VERNY and KELLY.1982:36) เป็นผลจากความดัง ความเร็ว ระดับเสียง (Pitch) และจังหวะของเสียงดนตรีที่ได้ยิน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ทารกมีการตอบสนองต่อเสียงดนตรี (Dickason and Schutt. 1979:359)

ดนตรีมีความผูกพันต่อมนุษย์อย่างมาก เพราะดนตรีมีอิทธิพลต่ออารมณ์ความรู้สึกนึกคิดสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังเคลิบเคลิ้ม คล้อยตาม เกิดความสุนทรีย์ะ มองโลกในแง่ดีช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ช่วยขจัดจิตใจให้เบิกบาน และในขณะเดียวกันดนตรีก็สามารถกระตุ้นให้คนเราเกิดอารมณ์ในรูปแบบต่างๆ กัน ความรู้สึกและอารมณ์ของมนุษย์สามารถถ่ายทอดได้ด้วยการใช้ดนตรีเป็นสื่อ เช่น ความรักชาติก็จะแสดงออกมาในรูปของเพลงปลุกใจ ความรักของชายหญิงก็จะแสดงออกมาในลีลาของเพลงรักหวานซึ้ง หรือความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกก็จะแสดงออกมาเป็นเพลงกล่อมที่มีความไพเราะอ่อนหวาน อ่อนโยน แผงไว้ด้วยความนุ่มนวลเหล่านี้เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.2524 :128) ซึ่งจังหวะ ลีลาและท่วงทำนองของเสียงดนตรีที่เกิดขึ้นจะมีอิทธิพลทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆขึ้นมา เช่นอารมณ์อ่อนไหว รัก เศร้า คึกคัก ร่าเริง หรือกระฉับกระเฉง นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงอิทธิพลของเสียงดนตรีอีกว่า เสียงดนตรีช่วยกล่อมเกลายุบนิสัยของมนุษย์ที่หยาบกระด้าง ก้าวร้าว โหดเหี้ยม ทารุณให้ผ่อนคลายลงได้ (ทวีป อภิสิทธิ์. 2521:25) สอดคล้องกับความคิดเห็นของลออ ชูติกร ที่กล่าวว่าดนตรีช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กทำให้จิตใจแจ่มชื่นและเกิดการผ่อนคลาย สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ลออ ชูติกร ที่กล่าวว่าดนตรีช่วยพัฒนาอารมณ์ของเด็กในแง่ความเพรียกเพรียง สนุกสนาน ร่าเริง

ฉะนั้นด้วยเหตุผลที่ว่ามนุษย์เรามีความเกี่ยวข้องกับดนตรีมาตั้งแต่แรกเกิด จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิตไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่แรกเกิดที่ทารกได้ยินเสียงแห่งกล่อมจากมารดา เมื่อโตขึ้นการจัดงานรื่นเริงจะมีดนตรีมาร่วมบรรเลงให้ความสนุกสนาน และสุดท้ายยังมีดนตรีแต่งให้กับงานศพ จึงกล่าวได้ว่า ดนตรีนั้นมีอิทธิพลและมีความผูกพันอย่างลึกซึ้งมากมาย จึงทำให้นักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักจิตวิทยา นักศิลปะ นักปรัชญา ตลอดจนนักการศึกษาต่างได้นำดนตรีมาวิเคราะห์เพื่อนำประโยชน์มาใช้ในด้านต่างๆ มากขึ้น (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516: 2/1-2/2: สมโภช รอดบุญ. 2518:1; Sackett and Fitzgerald.1980:1845-1848) ดนตรีจึงเป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ คือเป็นทั้ง

ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ เป็นวิทยาการด้านใหม่ของมนุษย์ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาล (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516: 2/2)

3.5 ความหมายของดนตรี

ตามพจนานุกรม (Lexicographer) ให้คำจำกัดความว่า ดนตรี คือ วิทยาศาสตร์และศิลปะ การรวมเสียงเข้าด้วยกันอย่างมีจังหวะจะโคน สมโภชน์ รอดบุญ “ได้กล่าวว่าดนตรีเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่แสดงถึงสุนทรียภาพ (Esthetic) ซึ่งเป็นความงามที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตา แต่เป็นความงามที่มองเห็นด้วยจิตใจและพลังความนึกคิด โดยที่คิดว่าท่วงทำนองต่าง ๆ ได้ ประพันธ์อย่างวิจิตรงดงาม ผู้ฟังได้ยินเสียงแล้วเกิดความประทับใจ”

ลองแมน (Longman.1978) ให้ความหมายว่าดนตรี คือ การรวบรวมเสียงให้เป็นรูปแบบของเสียงที่ไพเราะและน่าฟังพอใจโดยบรรเลงตามตัวโน้ตที่เขียนขึ้นไว้

วิลเลียม และซีมัวร์ (William and Seymour.n.d.) ให้ความหมายว่าดนตรี หมายถึง ระดับเสียงสูงเสียงต่ำ ดนตรีเป็นสิ่งที่รับรู้ได้จากการฟังและศิลปะที่ผสมกลมกลืนกับช่วงเวลา

สรุปได้ว่า ดนตรี คือ การรวมของระดับเสียงทั้งเสียงสูงต่ำ มารวมเป็นจังหวะ ฟังแล้วให้เกิดความไพเราะ ซึ่งเป็นความงามทางด้านจิตใจ

3.5.1 องค์ประกอบของดนตรี

โกวิท วัชรศิริ ได้แบ่งดนตรีออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ดนตรีทั่วไป (Entertainment Music หรือ Comerica Music) เป็นเสียงที่ทำให้มนุษย์เกิดความสุขเกิดอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเสียงนกร้อง ลมพัด เสียงคลื่นกระทบฝั่ง เสียงเพลง ของแม่กล่อมลูก เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เป็นต้น

2. ดนตรีคลาสสิก (Divine Art) ผู้ฟังจะต้องใช้เวลาในการฟังให้มากเป็นพิเศษและค้นคว้าศึกษาประวัติและเนื้อหาเพื่อให้เกิดความซาบซึ้งมากขึ้น

ดนตรีมีความหมายแตกต่างกันไปตามชนิด หรือประเภทขององค์ประกอบและการที่จะเข้าใจดนตรีให้ดีขึ้นนั้นจำเป็นต้องรู้จักโครงสร้างดนตรี ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ทำนอง (Melody) ทำนองของดนตรีมีความเกี่ยวข้องกับการรู้จักของบุคคลมากที่สุด ผลของท่วงทำนองจะก่อให้เกิดผลดังนี้

1.1 ทำให้รู้สึกสงบ ผ่อนคลายความรู้สึกในส่วนลึกของจิตใจได้

1.2 ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.3 ทำให้เกิดการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship) และลดความวิตกกังวล

2. จังหวะหรือลีลา (Rhythm) มีอิทธิพลต่อมนุษย์มากเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกกล้าทำ กล้าแสดงออก มีการโต้ตอบและเคลื่อนไหวร่างกายไปตามจังหวะหรือลีลาของดนตรีได้เองตามอัตโนมัติมากที่สุด (รำไพพรรณ ศรีโสภาค.2516) ลีลาของดนตรีที่มั่นคงจะให้ความรู้สึกที่เชื่อมั่น ลีลาที่สว้ย ราบเรียบสม่ำเสมอจะให้ความรู้สึกพอใจ ปลอดภัย สงบ และลีลาที่ไม่สม่ำเสมอจะทำให้เกิดความฉงน หรือสนุกสนานได้ (ทวีป อภิสัทธ. 2521:25 อ้างถึงใน Parriott.1969:1724) ผลของ

ลีลาจังหวะดนตรีที่มีต่อมนุษย์ คือ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค.2511:119) ช่วยให้เกิดสมาธิและช่วยให้มีการผ่อนคลายความเครียด

3. ความดังหรือความเข้มของเสียง (Volume Intensity) เสียงมีความหมายเกี่ยวข้องกับมนุษย์มานานนับพันปี มนุษย์และสัตว์โต้ตอบกับเสียงต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพราะเกี่ยวข้องกับสัญญาณตอบรับที่มีในเสียงนั้น เสียงดังจะเร้าเตือน กระตุ้นอารมณ์และการทำงานของต่อมไร้ท่อ และสัมพันธ์กับระบบประสาทซิมพาเทติก เสียงเบาสงบจะทำให้เกิดความรู้สึกสบาย (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2516:2/5) ผลของความเข้มของเสียงก่อให้เกิดประโยชน์ คือ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค. 2511:119)

3.1 ใช้เป็นสื่อให้เกิดสมาธิได้

3.2 กระตุ้นและลดความรู้สึกส่วนลึกทางจิตใจให้สงบหรือตื่นตัวได้

3.3 สร้างระเบียบและควบคุมตนเองให้เหมาะสม

4. ความเร็วช้าของจังหวะดนตรี (Tempo) ความเร็วช้าของจังหวะดนตรีโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 50 mm. และ 120 mm. ต่อนาที (mm.=Metronom) เป็นเครื่องจับจังหวะทางดนตรีที่โอนานที่เปลี่ยนแปลงตามระดับของจังหวะต่างๆ) จังหวะปกติในการตอบรับของร่างกายคนธรรมดาอยู่ระหว่าง 60- 80 mm. ต่อนาที เทียบได้กับการเดินและการเต้นของหัวใจ ความเร็วช้าของจังหวะ เมื่อนับเทียบจากเครื่องนับจังหวะ ถ้าเร็วกว่าการเต้นของหัวใจเรียกว่าจังหวะเร็วและจังหวะที่ช้ากว่าการเต้นของหัวใจ เรียกว่าจังหวะช้า จังหวะที่เร็วจะเร้าความรู้สึกทำให้ผู้ฟังตื่นเต้นไม่สงบ และจังหวะที่ช้ามีผลทำให้สงบ (รำไพพรรณ ศรีโสภาค.2511:1724)

5. การประสานเสียง (Harmony) เป็นการประสานกันของเสียงหลายชนิดที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยมีลีลาจังหวะและท่วงทำนองที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น การขับร้องประสานเสียง หรือการประสานกันของเสียงเครื่องดนตรีต่างชนิดกัน (Parriott.1969)

6. ความกังวานของเสียง (Sonority) เป็นส่วนประกอบที่บอกว่าเสียงมีความสมบูรณ์ ก้องกังวานภายในของเสียงแต่ละเสียงในแต่ละวลีมีมากน้อยเพียงใด เป็นประเด็นสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่าผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ได้ฝากความไพเราะไว้ในเพลง หรือฝากความรู้สึกที่เหมือนจากนรก (Limbo) ให้กับผู้ฟังโดยผ่านความกังวานของเสียงดนตรี (Parriott.1969:1724) ช่วยถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกและเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียด ส่วนประมวล ดิคคินสัน กล่าวว่า ดนตรีช่วยส่งเสริมสมองซีกขวา ซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ดังนั้น ดนตรีจึงเป็นเสมือนวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ถือเป็นทั้งศิลปะและวิทยาศาสตร์ เป็นวิทยาการด้านใหม่ของมนุษย์ที่สามารถนำมาใช้ประยุกต์อย่างมหาศาล

สรุปว่า ดนตรี มีความสัมพันธ์และสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้ จึงมีผู้สนใจที่จะนำเอาดนตรีมาใช้พัฒนาให้เกิดประโยชน์กับเด็กมากที่สุด

3.6 ดนตรีกับการรับรู้และเรียนรู้

สิ่งจำเป็นสำหรับขบวนการเรียนรู้มีทักษะด้านใดด้านหนึ่งคือ ความพร้อมซึ่งหมายถึง สภาพความพร้อมหรือความมีวุฒิภาวะของผู้เรียนทั้งทางร่างกายอวัยวะต่างๆ ในการ

เรียนรู้และจิตใจ ซึ่งธอร์นไคค์ กล่าวว่า เมื่อบุคคลพร้อมแล้วได้กระทำจะทำให้เกิดความพึงพอใจ เมื่อบุคคลพอใจ การเรียนจะเกิดตามมา (อาร์ พันธ์มณี.253:132) จากการศึกษาคุณสมบัติขององค์ประกอบดนตรี พบว่า ดนตรีที่มีรูปแบบโครงสร้างที่ดีเหมาะสม สามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์ โดยจะทำให้เกิดความพึงพอใจ (Unkefer.1992:4;citing Meyer.1956) โดยคุณสมบัติขององค์ประกอบของดนตรีจะไปเป็นตัวกระตุ้นสารชีวภาพในระบบประสาทอัตโนมัติ (Autonomic Nervous System:ANS) ทำให้เกิดความพึงพอใจและความตั้งใจซึ่งมีผลทำให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้ขึ้นได้ภายหลัง (Unkefer.1992:5;citing Mandler.1984) นอกจากดนตรีจะไปกระตุ้น ANS แล้วยังไปกระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง (Central Nervous System:CNS) ทำให้เกิดการตอบสนองดังต่อไปนี้เอง (Unkefer.1992:6;citing Berlyne.1971)

1. ทำให้เกิดการตอบสนองต่อระบบประสาทส่วนกลางมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้เกิดการตอบสนองของกล้ามเนื้อต่างๆ เช่น มีการแสดงออกโดยธรรมชาติ มีการเคลื่อนไหวร่างกายไปตามเสียงดนตรี
3. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะรับสัมผัส
4. ทำให้เกิดการตอบสนองโดยอัตโนมัติ เช่น มีอัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มขึ้นมีอัตราการหายใจเร็วขึ้น
5. ความรู้สึกของดนตรี (Expression of Music) เป็นความรู้สึกของดนตรีที่แสดงออก ทำให้ทราบถึงอารมณ์และบรรยากาศของเพลง เช่น เศร้า อ่อนหวาน ร่าเริง สนุกสนาน รุกเร้าใจ (เรณู โกตินานนท์.2522)

สรุปได้ว่า เสียงดนตรีเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้โดยตรงและยังก่อให้เกิดความรู้สึกหรืออารมณ์ต่างๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทำนองจังหวะ หรือลีลา ความเร็วช้า และความกังวานของเสียงประกอบด้วย

3.7 ดนตรีกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่าดนตรีจะนำมาซึ่งความสนุกสนานและการผ่อนคลายเป็นสื่อภาษาสากล สามารถกระตุ้นการตอบสนองในบุคคลได้โดยไม่มีขีดจำกัด สามารถเข้าถึงจิตใจคนให้ทุกระดับไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีความพิการหรือความบกพร่องด้านต่างๆ ก็ตา ดังที่มีผู้กล่าวว่า เด็กในกลุ่มอาการดาวน์ (Down Syndrome) จะชอบดนตรีมากกว่าเด็กประเภทอื่นๆ เด็กเหล่านี้สามารถตอบสนองต่อดนตรีและมีการแสดงออกที่มีลักษณะ เฉพาะได้อย่างน่าสนใจ ดังนั้นเราจึงสามารถนำดนตรีมาใช้ประโยชน์ในด้านการช่วยกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านกล้ามเนื้อใหญ่ ทั้งนี้เพราะดนตรีกับการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งคู่กัน นอกจากนี้ เคลาส์ แบงก์ (Clause Bang) ยังได้กล่าวว่า ดนตรีเป็นสื่อหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจในดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะมนุษย์เราทุกคนไม่ว่าจะพิการหรือไม่ก็ตาม จะมีดนตรีอยู่ในตัวเองในลักษณะต่างๆ กันเมื่อได้ยินเสียงดนตรี มักจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะต่างๆ กันออกไป ดังนั้น กิจกรรมทางดนตรีจะทำให้เด็กเหล่านี้มีการตอบสนองได้เช่นกัน และจากงานวิจัยตั้งแต่ปี

ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบันได้มีการนำดนตรีมาปรับใช้ในวงการศึกษาศึกษาพิเศษอย่างกว้างขวาง (นิรมัย อ่อนน้อมดี.2538)

ดนตรีกับการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นที่ทราบกันดีว่าการเรียนรู้จะเกิดได้ต้องมีความตั้งใจ (Attention) ซึ่งจะเกิดในสมองส่วนที่เรียกว่า (Brain Stem) และมีส่วนเกี่ยวข้องกับความจำอยู่ที่ (Lymbic System) ในทาลามัส (Thalamus) ซึ่งจะเป็นตัวเปลี่ยนแปลงในขณะที่ร่างกายตอบสนองต่อสิ่งเร้า เมื่อมีความเครียด ความกลัว หรือความตื่นเต้น ทาลามัส จะทำให้ร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลง และส่งสัญญาณไปควบคุมการเต้นของหัวใจซึ่งจะทำให้เกิดพลังงานในการตอบสนองเมื่อร่างกายเกิดปฏิกิริยา ทาลามัส จะหยุดทำงาน ซึ่งจะทำให้ความจำถูกรบกวน ดนตรีจะทำให้ร่างกายเกิดการผ่อนคลายความเครียด เมื่อ ทาลามัส เข้าสู่สภาวะปกติ ความจำก็จะเกิดขึ้นมี ดังเดิม

ในเด็กบกพร่องทางสติปัญญา ทาลามัส จะทำงานในลักษณะ Overactive คือ ทำงานมากเกินไปจนทำให้เกิดความเครียด และไม่เกิดความจำ ดนตรี จะมีส่วนช่วยให้เด็กผ่อนคลายความเครียดซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น (นิรมัย อ่อนน้อมดี.2538.อัสสัณหา)

นอกจากสมองส่วน ทาลามัส เป็นส่วนช่วยให้เกิดความจำแล้วยังมีกระบวนการทำงานของแอกซอนและเดนไดรต์ (Axon and Dendrite) อีกที่จะทำให้เกิดความจำ ซึ่งกระบวนการแปลความหมายของสมอง เราจะเรียกว่า “ไซแนปติก” (Synaptic) ซึ่งในคนปกติจะเกิดเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งก็จะจำได้ แต่ในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเราจะต้องสอนซ้ำๆ ให้เด็กทำซ้ำๆ และบ่อยๆ เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาดังกล่าว ในขณะที่ต้องฝึกบ่อยๆ จะทำให้เกิดความเครียด ซึ่งถ้าเรานำดนตรีเข้าไปประกอบการฝึก จะทำให้การฝึกนั้นเพลิดเพลิน สนุกสนาน ซึ่งจะส่งผลให้เด็กฝึกได้นานและมากขึ้น (นิรมัย อ่อนน้อมดี.2538.อัสสัณหา)

3.8 กิจกรรมทักษะดนตรี

ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ได้กล่าวถึงทักษะดนตรีประกอบด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่าน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การฟัง (Listening) ควรเปิดโอกาสให้เด็กฟังเพลงทุกประเภทตั้งแต่เพลงสั้นๆ ยาวๆ จนถึงเพลงที่ยาวขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการฟังให้เด็ก ได้แก่ เพลงร้อง และเพลงบรรเลงด้วยดนตรีล้วนๆ โดยในระยะแรกอาจจะให้เด็กฟังเพลงสั้นๆ เพื่อให้คุ้นเคยกับเสียงต่างๆ ลักษณะของเสียงสูง-กลาง-ต่ำ และให้เด็กตอบหรือทำท่าทางว่าเสียงที่ได้ยินนั้นอยู่ในช่วงใด ในระยะต่อมาอาจจะให้เด็กฟังเพลงร้องและเพลงบรรเลงมาเปิดให้เด็กฟังตามลำดับหลังจากฟังเพลงแล้วอาจจะให้เด็กสนองตอบต่อดนตรีโดยการเคลื่อนไหว

2. การร้อง (Singing) รวมถึงการพูดคำคล้องจองและการร้องเพลงต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการร้องหมู่ ควรให้เด็กมีโอกาสร้องเพลงเดี่ยวบ้าง เพื่อพัฒนาทักษะของแต่ละบุคคล การร้องควรเน้นที่น้ำเสียงของการร้องเพลง ไม่ใช่การตะโกน เพลงที่จะนำมาสอนควรเป็นเพลงสั้น และใช้ภาษาง่ายๆ จังหวะและทำนองไม่ยากจนเกินไปเนื้อเพลงควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก หรืออาจจะเป็นเรื่องของความสนุกสนานหรือการท่องเที่ยวก็ได้

3. การเล่น (Playing) เด็กวัยนี้ควรจะได้เล่นเครื่องประกอบจังหวะทั้งชนิดที่มีระดับเสียง (Pitched Percussion) เช่น ระนาด เบล และชนิดที่ไม่มีระดับเสียง ได้แก่ กลอง รำมะนา ลูกแซก ฉิ่ง ฉาบ กรุงกริ่ง กรับคู่ เป็นต้น หรืออาจจะใช้เครื่องดนตรีที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เองก็ได้ เช่น ระนาดกระป๋อง ระนาดขวดน้ำ กรับหิน เครื่องตีหนังยาง ฯลฯ

4. การเคลื่อนไหว (Moving) เด็กในวัยนี้เป็นวัยที่รับรู้จากการสัมผัส การได้ลงมือกระทำและการเคลื่อนไหว เพื่อสนองตอบต่อดนตรี กิจกรรมนี้จึงเป็นกิจกรรมที่เด็กควรได้ปฏิบัติเสมอ แต่ควรเป็นรูปแบบของการเคลื่อนไหวง่ายๆ เบื้องต้น ซึ่งจะทำให้เด็กรู้สึกสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวนอกจากจะใช้เครื่องประกอบจังหวะแล้ว อาจใช้เพลงร้องหรือเพลงบรรเลงโดยเครื่องดนตรีล้วนๆ และเน้นที่จังหวะมาประกอบการเคลื่อนไหวด้วยท่าทางที่เกิดจากการคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง หรือช่วยกันคิดระหว่างเด็กกับเด็กหรือเด็กกับครู

5. การอ่าน (Reading) นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับวัยนี้ควรใช้สัญลักษณ์ที่ง่าย ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์ทางดนตรี ซึ่งผู้สอนสามารถคิดขึ้นเองได้โดยใช้แทนลักษณะของเสียงซึ่งไม่สามารถมองเห็นได้

6. การสร้างสรรค์ (Creating) เด็กเลือกกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น ด้านการร้องการเล่น การเคลื่อนไหว และการอ่าน การให้เด็กคิดท่าทางประกอบดนตรีหรือเล่าถึง ความรู้สึกที่ได้จากการฟังเพลงซึ่งจัดได้ว่าเป็นการสร้างสรรค์ที่เด็กทำได้ ผู้สอนควรให้คำติชมการสร้างสรรค์ของเด็ก เพื่อเด็กจะได้มีแนวโน้มการคิดสร้างสรรค์ที่ดีต่อไปนี้

ทัศนคติดนตรี การปลูกฝังทัศนคติที่ดีสำหรับเด็กนับเป็นสิ่งจำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวัยที่เริ่มเรียนดนตรี ผู้สอนจึงควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่พึงพอใจ เพื่อให้เกิดความสนใจ ความชอบและความรักในดนตรี

เทคนิควิธีสอนดนตรีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรคำนึงถึงจิตวิทยาการสอน และพัฒนาการเด็ก ผู้สอนควรเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนในกลุ่มของตนอย่างถ่องแท้ และปรับวิธีสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการและความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์.2537:40) ได้ให้แนวทางในการจัดกิจกรรมทักษะดนตรี ซึ่งสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงแนวทางในการจัดกิจกรรมทักษะดนตรี

จากภาพประกอบจะเห็นได้ว่าจุดเริ่มต้นของกิจกรรมคือการฟังเพื่อให้เด็กมีการตอบสนองต่อดนตรีในลักษณะต่างๆ ซึ่งเมื่อเด็กเริ่มมีประสบการณ์ดนตรีมากขึ้นเด็กจะเริ่มสร้างสรรค์ได้ จากการสร้างสรรค์ และจากกิจกรรมต่างๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความเข้าใจและมีพัฒนาการด้านการฟังดีขึ้นดังนั้นในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะดนตรีของเด็ก ผู้สอนจะต้องเลือกเพลงให้เหมาะสมทั้งในด้านการฟัง การร้อง และการเคลื่อนไหว เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อดนตรีให้กับเด็ก ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก และสามารถเลือกเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็กวัยนี้ด้วย

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีและกิจกรรมเคลื่อนไหว

ฐุภทอง ศรีทองท่วม (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนอนุบาลหนองคาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย จำนวน 60 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนทรี สราญชาติ (2533: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐานกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี ภาคเรียนที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรา พุ่มชาติ (2533:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรีประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 8 คน ระยะเวลาที่ศึกษา 8 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน ผลการศึกษาเสียงดนตรีสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งการก้าวร้าวโดยการกระทำ และโดยคำพูด และการใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ชาร์วาร์ทซ์ (Schwartz.1971:5677-A) ได้ศึกษาผลของเสียงดนตรีประกอบใน ภาพยนตร์ที่มีต่อทัศนคตินิยมสงครามและความรักสงบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์เงียบ ไม่มีผลในการ เปลี่ยนแปลง ทัศนคติเกี่ยวกับด้านนิยมสงครามและความรักสงบ นักเรียนกลุ่มที่ได้ดูภาพยนตร์ที่มี เสียงดนตรีประกอบในลักษณะส่งเสริมเนื้อเรื่องของภาพยนตร์มีผลอย่างมีนัยสำคัญในการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความสงบและนักเรียนกลุ่มที่มีเสียงดนตรีประกอบในลักษณะไม่ กลมกลืนกับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติทั้งด้านนิยมสงครามและรักสงบ

ริชแมน (Richman.1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานโดยใช้ดนตรีประกอบกันกับ กลุ่มที่เป็นคนปัญญาอ่อนอย่างมาก 30 คน โดยให้ทำงานที่ต้องทำงานใช้มืออย่างซ้ำๆ และเป็นงาน ที่คล้ายคลึงกับชนิดของงานในโรงงาน เปรียบเทียบการทำงานที่ไม่ใช้ดนตรีประกอบ พบว่าการใช้ ดนตรีประกอบช่วยปรับปรุงการทำงานได้เป็นอย่างมาก

ทยุ เกือสกูล (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ มีระดับ สติปัญญาระหว่าง 50 –70 และไม่มีความพิการซ้อน อายุ 5-10 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 8 คน ระยะเวลาที่ ศึกษา 6สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน ผลการศึกษาพบว่า การรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาระดับเรียนได้ชั้นอนุบาล หลังจากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีสูงขึ้น

บุญชู อังสวัสดิ์ (2541: 67-76) ได้ศึกษาเทคนิคการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและ จังหวะ พบว่าครูระดับก่อนประถมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอที่ได้รับการ นิเทศทางไกลด้วยชุดศึกษาด้วยตนเอง เรื่องเทคนิคการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ มี ความรู้และความสามารถเรื่องการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

หวาง (Hwang.1986:190) ได้ศึกษาเพื่อทำการตรวจสอบประสิทธิภาพของการ เคลื่อนไหวและการกระตุ้นทางดนตรีที่ใช้โปรแกรมศิลปะในด้านการคิดเชิงสร้างสรรค์และการ สร้างสรรค์ทางศิลปะของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการออกแบบโดยผ่านการเคลื่อนไหวและละคร เชิงสร้างสรรค์มากระตุ้นความคิดของเด็กและการกระตุ้นด้วยดนตรี เปรียบเทียบกับการกระตุ้นทาง ศิลปะด้วยการสอนแบบเดิม โดยใช้การตั้งคำถามทางภาษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบของ Torrance แบบ A และแบบทดสอบการวาดเชิงสร้างสรรค์ของ หวาง ผลจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า การกระตุ้นด้วยการเคลื่อนไหวและการกระตุ้นด้านดนตรีในบทเรียนศิลปะนั้นมีประสิทธิผล เช่นเดียวกับการตั้งคำถามในเรื่องของภาษา

อริภัทร สายนาคร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว และจังหวะของครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อนของครูที่วางแผนการสอนด้วยตนเอง ที่ใช้คู่มือการ ประเมินการปฏิบัติการสอน และของครูที่สอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูที่

สอนอยู่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดให้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1 เป็นครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อน ที่ใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอน กลุ่มที่ 2 เป็นครูที่วางแผนการสอนด้วยตนเอง ที่ใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอน และกลุ่มควบคุม เป็นครูที่สอนแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่วางแผนการสอนร่วมกับเพื่อน ที่ใช้คู่มือการประเมินการปฏิบัติการสอนและครูที่สอนแบบปกติ หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พิริฐา โพธิ์นคร (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กที่บกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระดับสติปัญญาปกติ และไม่มีภาวะพิการอื่น ๆ ซ้ำซ้อน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ จำนวน 8 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรวดี ดันตโอบาส (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า หลังจากได้รับการฝึกเมโลเดียน เด็กจะมีความสามารถทางดนตรีสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อิลว่า ไทซ์ มิไซ (Elva tize misi.1987 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแบบจำลองระบบการสอนในการสอนทักษะการเขียนเปียโนของนักเรียนพิการ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย และปานกลาง บุคคลที่มีความบกพร่องทางสายตา บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความพิการด้านร่างกาย บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีปัญหาในการพูด และการใช้ภาษา และบุคคลที่เป็นออทิสซึม โดยการระบุนุขบอยการสอย 6 อย่างในการใช้งานเปียโน ประกอบด้วย เทคนิคการแต่งเพลง การประสานเสียง การอ่านโน้ต การดัดแปลงการอ่านโน้ต จังหวะ ทฤษฎี และการสังสรรค์ความรู้ การแสดง ซึ่งบุคคลที่มีความพิการทั้งหมดสามารถผ่านเกณฑ์ประเมินการสอนในแต่ละขอบเขต

ขวัญแก้ว ดำรงศิริ (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยเน้นจุดประสงค์มีความพร้อมทางด้านร่างกายมากกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ปทุมทิพย์ ไพศาล (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว
เชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทวารี
วิทยา) เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กมีการพัฒนาความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อมัด
เล็กมากขึ้นหลังจากได้รับการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับ
เรียนได้จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental
Research) ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 – 70 และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ มีระดับสติปัญญาระหว่าง 50 – 70 และไม่มีคามพิการซ้ำซ้อน อายุ 5 – 10 ปี ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนเชิงทรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. เด็กจะต้องมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายร่างกาย ทำลายสิ่งของ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง พหุ พ' 5 ญพพพ ฤ ย 1 ญร พพย ซึ่งได้ข้อมูลโดยครูประจำชั้น เป็นผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้นในการสังเกตพฤติกรรมโรงเรียนอนุญาติให้ทำการศึกษ ครูประจำชั้นยินดีให้ความร่วมมือและผู้ปกครองอนุญาติให้ทำการศึกษา
2. ครูประจำชั้น และครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของ
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาลงในแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ฯ
4. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอีกครั้ง
5. นำเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่คัดเลือก ฯ รับการตรวจวินิจฉัยจาก

จิตแพทย์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
2. ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
3. แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

1. ศึกษาหลักสูตรแผนการจัดกิจกรรมตามกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2536
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ
3. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีของ พัชรา พุ่มชาติ และแนวทางการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัยและพัฒนาการทางดนตรีในเด็กปฐมวัย ของเยาวพา เดชะคุปต์
4. ศึกษาจากหนังสือเทคนิคการจัดเกมและการละเล่นพื้นฐานของงานนันทนาการ ฝ่ายส่งเสริมพลศึกษา กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ กระทรวงศึกษาธิการ
5. เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี 28 แผน เวลา 28 คาบ ประกอบด้วย แผนการสอนประกอบด้วย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการประเมินผล

2. ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

. ศึกษาตัวอย่างกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี จากแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 28 แผน เวลา 28 คาบ ดังนี้

แผนการสอนที่	เรื่อง
1	เคลื่อนไหวช้า – เร็ว
2	เคลื่อนไหวตามจังหวะ
3	เคลื่อนไหวตามจินตนาการ
4	เคลื่อนไหวตามครู
5	เคลื่อนไหวตามจังหวะ
6	เคลื่อนไหวตามสิ่งที่รู้จัก
7	เคลื่อนไหวตามครู
8	มาซิมาวิ่งกัน
9	คนย้ายบ้าน...คนย้ายรัง

แผนการสอนที่	เรื่อง
10	เคลื่อนไหวให้ครบทุกส่วน
11	เคลื่อนไหวเบาๆ
12	เดินย่องเบาๆ จับของเบาๆ
13	กลิ้ง ช้า - เร็ว
14	กลิ้ง กลิ้ง กลิ้ง
15	กระเต็ง - กระดอน
16	มากลิ้ง กันเถอะ
17	หนอนน้อย ใส่หมวก
18	กระต่ายเดินเล่น
19	เดินกระโดดโลดแล่น
20	ลีลา – ท่าทาง น่าดู
21	คู่หูอยู่ไหน
22	ฉันกับเพื่อน
23	จับคู่แล้ววิ่ง
24	ไปไหนไปด้วย
25	ทำตามตามจังหวะ
26	พระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง
27	ลมหายใจเข้าออก
28	ทำตามตามจังหวะ / ความอิสระ

วิธีการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

1. นำแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการสอนการเคลื่อนไหวร่างกาย 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ 1 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2. ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในด้านการปรับเนื้อหาในแผนการสอน ปรับให้ง่ายต่อความเข้าใจของเด็ก และลำดับขั้นตอนในการทำกิจกรรมไม่ยากเกินไป

3. นำแผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี นำแผน 1 แผน ไปทดลองใช้กับเด็กในชั้นเรียนปกติโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในด้านการปฏิบัติการจัดกิจกรรม ตาม

วิธีการ เนื้อหาและระยะเวลาการจัดกิจกรรม และนำผลการทดลองมาปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

3. แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบสังเกตเด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางทฤษฎีทางจิตวิทยา เอกสารและงานวิจัย
2. สร้างเครื่องมือในการสังเกตพฤติกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเอกสารงานวิจัย

ตัวอย่าง แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว วันละ 1 ชั่วโมง

ชื่อเด็ก..... วันที่เริ่ม.....
 ชื่อผู้สังเกต..... เวลาเริ่ม..... เวลาหยุด.....
 (ทำเครื่องหมาย / เมื่อเกิดพฤติกรรม , ทำเครื่องหมาย - เมื่อไม่เกิดพฤติกรรม)

วัน / เดือน / ปี	รายการพฤติกรรม	ความถี่	รวม (ครั้ง)
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		

วิธีการหาคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

1. นำแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสอนการเคลื่อนไหวร่างกาย 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ 1 คน

2. แก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ไปทดลองใช้กับเด็กในชั้นเรียนปกติโรงเรียน

สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

4. นำแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวมาปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม

5. เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว

แสดงพฤติกรรมตรงกับแบบสังเกตพฤติกรรมมากกว่า 10 ครั้ง

หมายถึง ก้าวร้าวมากที่สุด

แสดงพฤติกรรมตรงกับแบบสังเกตพฤติกรรมมากกว่า 8-10 ครั้ง

หมายถึง ก้าวร้าวมาก

แสดงพฤติกรรมตรงกับแบบสังเกตพฤติกรรมมากกว่า 4-7 ครั้ง

หมายถึง ก้าวร้าวปานกลาง

แสดงพฤติกรรมตรงกับแบบสังเกตพฤติกรรมมากกว่า 1-3 ครั้ง

หมายถึง ก้าวร้าวเล็กน้อย

ไม่แสดงพฤติกรรมตรงกับแบบสังเกตพฤติกรรม

หมายถึง พฤติกรรมปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538:249) 1 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง	สังเกตก่อน	ทดลอง	สังเกตหลัง
E	T1	X	T2

เมื่อ	E	แทน	กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
	X	แทน	ช พุทธรู วพพพสโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี
	T1	แทน	การสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการฝึก โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี

T2 แทน การสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการฝึก โดยใช้
กิจกรรม การเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี

2. ชั้นกิจกรรมการทดลอง ดำเนินการทดลองตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 การทดลองในครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี วันละ 1 ชั่วโมง

2.2 ทำการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว โดยทำการเก็บข้อมูลก่อนดำเนินการทดลองการใช้แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี เป็นเวลา 1 สัปดาห์ มีผู้ร่วมทำการสังเกต 2 คน หลังจากนั้นดำเนินการทดลองตามกำหนดการ ดังนี้

เนื้อหา (สัปดาห์ที่)	วัน	เวลา
สัปดาห์ที่ 1		
เรื่อง การเคลื่อนไหวที่เคลื่อนไหว		
หน่วยที่ 1 ซ้า – เร็ว	จันทร์	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 2 ตามจังหวะ	อังคาร	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 3 เคลื่อนไหวตามจินตนาการ	พุธ	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 4 ตามครู	พฤหัสบดี	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	ศุกร์	9.00 – 10.00 น.
สัปดาห์ที่ 2		
เรื่อง การฟังจังหวะดนตรี		
หน่วยที่ 1 เคลื่อนไหวตามจังหวะ	จันทร์	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 2 เคลื่อนไหวตามสิ่งที่รู้จัก	อังคาร	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 3 เคลื่อนไหวตามครู	พุธ	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 4 มาชิมาวี้งกัน	พฤหัสบดี	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	ศุกร์	9.00 – 10.00 น.

(ต่อ)

เนื้อหา (สัปดาห์ที่)	วัน	เวลา
สัปดาห์ที่ 3 เรื่อง เคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี หน่วยที่ 1 คนย้ายบ้าน...คนย้ายรัง หน่วยที่ 2 เคลื่อนไหวให้ครบทุกส่วน หน่วยที่ 3 เคลื่อนไหวเบาๆ หน่วยที่ 4 เดินเบาๆ จับของเบาๆ หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น.
สัปดาห์ที่ 4 เรื่อง เคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ หน่วยที่ 1 กลิ้ง ช้า - เร็ว หน่วยที่ 2 กลิ้ง กลิ้ง กลิ้ง หน่วยที่ 3 กระด้าง - กระดอน หน่วยที่ 4 มากลิ้ง กันเถอะ หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น.
สัปดาห์ที่ 5 เรื่อง เคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการ หน่วยที่ 1 หอนน้อย ใส่หมวก หน่วยที่ 2 กระต่ายเดินเล่น หน่วยที่ 3 เดินกระโดดโลดลิ่ว หน่วยที่ 4 ลีลา – ท่าทาง น่าดู หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น.
สัปดาห์ที่ 6 เรื่อง เคลื่อนไหวไปมาหาเพื่อน หน่วยที่ 1 คู่หูอยู่ไหน หน่วยที่ 2 ฉันกับเพื่อน หน่วยที่ 3 จับคู่แล้ววิ่ง หน่วยที่ 4 ไปไหนไปด้วย หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์	9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น. 9.00 – 10.00 น.

(ต่อ)

เนื้อหา (สัปดาห์ที่)	วัน	เวลา
สัปดาห์ที่ 7		
เรื่อง การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและดนตรี / เพลง		
หน่วยที่ 1 ทำท่าตามจังหวะ	จันทร์	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 2 พระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง	อังคาร	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 3 ลมหายใจเข้าออก	พุธ	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 4 ทำท่าตามจังหวะ / ความอิสระ	พฤหัสบดี	9.00 – 10.00 น.
หน่วยที่ 5 สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว	ศุกร์	9.00 – 10.00 น.

2.3 ทำการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ และบันทึกโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวโดยผู้ร่วมสังเกต 2 คน ที่ทำการสังเกตก่อนการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534: 47 - 66)

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนและหลังได้รับการฝึก โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี ทำการวิเคราะห์โดยใช้ สถิติทดสอบ Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533: 91)

3. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ค่ามัธยฐาน (Median) การหาค่ากลางของคะแนน (ชูศรี วงศ์รัตน์ : 47-66)

$$\text{สูตร Mdn} = \frac{N + 1}{2}$$

เมื่อ N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

3.2 ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquartile Range: IQR) (ยุทธร ไกรวรรณ.

2543: 151-155)

$$\text{สูตร} \quad IQR = Q3 - Q1$$

เมื่อ Q1 แทน ค่าที่ตำแหน่ง $\frac{1}{4}$ หรือ 25% ดังนั้น Q1 หาได้จาก $N/4$

Q3 แทน ค่าที่ตำแหน่ง $\frac{3}{4}$ หรือ 75% ดังนั้น Q3 หาได้จาก $(N/4) \times 3$

3.3 สถิติทดสอบสมมุติฐาน Wilcoxon Matched - Pairs Signed – Ranks Test

(นิภา ศรีไพโรจน์ 2533: 91)

$$\text{สูตร} \quad D = Y - X$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของข้อมูลแต่ละคู่ก่อนและหลังการทดลอง

X แทน คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนการทดลอง

Y แทน คะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลอง

เมื่อพิจารณาให้เลือกค่า T ที่ต่ำกว่า โดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมายบวกและลบไป

ทดสอบ

$$\text{สูตร} \quad E(T) = \frac{N(N+1)}{2}$$

$$\text{สูตร} \quad S(T) = \sqrt{\frac{N(N-1)(2N+1)}{24}}$$

$$\text{สูตร} \quad Z = \frac{T - E(T)}{S(T)}$$

เมื่อ E(T) แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมของอันดับที่น้อยกว่า

N แทน จำนวนนักเรียน

S(T) แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Z แทน คะแนนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

การศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ตาราง 1 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้

ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

พิชญ์ พญายุกต์ชัย ะ (สัปดาห์ที่ 1)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	8	4	4
2	8	3	5
3	7	4	3
4	7	5	2
5	6	5	1
6	5	2	3
Mdn	7	4	
IQR	1.63	1.13	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวปานกลาง	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ^๖ พิธี ช พิธีโดยภักดีโย ยะ อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 7) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 4)

ตาราง 2 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ^๖ พิธี การฟังจังหวะดนตรี (สัปดาห์ที่ 2)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	4	2	2
2	6	3	3
3	5	3	2
4	6	2	4
5	4	1	3
6	3	1	2
Mdn	4.50	2	
IQR	1.63	1.13	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวปานกลาง	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ^๖ พิธี การฟังจังหวะดนตรี อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 4.50) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2)

ตาราง 3 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
พื้นฐาน เคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี (สัปดาห์ที่ 3)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	5	2	3
2	6	4	2
3	5	4	1
4	7	4	3
5	6	3	3
6	4	2	2
Mdn	5.50	3.50	
IQR	1.25	1.13	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวปานกลาง	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี พื้นฐาน เคลื่อนไหวประกอบ
เสียงดนตรี อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 5.50) และหลังการใช้
กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.50)

ตาราง 4 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
ฟิสิกส์ เคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ (สัปดาห์ที่ 4)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	5	2	3
2	7	3	4
3	5	2	3
4	5	2	3
5	6	4	2
6	4	2	2
Mdn	5	2	
IQR	0.63	0.63	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวเล็กน้อย	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ฟิสิกส์ เคลื่อนไหวโดยใช้อุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 5) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีอยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2)

ตาราง 5 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
พัชร์ เคลื่อนไหวท่าทางตามจินตนาการ (สัปดาห์ที่ 5)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	4	2	2
2	6	4	2
3	5	2	3
4	5	3	2
5	7	3	4
6	3	2	1
Mdn	5	2.50	
IQR	1.13	0.63	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวเล็กน้อย	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี พัชร์ เคลื่อนไหวท่าทางตาม
จินตนาการ อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 5) และหลังการใช้กิจกรรม
การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.50)

ตาราง 6 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
เพื่อเคลื่อนไหวไปมาหาเพื่อน (สัปดาห์ที่ 6)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	6	2	4
2	5	2	3
3	4	2	2
4	5	3	2
5	4	1	3
6	3	2	1
Mdn	4.50	2	
IQR	0.63	0.13	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวเล็กน้อย	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เพื่อเคลื่อนไหวไปมาหาเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 4.50) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2)

ตาราง 7 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้
ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
เพื่อ การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและดนตรี / เพลง (สัปดาห์ที่ 7)

คนที่	ก่อน	หลัง	D
1	5	2	3
2	5	3	2
3	4	2	2
4	6	3	3
5	4	2	2
6	3	2	1
Mdn	4.50	2	
IQR	0.63	0.63	
ระดับ	ก้าวร้าวปานกลาง	ก้าวร้าวเล็กน้อย	

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เพื่อ การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะและดนตรี / เพลง อยู่ในระดับก้าวร้าวปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 4.50) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย (สตามัธยฐานเท่ากับ 2)

ตาราง 8 ค่ามัธยฐานและพิสัยควอไทล์พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

กลุ่มทดลอง	N	Mdn	IQR	ระดับ
ก่อนการทดลอง	6	7	2.13	ก้าวร้าวปานกลาง
หลังการทดลอง	6	2.5	1.63	ก้าวร้าวเล็กน้อย

จากตารางข้างต้นนี้ ค่ามัธยฐานพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 7) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.5)

การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

ตาราง 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

คนที่	คะแนน		ผลต่าง คะแนน	ลำดับที่ความ แตกต่าง	ผลรวมลำดับตาม เครื่องหมาย		T
	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง			บวก	ลบ	
1	7	4	+3	3	3	-	0*
2	9	3	+6	5	5	-	
3	6	4	+2	1	1	-	
4	8	2	+6	5	5	-	
5	7	1	+6	5	5	-	
6	4	2	+2	1	1	-	
Mdn	7	2.5			20	0	
IQR	2.13	1.63					
ระดับ	ก้าวร้าว ปานกลาง	ก้าวร้าว เล็กน้อย					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $< .05$

จากตารางข้างต้นนี้ “ค่าเฉลี่ย” พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
 “พหุวิธี” ห้ รุสยหำณฎ ภ จ้าพ $p < .05$ * ผลการ ยยพฤติกรรมก้าวร้าวหลังการทดลองต่ำ
 กว่าก่อนการทดลอง ลอช พ ซา ำ ี ผลู “ฐฐร่ำสสพ ยช พ ๑๒ ๒๒” พฤติกรรมก้าวร้าว
 ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบ
 ดนตรี ลดลง

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีมีสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้การปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

สมมติฐานการวิจัย

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี อยู่ในระดับก้าวร้าวเล็กน้อย
2. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีลดลง

วิธีดำเนินการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ อายุ 5 – 10 ปี มีระดับสติปัญญา ระหว่าง 50 – 70 มีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติ ปรากฏร่วมกับความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ด้าน ซึ่งปรากฏก่อนอายุ 18 ปี และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน ศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน เชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ

1. เด็กจะต้องมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายร่างกาย ทำลายสิ่งของ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทั้งสองอย่าง พบ 5 คน
2. ครูประจำชั้น และครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของ
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาลงในแบบประเมินพฤติกรรมก้าวร้าว ฯ
4. ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอีกครั้ง

5. นำเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่คัดเลือก ๙ รับการตรวจวินิจฉัยจากจิตแพทย์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

แผนการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ชุดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และแบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

ดำเนินการทดลอง โดยใช้ระยะเวลา 9 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 8 เดือน มกราคม พ.ศ.2550 ถึงวันที่ 9 เดือน มีนาคม พ.ศ.2550 ดำเนินการทดลองโดยการสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test

สรุปผล

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี จากการศึกษพบว่าพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับปานกลาง (มีค่ามัธยฐานก่อนการทดลองเท่ากับ 7.0) และหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี พฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับเล็กน้อย (มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 2.5)
2. พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ จากการปรับพฤติกรรมโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่เห็นควรหยิบยกขึ้นมาอภิปรายผลดังนี้

พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้จากการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี พบว่า หลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ลดลงหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ซึ่งก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เป็นกิจกรรมการสอนหนึ่งที่ช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีเป็นกระบวนการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายประกอบดนตรีทั้งที่มีเนื้อร้อง

และไม่มีเนื้อร้อง ช่วยให้เกิดผ่อนคลาย เกิดความสนุกสนาน เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ เข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา พุ่มชาติ (2533:บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้เสียงดนตรีในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ใช้เสียงดนตรี ประกอบกับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้นักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4-5 ปี โรงเรียนอนุบาลวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าเสียงดนตรีสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งการก้าวร้าวโดยการกระทำ และโดยคำพูด และการใช้เสียงดนตรีประกอบการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ทำให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี สามารถนำมาลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เน้นกระบวนการและการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นกิจกรรมทั้งเดี่ยวและกลุ่ม ซึ่งลำดับขั้นตอนของการทำกิจกรรม ครูจะเป็นผู้สอน เสนอแนะ อธิบาย ประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เพื่อให้ผู้เรียนรับรู้และเข้าใจประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี และปฏิบัติประสบการณ์ซ้ำ ๆ จากนั้นผู้เรียนเริ่มคิดกิจกรรมเริ่มเลียนแบบและรู้จักการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ จึงกล่าวได้ว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมนำประสบการณ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มเรียนจนสรุปกิจกรรม อีกทั้งแผนการจัดประสบการณ์การเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ที่ผู้เรียนคิดขึ้นนั้น ได้เริ่มจากการที่ผู้วิจัยได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การสร้างความคุ้นเคย การเคลื่อนไหวไปพร้อม ๆ กัน ทั้งผู้วิจัยและผู้เรียน การแสดงความรักต่อกันระหว่างผู้วิจัยและผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน โดยทุกกิจกรรมจะเน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม การสัมผัสจับต้องกันด้วยความนุ่มนวล การพูดจาที่ไพเราะ มีเงื่อนไขข้อตกลงที่ชัดเจนเพื่อฝึกให้นักเรียนเคารพกติกา นักเรียนได้แสดงอารมณ์และความรู้สึกของตนเองออกมาและในการทำกิจกรรมได้สอดคล้องความสามัคคีต่อกันในกลุ่ม กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยควบคุมและจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมในขณะนั้นเช่นเดียวกับรังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ (2540 :บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ตัวแบบในนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ในเด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูงที่ได้ดูตัวแบบใน นิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมี พฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่าเด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูง ที่ได้ดูนิทานประกอบหุ่นมือตามแบบเรียนทั้งในระยะหลัง ทดลองและติดตามผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กที่มีระดับพฤติกรรมก้าวร้าวสูง ที่ได้ดูตัวแบบในนิทานประกอบหุ่นมือที่แสดงทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังทดลอง และติดตามผล ลดลง กว่าระยะก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ออร์สา เชื่องดี (2532 : บทคัดย่อ) ยังได้ศึกษาพฤติกรรมน่ารักและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน ที่พบว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนแสดงพฤติกรรมน่ารักมากกว่าพฤติกรรมก้าวร้าว เด็กชายและเด็กหญิงวัยก่อนเข้าเรียน แสดงพฤติกรรมน่ารักแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กชายและเด็กหญิงวัยก่อนเข้าเรียน แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กวัยก่อนเข้าเรียนในแต่ละระดับอายุ แสดงพฤติกรรมน่ารักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับจักรไชย เสงลา (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะทดลองและระยะติดตามผล ผลการวิจัยปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับ ก่อนทดลอง และเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้วพฤติกรรมก้าวร้าว ยังคงสภาพการลดลงอยู่

ดังนั้นการศึกษาของผู้วิจัยครั้งนี้จึงแสดงให้เห็นว่าการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กสามารถใช้ในการแก้ปัญหาได้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีทำให้เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกผ่อนคลายและสนุกสนาน ทำให้ร่างกายตอบสนองต่อกิจกรรมเมื่อมีความเครียดความกลัว รวมทั้งสามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์ของเด็กได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าดนตรีจะนำมาซึ่งความสนุกสนานและการผ่อนคลายเป็นสื่อภาษาสากล สามารถกระตุ้นการตอบสนองในบุคคลได้โดยไม่มีขีดจำกัด สามารถเข้าถึงจิตใจคนให้ทุกระดับไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีความพิการหรือความบกพร่องด้านต่างๆ ก็ตาม ซึ่งก็เป็นไปตามคุณสมบัติขององค์ประกอบดนตรี ที่พบว่าดนตรีที่มีรูปแบบโครงสร้างที่ดีเหมาะสม สามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์และจะทำให้เกิดความพึงพอใจ (Unkefer.1992:4;citing Meyer.1956) โดยคุณสมบัติขององค์ประกอบของดนตรีจะไปเป็นตัวกระตุ้นสารชีวภาพในระบบประสาทอัตโนมัติ (Autonomic Nervous System:ANS) ทำให้เกิดความพึงพอใจและความตั้งใจซึ่งมีผลทำให้เกิดการรับรู้ และการเรียนรู้ขึ้นได้ภายหลัง (Unkefer.1992:5;citing Mandler.1984) สอดคล้องกับข้อค้นพบของ นิรมัย อ่อนน้อมดี (2538.อัดสำเนา) ที่พบว่าในเด็กบกพร่องทางสติปัญญา ชาลามัส จะทำงานในลักษณะ Overactive คือ ทำงานมากเกินไป ทำให้เด็กเกิดความเครียดและไม่เกิดความจำ ดนตรีจะมีส่วนช่วยให้เด็กผ่อนคลายความเครียดซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น นอกจากสมองส่วน ชาลามัส จะช่วยให้เกิดความจำแล้วยังมีกระบวนการทำงานของแอกซอนและเดนไดรต์ (Axon and Dendrite) อีกที่จะทำให้เกิดความจำ ซึ่งกระบวนการแปลความหมายของสมองที่เรียกว่า "ไซแนปติก" (Synaptic) ซึ่งในคนปกติจะเกิดเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้งก็จะจำได้ แต่ในเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเราจะต้องสอนซ้ำๆ ให้เด็กทำซ้ำๆ และบ่อยๆ เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาดังกล่าว ในขณะที่ต้องฝึกบ่อยๆ จะทำให้เกิดความเครียด ซึ่งถ้าเรานำดนตรีเข้าไปประกอบการฝึก จะทำให้การฝึกนั้นเพลิดเพลิน สนุกสนาน ผลให้เด็กฝึกได้นานและมากขึ้น

สอดคล้องกับ เคลาส์ แบง (Clause Bang) ที่ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับดนตรีไว้ อย่างน่าสนใจว่า ดนตรีเป็นสื่อหนึ่งที่ช่วยดึงดูดความสนใจ โดยดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ เป็นอย่างดีทั้งนี้เพราะมนุษย์เราทุกคนไม่ว่าจะพิการหรือไม่ก็ตาม จะมีดนตรีอยู่ในตัวเองในรูปแบบหรือลักษณะต่างๆ กันออกไป เมื่อได้ยินเสียงดนตรีมักจะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะต่างกันไป ดังนั้น กิจกรรมทางดนตรีจะทำให้เด็กเหล่านี้มีการตอบสนองได้เช่นกัน และจากงานวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1975 จนถึงปัจจุบันได้มีการนำดนตรีมาปรับใช้ในวงการศึกษามากมาย อย่างกว้างขวาง (นิรมัย อ่อนน้อมดี.2538) สอดคล้องกับการศึกษาการทำงานโดยใช้ดนตรีประกอบกับกลุ่มที่เป็นคนปัญญาอ่อน ของริชแมน (Richman.1976) พบว่าการใช้ดนตรีประกอบช่วยปรับปรุงการทำงานได้เป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เรวดี ดันตโอบาส (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน จากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ พบว่า หลังจากได้รับการฝึกเมโลเดียน เด็กจะมีความสามารถทางดนตรีสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากงานวิจัยเห็นได้ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้เด็กเกิดความพึงพอใจโดยการให้เสียงดนตรีประกอบการทำกิจกรรม อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กให้น้อยลง

นอกจากนี้ยังพบว่ารูปแบบกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีที่ผู้วิจัยใช้ก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เด็กมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก้าวร้าวในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กได้แสดงท่าทางหรือเคลื่อนไหวครอบคลุมส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้อย่างอิสระ ทำให้อารมณ์และจิตใจคล้อยตามไปกับกิจกรรม ประกอบกับที่มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดความเข้าใจที่จะพัฒนาความสามารถหรือพฤติกรรมตนเองได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลรัตน์ คำวณิช (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกดนตรีไทยและการควบคุมตนเองที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปราจีนกัลยาณี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มฝึกดนตรีไทยและ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มควบคุมตนเองมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในระยะหลังการทดลองและระยะ ติดตามผล สรุปได้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี มีประสิทธิภาพในการสามารถพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมก้าวร้าว รวมถึงสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการช่วยกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้ ทั้งนี้เพราะดนตรีกับการเคลื่อนไหวเป็นสิ่งคู่กัน

ข้อเสนอแนะการใช้ผลการวิจัย

1. ในการนำกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรีไปใช้ควรจะต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมาย ลำดับขั้นตอนวิธีการดังกล่าวก่อนจะนำไปใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากพฤติกรรมก้าวร้าว

2. ควรนำกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี สอดแทรกหรือจัดให้เป็นส่วนหนึ่ง ของกิจกรรมต่าง ๆ ของกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของเด็กในเวลาเรียนปกติ
3. การใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ควรมีการศึกษาพื้นฐานความสามารถของเด็กก่อนเพื่อนำไปปรับปรุงวิธีการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก และเกิดประสิทธิภาพในการใช้มากที่สุด
4. ระหว่างการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี มีเด็กบางคนมักพุดคุยในเวลาทำกิจกรรม ทำให้รบกวนเพื่อน ๆ ส่งผลให้กิจกรรมเป็นไปด้วยความล่าช้า ดังนั้นครูต้องไม่คอยดูแลช่วยเหลือชี้แนะเมื่อเด็กหันเหไปทางอื่น
5. การใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี ประสบปัญหาในเรื่องเวลาในระยะแรก เนื่องจากเด็กยังต้องใช้เวลาในการปรับตัวอยู่สักระยะ ซึ่งครูต้องเป็นผู้คอยแนะนำและควบคุมเวลาให้เป็นไปตามแผน
6. ผู้สอนหรือครูควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรี เพื่อแสวงหาวิธีการหรือรูปแบบวิธีการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีกับการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าจะได้ผลเช่นเดียวกันหรือไม่
2. ควรทำการศึกษาในลักษณะนี้กับเด็กกลุ่มอื่นๆ โดยปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับประสบการณ์ ความรู้และความสนใจของผู้เรียน
3. ควรมีการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรี กับตัวแปรอื่นๆ เช่น ความไม่กระตือรือร้น ฝึกกล้ามเนื้อ การปรับตัวเข้าสังคม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2538) .จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วน จำกัดศรีเดชา.,.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2540). การลดพฤติกรรมซ้ำ ๆ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใน โรงพยาบาลราชานุกูล โดยใช้การเสริมแรงแบบดีอาร์โอกับการทำให้อยู่นิ่ง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โกวิทย์ ชันศรี. (2519,ตุลาคม) .ดนตรีกับจิตใจและการประชาสัมพันธ์.นิตยสาร. (2) :99-106.
- ขวัญแก้ว ดำรงศิริ. (2539) .ผลการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยเน้นจุดประสงค์ที่มีต่อ ความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การ ศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เครือวัลย์ ขจรพันธ์. (2524) .พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : วิบูลย์กิจการพิมพ์.
- คงศักดิ์ เจริญคงศักดิ์ และ รัตนา หาญสงคราม. (2530). การจัดกิจกรรมนันทนาการในสังกัด สำนักงานการศึกษาเอกชนระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กองส่งเสริม พลศึกษาและสุขภาพ กรมพลศึกษา.
- จิรภรณ์ ศิริประเสริฐ. (2545). เกมเบ็ดเตล็ด MINOR GAME. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- ฉัตรไชย เสลา. (2542) .การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก ปฐมวัย.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) . กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ถ่ายเอกสาร.
- ชวลา เขียวธนู และ กัลยา สุตบุตร. (2538) .งานการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบทักษะทาง สังคมของบุคคลปัญญาอ่อนที่ได้ฝึกอบรมในสถาบันเฉพาะกับผู้ที่ไม่เคยฝึกอบรมใน สถาบันเฉพาะบุคคลปัญญาอ่อนถ่ายเอกสาร. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลราชานุกูล.
- ชาวลิต ภูมิภาค. (2532) . เอกสารประกอบการสอน กิจกรรมเข้าจังหวะ. กรุงเทพฯ:ภาควิชาพล ศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2527).เอกสารการนิเทศการศึกษาจิตวิทยาเด็กอภิชาติ. ฉบับที่ 262 : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู. ม.ป.พ.

- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2537) .การจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้สารดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ในปฐมวัยศึกษากิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดารณี ฐานะภูมิ. (2542). การสอนเด็กปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข ,
- เดโช สนวนนท์. (2520). ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทยุ เกื้อสกุล. (2545). การศึกษาการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2521, กุมภาพันธ์). การปลูกฝังคุณความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ, ประชาศึกษา. (7) : 24-27 .
- ทัศนวัต สมบุญธรรม และ รวีวรรณ รุ่งไพบรวัลย์. (2544) . ออทิซึม พิเศษพิชิตโรล (Autism: Pediatrician's Role) กุมารเวชปฏิบัติก้าวหน้า : จากการรักษาสู่การสร้างเสริมสุขภาพ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เม็ดทราย.
- ธำรง ทัศนัญชลี และคนอื่นๆ. (2528,ธันวาคม) .พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กนักเรียน, วารสารจิตวิทยาคลินิก. 16 (2) : 9-16.
- รูปทอง ศรีทองท้วม. (2538) .ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2528). สถิตินอนพาราเมตริก. มหาสารคาม : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.
- นิรมัย อ่อนน้อมดี. (2538). ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของนักเรียนที่มีความเรียนรู้ทางสติปัญญาระดับปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นุชนาฏ หงษ์ไกรเลิศ. (2539). ผลของการให้คำปรึกษาแบบยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองข้าซาก

- อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- บุญชู อังสวัสดิ์. (2541, กรกฎาคม), การนิเทศทางไกลครูระดับก่อนประถมศึกษาด้วยชุดศึกษา
 ด้วยตนเอง. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2 (3) : 3.
- เบญจกุล จินาพันธ์. (2517). การปรับพฤติกรรมในชั้นเรียนการศึกษาเฉพาะกรณี พฤติกรรมชน
 อยู่ไม่สุขเกินปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย .ถ่ายเอกสาร.
- ปทุมทิพย์ ไพศาล. (2547). ผลของการใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อ
 มัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดหลักสี่ (ทองใบทิวารีวิทยา) เขตหลักสี่
 กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) . กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประพันธ์ สุทธาวาส. (2517). ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .ถ่ายเอกสาร.
- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2535). ผลของการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านไทยที่มีต่อการพัฒนา
 ทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ผกา สัตยธรรม. (2540). สุขภาพจิตเด็ก. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ: พี เอ อาร์ต แอนด์ พรินติ้ง.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2527) .รายงานการวิจัยเรื่องสิ่งแวดล้อมและสุขภาพจิตของนักศึกษา
 ชั้นปีที่ 1ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น .กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต .ม.ป.ส.
- พรทิพย์ ทรัพย์สิน. (2538).การฝึกพฤติกรรมการกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรม
 ก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง. ปรินิพนธ์
 กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชรา พุ่มชาติ. (2533). อิทธิพลของเสียงดนตรีที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย.
 ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) .กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พัชรินทร์ แก้วพาดิ. (2544). ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (โรงเรียนขยายโอกาส) : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนบ้านนาเกาะ
หาด อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม.
(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2537) .ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา .เอกสาร
ประกอบการอบรมหลักสูตรระยะสั้นการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและการจ้างงาน
บุคคลปัญญาอ่อน .คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์. (2542) . การบริหารสมอง. พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ : ภาควิชา
การศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

พิชัย ปริษฐานุสรณ์. (2538). ดนตรีบำบัด เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต. เอกสารประกอบการ
อบรมหลักสูตรดนตรีบำบัดเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยมหิดล.

พริญา โพธิ์นคร. (2546). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เพชรสุดา เพชรใส. (2525). การทดลองการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. .ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มณี เผือกวิไล. (2529). ผลของการกระตุ้นโดยใช้ดนตรีต่อการเจริญเติบโตของทารกคลอดก่อน
กำหนด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล .ถ่ายเอกสาร.

มาลินี จุฑะรพ. (2537) .จิตวิทยาการเรียนการสอน: กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์, 289.

มานิช หล่อตระกูล. (2544) .คู่มือการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับแพทย์. กรม
สุขภาพจิต.

ยุทธ ไกรวรรณ.. (2543). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวียาสารณ์.

เยาวพาดลแมน. (2535). การศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและ
จังหวะ กับกิจกรรมในวงกลมที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนันทินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2546). เกมและการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.

รังสิมา สีนะพงษ์พิพิธ.(2540). ผลการใช้ตัวแบบในนิทานหุ่นมือต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวใน
เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ศศ.บ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .ถ่ายเอกสาร.

ราไพพรรณ ศรีโสภาค. (2517, มีนาคม) ดนตรีกับผู้สูงอายุ, วารสารกรมการแพทย์และอนามัย.
2/1-2/2 .ถ่ายเอกสาร.

เรณู ผดุงถิ่น. (2517). การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.

เรณู โกศินานนท์. (2522). ดนตรีศึกษา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

เรวดี ตันทอโสภาส. (2545). การศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญาในระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน. ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ)
.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

รุจา เจนวีระนนท์ . (2549) เทคนิคการปรับพฤติกรรมในเด็ก. สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน
2549, จาก <http://www.happyhomeclinic.com/au10-BM.htm>.

เรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์. (2536,พฤษภาคม) .พฤติกรรมของมารดาที่มีบุตรกลุ่มอาการดาวน์
ขณะตั้งครรภ์ และหลังคลอด .สารศิริราช 45, (ฉบับที่45) : 327-335

ลออ ชุตติกร และจิตติโส อินทโสฬส. (2524). รายงานการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบพัฒนาการทาง
ภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติและที่เรียนชั้น
พิเศษในระดับอนุบาล.กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.,

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2527). หลักและวิธีการสอนวิชาการพลศึกษา.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช .

วารสารการศึกษาปฐมวัย. (2541) .การจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหว . 2 (4).

ศรียา นิยมธรรม. (2548). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แว่นแก้ว.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545) . จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ.กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน .

สุพัตรา พันธูร. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมก้าวร้าว
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมโภช รอดบุญ. (2518). สังคีตนิยมว่าด้วยเพลงคลาสสิก. ม.ป.พ .

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2539) .ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม .พิมพ์ครั้งที่ 2 .
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .9-10.

สมศรี ตรีทิเพนทร์. (2547) .การพัฒนาการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์สำหรับนักเรียนที่มี
ความต้องการพิเศษระดับมัธยมศึกษาในระยะส่งต่อ .ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.(การศึกษา
พิเศษ)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .ถ่ายเอกสาร.

สมชาติ กิจยรรยง. (2539). 108 เกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ: บริษัท
ซีเอ็ด ยูเคชั่นจำกัด (มหาชน).

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. (2534). การเปรียบเทียบใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสินไหมที่มีต่อ
พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอ
ชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532) . การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน.
กรุงเทพฯ :สำนักนายกรัฐมนตรี .ม.ป.พ.

สุโขทัยธรรมาริราช , มหาวิทยาลัย. (2526). วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัย หน่วยที่ 8-15 .
กรุงเทพฯ : ประชาชน.

_____. (2524). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 1-5.
กรุงเทพฯ : วิคตอรี่,

_____. (2524). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 11-15.
กรุงเทพฯ : วิคตอรี่.

_____. (2526). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 1-7.
กรุงเทพฯ : สหมิตร.

สุชา จันท์เอม. (2525). จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.

สุนทรี่ สราญชาติ. (2533). ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการ
เคลื่อนไหวและจังหวะที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

สุปาณี สนิธิรัตน์. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอนวิชา
จิตวิทยาเด็กพิเศษ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ,
ถ่ายเอกสาร.

สุพล ชัดเชื้อ. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการรับสินไหมที่มีต่อ
พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสมียนนารี
กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

สุรางค์ศรี เมฆานนท์ . (2528). กิจกรรมเข้าจังหวะ.กรุงเทพฯ :หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัด
ครู.

อริภัทร สายนาคน . (2543). การศึกษาเจตคติต่อการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะของครูที่
ใช้คู่มือการประเมินการสอน. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

อริยะ สุพรรณเกษัช. (2543). พัฒนา E.Q. ด้วยเสียงเพลงแนวทางใหม่ของการพัฒนาศักยภาพ
ทางสมอง. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

อัมพร โอตระกูล. (2527,เมษายน-มีนาคม). พฤติกรรมก้าวร้าว, วารสารสุขศึกษา. 7 : 63-69.

อารี พันธุ์ณี. (2534). จิตวิทยาการเรียนการสอน.กรุงเทพฯ:เลิฟแลนด์ สิปเพรส จำกัด.

อรสา เชื่องดี. (2532) .การศึกษาพฤติกรรมนารักและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยก่อนเข้า
เรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) ชลบุรี. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

_____. (2511,พฤษภาคม.). ดนตรีบำบัด.วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย
ไทย. 1:117-126;.

_____. (2513,กรกฎาคม). ดนตรีบำบัด. เวชสารกรมการแพทย์. 4:253-256.

Allen,David. (2000). *Recent research on physical aggression in persons with
intellectual disability*. Journal of Intellectual & Developmental Disability.P 41:
17 P .

Allen ,K.E. and D.T. Keith.(1970)A Behavior Modification Classroom for Children with
Problem Behaviors, *Exceptional Children*. 37 : 119-127.

Bach, George R. and Ronald M. Dentsch.(1970). Pairing. New York : *The Hearst Corb*.

- Baruch, D.W. (1949). *A study of hostility in allergic children*. New Ways in Discipline. New York : McGraw-Hill..
- Berkowitz, L (1964). *Advacnce in Experimental Social Psychology*. New York : McGraw-Hill,
- Brown,Williams and Crowner. (1974) .The education and community support of severely handicapped people. *Int. J. Ment. Health*, 6(1): 35-49
- Binkley, Virgil W. (1969). *Planning single-span skylines*. In: O'Leary, John E., ed.
- Coleman. (1978) .*Cultivation of rumen entodiniomorphid protozoa ontropical anial feed* : 164;citing Bandura and others.n.d.
- Chyou Niem,Tion-Ing and R,Collard.(1972)*Parental Discipline of Aggressive Behavior in four-Year-Old Chines and American Children, Preceeding of the Annual Convention of the American Psychological Association*. Vol. 7 (Pt.I) : 95-96.
- Frankenbergar,A.W. (1979). *Relation Training with Aggressive Mentally Retarded Adults*. Ohio : Dissertation , Ph.D. Photocopied.
- Freedman,C. and S. Smith. (1970.) *Social Psychology*. Englewood Cliuffs, New Jersey : Prentice-Hall,Inc.
- Freud, S. (1937). *An Outline of Psychoanalysis*. New York : W.W. Norton.
- Goslin,D.A. (1969). *Handbook of Socialization Theory and Reseach*. Chicago : Rand Mc.Hally.
- Michael Goldstein . (1981) .*Revising Previsions: A Geometric Interpretation Journal of the Royal Statistical Society. Series B (Methodological)*, 43(2) : 105-130.
- Hart,B.M. and others. (1968,May). Effect of Contigent and Noncontigent Social Reinforcement on the Cooperative Play of a Preschool Child, *Journal of Applied Behavlor Analysis*. 1:73-76.
- Hwang,R.L. (1986 : August) .The Creative effectiveness of Movement and Music in Fifth Grade Children's ArtClass Motivation, *Dissertation Abstract*.47 :2857.
- Kaufman,H. (1970). *Aggression and Altruism*. New York : Holt and Rinehert.
- Parriott, S. (1969 : August) . Music as therapy, *American Journal of Nursing*. 69 : 1723 – 1724.

-*Skyline logging symposium proceedings: Proceedings of a symposium*; [Dates unknown]; [Location unknown]. Corvallis, OR: School of Forestry, Oregon State University: 63-65.
- Scott and others. (1967) .*Transpiration Studies in Douglas-fir Using the Heat Pulse Technique* *Journal article Professor of Forest Meteorology, College of Forest Resources, University of Washington* .
- Richman.(1965).J.S. *A Study of the Problem – Solving Process of Successful and Nonsuccessful Problem Solver in Nine Grade Science*. 7086 – A.
- Rosenshine & Stevens. 1986 *Direct Instruction in Middle School Mathematics for Students with Learning Disabilities*
- Sackett ,J. and J. Fitzgerald. *Music in Hospital* . 76:1845-1848.
- Schwartz, S. *Film Music and Attitude Change* . 11 : 5677-A; May, 1971.
- Unkefer, Robert F.(1992). *Music Therapy in the treatment of Adults with Mental Disorders : Theoretical Bases and Clinical Interventions*. New York : Schormer Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ใจสนิท	อาจารย์โปรแกรมวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปริญญาเอก สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
อาจารย์อนันต์ แก้วตาดีบ	รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา วิจัยและสถิติการศึกษา
อาจารย์เอนก โคแพร่	อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การ กีฬา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ปริญญาโท สาขาพลศึกษา

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแผนการสอนและแบบสังเกตพฤติกรรม

ตัวอย่างแผนการสอนและแบบสังเกตพฤติกรรม

แผนการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวประกอบดนตรี

เรื่อง การเคลื่อนที่เคลื่อนไหว

หน่วยที่ 1 ช้า – เร็ว

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกาย ตามจังหวะ ช้า - เร็ว

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว ได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนฟังจังหวะจากเครื่องเคาะจังหวะ จังหวะช้า – เร็ว

ขั้นสอน

3. ครูสาธิตการเดินตามจังหวะโดย

เดินธรรมดาเต็มฝ่าเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว

เดินด้วยปลายเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว

เดินด้วยส้นเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว

4. ครูให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติตามครูทีละขั้นตอน
5. ครูให้นักเรียนจับคู่ปฏิบัติ โดยครูเป็นผู้ให้จังหวะช้า จังหวะเร็ว โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะ โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

6. ครูสรุปกิจกรรม โดยเคาะจังหวะแล้วให้นักเรียนบอกว่าจังหวะที่ครูเคาะเดินเร็วหรือเดินช้า

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

เรื่อง การเคลื่อนที่เคลื่อนไหว

หน่วยที่ 2 เคลื่อนไหวตามจังหวะ

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะ ช้า – เร็ว

จุดประสงค์ 1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว ของเครื่องเคาะจังหวะ

2. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว ของเสียงดนตรี
3. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
4. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนฟังจังหวะจากเครื่องเคาะจังหวะ จังหวะช้า – เร็ว

ขั้นสอน

1. ครูสาธิตการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะการเคาะของครู
2. เดินธรรมดาเต็มฝ่าเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว
3. เดินด้วยปลายเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว
4. เดินด้วยส้นเท้าตามจังหวะ จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว
5. ครูให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติตามครูทีละขั้นตอน
6. ครูให้นักเรียนจับคู่ปฏิบัติ โดยครูเป็นผู้ให้จังหวะช้า จังหวะเร็ว โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะ โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยเคาะจังหวะแล้วให้นักเรียนบอกว่าจังหวะที่ครูเคาะเดินเร็ว หรือเดินช้า

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

สังเกต 1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว ของเครื่องเคาะจังหวะและเสียงดนตรี

2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

เรื่อง การเคลื่อนที่เคลื่อนไหว

หน่วยที่ 3 เคลื่อนไหวตามจินตนาการ

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระเสรี

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายไปตามที่ต่าง ๆ ของห้องได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูอธิบายการเคลื่อนไหวร่างกายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ของห้องเรียน

ขั้นสอน

1. ครูสาธิตการเดินไปรอบ ๆ ห้อง
2. ครูสาธิตการเดินธรรมชาติเต็มฝ่าเท้า เดินด้วยปลายเท้าตามจังหวะ เดินด้วยส้นเท้า
จังหวะช้าเดินช้า จังหวะเร็วเดินเร็ว
3. ครูให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติตามครูที่ละขั้นตอน
4. เดินไปรอบ ๆ ห้องตามเสียงดนตรี
5. ครูให้นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ โดยครูเป็นผู้ให้จังหวะช้า จังหวะเร็ว
โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะ และจังหวะประกอบเสียงดนตรี โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยให้นักเรียนบอกว่าการที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน เครื่องเล่นเทป แผ่นเพลง

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายไปตามที่ต่าง ๆ ของห้องได้
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

เรื่อง การเคลื่อนที่เคลื่อนไหว

หน่วยที่ 4 เคลื่อนไหวตามครู

เนื้อหา เลียนแบบการเคลื่อนไหว

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบครูได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนดูการเคลื่อนไหวของครูโดย
 - เคลื่อนไหวอยู่กับที่
 - เคลื่อนตัวไปทางซ้าย
 - เคลื่อนตัวไปทางขวา

ขั้นสอน

1. ครูสาธิตการเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี
2. ครูให้นักเรียนเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เคลื่อนตัวไปทางซ้าย เคลื่อนตัวไปทางขวา
3. ครูให้นักเรียนจับมือกันเป็นวงกลม โดยเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เคลื่อนตัวไปทางซ้าย เคลื่อนตัวไปทางขวา
4. ครูให้นักเรียนจับคู่แล้วเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เคลื่อนตัวไปทางซ้าย เคลื่อนตัวไปทางขวา
5. ครูให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติตามครูทีละขั้นตอน
6. ครูให้นักเรียนจับคู่ปฏิบัติ โดยครูเป็นผู้ให้จังหวะช้า จังหวะเร็ว โดยใช้เครื่องเคาะจังหวะ โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม ครูให้นักเรียนจับมือกันเป็นวงกลม โดยเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เคลื่อนตัวไปทางซ้าย เคลื่อนตัวไปทางขวา

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามแบบครูได้
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

เรื่อง การฟังจังหวะดนตรี

หน่วยที่ 1 เคลื่อนไหวตามจังหวะ

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะของดนตรี ได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนฟังเสียงดนตรีและฟังจังหวะดนตรี

ขั้นสอน

1. ให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะสัญญาณที่ครูเคาะโดยหาพื้นที่ทิสทาง ระดับ ตามจินตนาการเมื่อสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที
2. ให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามจังหวะสัญญาณที่ครูเคาะโดยหาพื้นที่ทิสทาง ระดับ ตามจินตนาการเมื่อสัญญาณหยุดให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่ง
 - จับคู่แล้วนั่งลง
 - จับคู่กระโดดไปข้างซ้าย 2 ครั้ง
 - จับคู่กระโดดไปข้างขวา 2 ครั้ง
3. ให้เด็กพักคลายกล้ามเนื้อในท่าที่สบายครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยบอกได้ว่าสิ่งที่นักเรียนปฏิบัติไปนั้นนักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายอย่างไร

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเล่นเทป แผ่นเพลง

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะของดนตรี ได้
 2. การคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

เรื่อง การฟังจังหวะดนตรี

หน่วยที่ 2 เคลื่อนไหวตามสิ่งที่เด็ก รู้จัก

เนื้อหา เคลื่อนไหวไปตามสิ่งที่เด็กนักเรียนรู้จัก

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามชื่อสิ่งที่รู้จักได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนสังเกตภาพของการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นสอน

1. เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะสัญญาณที่ครูเคาะโดยหาพื้นที่
ทิศทาง ระดับ ตามจินตนาการเมื่อสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที
2. ครูตกลงกับเด็กในการทำท่า ดังนี้
 - ครูชูแก้วน้ำ ให้เด็กชูมือ
 - ครูชูลูกบอล ให้เด็กยื่นขาเดียว
 - ครูชูตุ๊กตา ให้เด็กนั่งลง
3. เด็กทำกิจกรรมสลับกันไปมาซ้ำอีก 1 - 2 ครั้ง
4. ครูและเด็กร่วมกันท่องคำคล้องจองของใช้ และสนทนาซักถามโดยใช้คำถามกระตุ้น
ให้เด็กคิด ดังนี้
 - ในคำคล้องจองมีสิ่งของอะไรบ้าง
 - สิ่งของแต่ละชนิดมีวิธีการใช้อย่างไรบ้าง
 - สิ่งของชนิดไหนใช้คู่กัน

5. โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยเคาะจังหวะแล้วให้นักเรียนบอกว่าจังหวะที่ครูเคาะเดินเร็ว หรือ
เดินช้า

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะช้า – เร็ว
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

เรื่อง เคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี

หน่วยที่ 2 เคลื่อนไหวให้ครบทุกส่วน

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรีทุกส่วนของร่างกาย

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน ครูแจกใบไม้คนละ 1 ใบ
2. ครูให้นักเรียนสังเกตภาพของการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นสอน

1. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายไปทั่วบริเวณอย่างอิสระตามจังหวะที่ครูเคาะ โดยคำนึงถึงพื้นที่ ทิศทาง ระดับ เมื่อได้ยินสัญญาณหยุด ให้หยุดเคลื่อนไหวในท่านั้นทันที
2. ให้เด็กออกมาหยิบใบไม้คนละ 1 ใบ
3. ให้เด็กเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมกับโบกใบไม้ตามจังหวะเพลงที่ครูเปิด เมื่อเพลงหยุด ให้ปฏิบัติตามคำสั่งครู เช่น – เข้ากลุ่มเพื่อนที่มีใบไม้เหมือนกันแล้วนั่งลง
 - นำใบไม้แต่ละส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น แตะไหล่ แตะมือ แตะเข่า ฯลฯ
 - นำใบไม้มาวางเรียงกันให้เป็นรูปต่าง ๆ ตามจินตนาการ
4. เด็กพักคลายกล้ามเนื้อในท่าที่สบาย

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยให้เด็ก ๆ ดูปอกไม้ของตนเองแล้วเอาดอกไม้ชิ้นนั้นให้เพื่อน

สื่ออุปกรณ์

1. เครื่องเล่นเทป แผ่นเพลง
2. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

เรื่อง เคลื่อนไหวประกอบเสียงดนตรี

หน่วยที่ 4 เดินย่องเบาๆ จับของเบาๆ

เนื้อหา การเคลื่อนไหวร่างกายตามคำบรรยาย

- จุดประสงค์
1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวร่างกายตามคำบรรยายได้
 2. นักเรียนสามารถฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่งได้
 3. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนได้

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นรูปตัวยู (U) ห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน
2. ครูให้นักเรียนสังเกตภาพของการเคลื่อนไหวร่างกาย

ขั้นสอน

1. เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกายตามจังหวะสัญญาณที่ครูเคาะโดยหาพื้นที่ทิสทาง ระดับ ตามจินตนาการเมื่อสัญญาณหยุดให้หยุดเคลื่อนไหวในท่ายืนที่ เด็กทำกิจกรรมซ้ำอีก 1 - 2 ครั้ง
2. เด็กทำตามทางตามคำบรรยายของครู ดังนี้
วันนี้เป็นวันหยุดเด็ก ๆ อยู่บ้านช่วยคุณพ่อรดน้ำต้นไม้ ช่วยคุณแม่ล้างจาน ล้างเบา ๆ นะระวังจาแตก ระหว่างที่ล้างจานแม่เรียกลูกจ๋า เด็ก ๆ ตกใจทำให้จานตกแตก แม่จึงเตือนให้ระมัดระวัง แล้วก็ช่วยกันเก็บแก้วที่แตก แล้วเดินย่องเบา ๆ เอาทิ้งถังขยะ จากนั้นเด็ก ๆ จึงไปเล่นของเล่นที่ห้องนั่งเล่น

3. ครูให้นักเรียนทดลองฝึกปฏิบัติตามครูทีละขั้นตอน

4. ครูให้นักเรียนจับคู่ปฏิบัติ โดยครูเป็นผู้ให้จังหวะช้า แล้วให้เด็ก ๆ ช่วยกันทำท่า

โดยครูคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นสรุป

ครูสรุปกิจกรรม โดยเคาะจังหวะแล้วให้นักเรียนบอกว่าครูให้ทำสิ่งใด

สื่ออุปกรณ์

เครื่องเคาะจังหวะ เช่น กรับ กระพรวน แทมโบรีน

การประเมินผล

- สังเกต
1. การเคลื่อนไหวร่างกายตามเคลื่อนไหวร่างกายตามคำบรรยายได้
 2. การฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตามคำสั่ง
 3. การทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน

ตัวอย่างแผนการสอนและแบบสังเกตพฤติกรรม

ตัวอย่าง แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว

แบบสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้สังเกตพฤติกรรมก้าวร้าว วันละ 1 ชั่วโมง

ชื่อเด็ก..... วันที่เริ่ม.....

ชื่อผู้สังเกต..... เวลาเริ่ม..... เวลาหยุด.....

(ทำเครื่องหมาย / เมื่อเกิดพฤติกรรม , ทำเครื่องหมาย - เมื่อไม่เกิดพฤติกรรม)

วัน / เดือน / ปี	รายการพฤติกรรม	ความถี่	รวม (ครั้ง)
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		
≠ / ≠ / ≠	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง		
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของตนเองและผู้อื่น		

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการทดลอง

ตารางแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ก่อนและหลังการทดลอง

วัน / เดือน / ปี	รายการพฤติกรรม	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
๔ / ๔ / ๔	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง	3	2
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของ ตนเอง และผู้อื่น	4	2
๔ / ๔ / ๔	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง	3	1
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของ ตนเองและผู้อื่น	6	2
๔ / ๔ / ๔	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง	5	3
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของ ตนเองและผู้อื่น	1	1
๔ / ๔ / ๔	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง	4	2
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของ ตนเองและผู้อื่น	4	-
๔ / ๔ / ๔	1.พฤติกรรมทำร้ายร่างกายตนเอง	5	1
	2.พฤติกรรมทำลายข้าวของของ ตนเองและผู้อื่น	2	-

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อสกุล	นางสาวเกศรินทร์ ศรีธนะ
วันเดือนปีเกิด	22 สิงหาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 80 หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จาก สถาบันราชภัฏเชียงราย
พ.ศ.2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ